

T.C
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR**
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Handan SARI**

İSTANBUL, 2008

T.C
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR**
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan
Handan SARI
Öğrenci No:
050712197

Danışman:
Prof. Dr. Recep SEYMEN

İSTANBUL, 2008

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendim hazırladığıma and içerim.10/01/2008

Handan SARI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Tezi Hazırlayan:Handan SARI

Özet

Bu Tez çalışmasında; sınıf öğretmenlerinin ilkokuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ile onların nitelikleri (cinsiyetleri, yaşları, mesleki kıdemleri, mezun oldukları bölümler, birinci sınıfı okutma deneyimleri,tercih ettikleri yöntem, katıldıkları hizmet içi kurslar ve gelişmeleri takip etme durumları) arasındaki ilişki incelenmekte, bu ilişkilere bakılarak yaşadıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmaktadır. Çalışmanın örneklemini, İstanbul İli Bahçelievler İlçesi'nde 15 resmi ilköğretim okulunda görev yapan ve 2006- 2007 eğitim öğretim yılında birinci sınıfı okutan toplam 102 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ilkokuma ve yazma öğretimi hakkında bilgi verilmekte, ikinci bölümde uygulanan anketten elde edilen bulgular yorumlanmaktadır. Anket öğrenci ve veli, öğretmen, program, okul kaynaklı sorunların yer aldığı toplam dört bölümden oluşmaktadır.

Araştırmanın bulgularına göre, öğretmenlerin ilkokuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar cinsiyete, mesleki kıdeme, mezun oldukları bölüme, gelişmeleri takip etme durumlarına ve tercih edilen yöntemlere göre değişmektedir.Diğer değişkenlere göre yaşanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birinci sınıf, okuma, yazma, okuma ve yazma öğretimi, yöntem, program

PROBLEMS THAT CLASSTEACHERS ARE CONFRONTED WITH READING AND WRITING AT BASIC PRIMARY SCHOOLS

Presented by: Handan SARI

Abstract

This dissertation is about problems that form teachers are confronted by teaching the subjects reading and writing at basic primary schools. Therefore the qualities of the teachers like sex, age, profession priority, graduation, experiences in primary schools, preferred methods in teaching, participation in courses and research of development were analysed to see if there is a connection between the problems. An example of the study was made at fifteen basic primary schools in Istanbul's district, called Bahcelievler, in the school years 2006- 2007. Therefore 102 first form form teachers were interviewed. The study has two parts. The first part concerns about the subjects reading and writing in general. The second part discusses the survey that pupils, parents and teachers participate in. The questions are about programs, the school and the environment of the school.

One of the achievements of the study is that there is a connection between the problems and the sex of the teachers, profession priority, graduation, research of development and there is also a connection between the problems and the preferred methods of teaching. The other qualities did not show any connections to the problems.

Key words: First form, reading, writing, methods, programs

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler(Abtract)	
Tablolar Listesi	III
Kısaltmalar	V
Giriş	1

I.BÖLÜM

İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNİN TÜRKİYEDEKİ TARİHSEL GELİŞİMİ, YÖNTEMLERİ, OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

1. İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİ	4
1.1. İlkokuma ve Yazma Öğretiminin Tanımı	4
1.2. İlkokuma yazma Öğretiminin Amaçları ve İlkeleri	5
2. İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNİN TÜRKİYEDEKİ TARİHSEL GELİŞİMİ	8
2.1. Genel Bakış	8
2.2. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kullanılan İlkokuma ve Yazma Yöntemleri	10
2.2.1. Tesmiye Usulü (Adlandırma, İsimlendirme Yöntemi)	10
2.2.2. Savti Usul (Ses Yöntemi)	10
2.2.3. Kelime Usulü (Sözcük Yöntemi)	10
2.2.4. Muhtalit (Karışık) Yöntem	11
2.3. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kullanılan İlkokul Programları	11
2.3.1. 1924 İlkokul Programı	11
2.3.2. 1926 İlkokul Programı	11
2.3.3. Ovit Decroli'nin Okuma Yazma Uygulamaları	12
2.3.4. 1930 İlkokul Programı	12
2.3.5. 1936 İlkokul Programı	12
2.3.6. 1936 Köy Mektepleri İlkokul Programı	13

2.3.7. 1948 İlkokul Programı	13
2.3.8. 1968 ve 1982 İlkokul Programı	13
2.3.9. 2005 İlköğretim Programı	14
3. İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER, TÜRKİYEDE Kİ UYGULANIŞI VE BİTİŞİK EĞİK YAZI	14
3.1. İlkokuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	15
3.1.1. Çözümsel Yöntemler	15
3.1.1.1 Sözcük (Kelime) Yöntemi	17
3.1.1.2. Cümle Yöntemi	17
3.1.1.3. Öykü Yöntemi	18
3.1.1.4. Çözümleme Yöntemine Yönelik Eleştiriler	19
3.1.2. Bireşimsel Yöntemler	20
3.1.2.1. Harf Yöntemi	20
3.1.2.2. Ses (Fonetik) Yöntemi	21
3.1.2.3. Hece Yöntemi	21
3.1.2.4. Bireşim Yöntemine Yönelik Eleştiriler	21
3.1.3. Karma (Karışık) Yöntem	22
3.2. İlkokuma Yazma Öğretiminin Türkiye’de ki Uygulanışı ve Bitişik Eğik Yazı	23
3.2.1. İlkokuma ve Yazma Öğretiminin Türkiye’de ki Uygulanışı	23
3.2.1.1. Ses Temelli Cümle Yönteminin Felsefesi	24
3.2.1.2. Ses Temelli Cümle Yöntemine Geçiş ve Yöntemin Gerekçeleri	24
3.2.1.3. Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları	25
3.2.1.4. Ses Temelli Cümle Yönteminin Özellikleri ve Faydaları	25
3.2.2. Bitişik Eğik Yazı	27
4. İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	29
4.1. Öğrenci	29
4.1.1. Bedensel Gelişim	30

4.1.2. Zihinsel Gelişim	31
4.1.3. Ahlak Gelişimi	32
4.1.4. Kişilik Gelişimi	33
4.2. Aile	34
4.3. Öğretmen	36
4.3.1. Kişisel ve Mesleki Özellikleri	36
4.3.2. Mesleki Yeterlilikleri ve Hizmetiçi Eğitimleri	38
4.4. Çevre	40
4.5. Okul	41
4.5.1. Aydınlanma	42
4.5.2. Isınma	42
4.5.3. Araç ve Gereçler	42
4.5.4. Sınıf Mevcudu	43
4.5.5. Örgüt İklimi	43
4.6. Program	43
5. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR	44
5.1. Öğrenci ve Veliden Kaynaklanan Sorunlar	44
5.2. Öğretmenlerin Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar	45
5.3. Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar	47
5.4. Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar	48

II. BÖLÜM

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR İLE ÖĞRETMENLERİN NİTELİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI	49
2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	49
3. PROBLEM	49
4. HİPOTEZ	50

5. YÖNTEM	50
5.1. Araştırmanın Varsayımları	50
5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları	51
5.3. Evren ve Örneklem	51
5.4. Veriler ve Toplanması	52
5.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	52
6. BULGULAR VE YORUM	
6.1. Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	53
6.2. Öğretmenlerin Yaşları İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	59
6.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	66
6.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	72
6.5. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	80
6.6. Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Eğitim Semineri Sayısı İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	85
6.7. Öğretmenlerin Okuma ve Yazma Öğretiminde Tercih Ettikleri Yöntem İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	91
6.8. Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	96
SONUÇ VE ÖNERİLER	102
KAYNAKÇA	108
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
1.Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	53
2.Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	54
3.Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	56
4.Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	58
5.Öğretmenlerin Yaşları İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	59
6.Öğretmenlerin Yaşları İle Kendilerinden Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	60
7.Öğretmenlerin Yaşları İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	63
8.Öğretmenlerin Yaşları İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	65
9.Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	66
10. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	67
11. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	69
12. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	71
13. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	72
14. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	73
15. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	76

16. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	79
17. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	80
18. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	81
19. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	83
20. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	84
21. Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	86
22. Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	86
23. Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	88
24. Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	90
25. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	91
26. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	92
27. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	94
28. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	95
29. Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki	97
30. Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	97
31. Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	99

32. Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki	100
---	-----

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.k.	Adı Geçen Kitap
a.g.m	Adı Geçen Makale
a.g.t	Adı Geçen Tez
ÇÖZ.	Çözümleme Yöntemi
DĞR	Diğer Bölümler
E.Ö.L	Eğitim Ön Lisans
E.E	Eğitim Enstitüsü
E.Y.O	Eğitim Yüksek Okulu
E.F.S	Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği
E.F.D	Eğitim Fakültesinin Diğer Bölümleri
E	Erkek
K	Kadın
K.S	Katılan- Katılmayan Kişi Sayısı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
N	Cevap Veren Kişi Sayısı
T	Toplam
v.s	Vesaire
%	Yüzde Sayısı

GİRİŞ

Tarih boyunca insan, çeşitli sosyal ve kültürel toplulukların bir üyesi olarak yaşamını sürdürme gelmiştir. İnsanların toplulukların üyesi olma zorunluluğu, tek başlarına yaşam mücadelelerini uzun süre sürdürememelerinden kaynaklanmaktadır. Bireyin, dünyaya geldiği toplum içinde sağlıklı olarak yaşaması, büyüüp gelişmesi, fizyolojik, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının dengeli olarak karşılanmasıyla mümkündür. Bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için insanın diğer insanlarla iletişim içerisinde olması gerekmektedir.

İnsanlar arasında bilgi, duygu, düşünce alışverişi iletişimle sağlanmaktadır. İletişim sözle olabileceği gibi, beden dili ile de olabilmektedir. Konuşmak, kavga etmek, yardım etmek, alışveriş yapmak vs. tüm bu etkinliklerimiz iletişimle ilgilidir.

İletişim etkinliği doğum öncesi dönemde anne karnındayken başlamaktadır. Annesinin sesine yada duyduğu değişik seslere tekme atarak tepkiler veren bebeğin, doğumdan sonra ki ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için, ağlama yolu ile kendini ifade etmesi yada bir takım sesler çıkarması, iletişime basit bir örnek olarak verilebilir. Zamanla büyüyen bebek çevresindeki sesleri dinleyerek taklit etmeye başlar. 12-18 aylar arasında çok basit kelimelerle konuşmaya başlayan bebekler, iki üç yıl içerisinde kendilerini bir iki cümle ile ifade etmeye başlarlar. Aileden çeşitli davranışları öğrenen çocuklar, altı yaşına geldiklerinde mevcut bilgi ve becerilerini ortaya çıkarabilecekleri ve geliştirebilecekleri bir döneme gelmiş olurlar. İşte bu süreç çocukların zihinsel ve bedensel yeteneklerini ortaya çıkarabilecekleri bir süreçtir. Bu da ancak eğitim ile olur.

Eğitimle, bireylerin davranışlarında topluma kazandırılmasını hedef alan değişiklikler meydana getirilmeye çalışılır. Okullarda yapılan eğitim öğretim faaliyetlerinin amacı, öğrencileri toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirmek, bu amaçla gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmaktır.

Okula yeni başlayan çocuklara kazandırılacak ilk beceri onların hayatları boyunca kullanacakları okuma ve yazma becerisidir. Okuma ve yazma becerisini

kazandırırken aynı zamanda düşünen, anlayan, sorgulayan, bilgiyi kullanarak yeni bilgilere ulaşabilen, sorun çözebilen bireyler yetiştirmek de amaçlanmaktadır.

Öğrencilerin ilerleyen sınıflarda belirtilen becerilere sahip olabilmesi, etkili bir okuma ve yazma becerisi kazanmasıyla mümkün olabilmektedir. İlköğretimin bir amacı da öğrencileri hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. Her öğrencinin birey olarak günlük yaşantısında karşılaşacağı çeşitli durumlarda okuma ve yazma becerisine sahip olmasının gerekliliği kaçınılmaz bir gerçektir. Bu noktada okuma ve yazma becerisine sahip olmanın önemi ortaya çıkmaktadır.

İlköğretim kurumlarında öğrencilere bu beceriyi kazandıracak olan kişiler sınıf öğretmenleridir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilere okuma yazmayı öğretme konusundaki görevi düşünüldüğünde, bu mesleğin ne kadar zor olduğu bir kez daha anlaşılmaktadır. Okuma yazmayı öğretmek, oldukça meşakkatli bir süreçtir. Bu sürecin odak noktasında yer alan sınıf öğretmenleri, çeşitli sorunlara maruz kalabilmektedir. Birinci sınıfta verilen eğitimin önemi, öğrencinin hayatı boyunca alacağı eğitimin ilk basamağını oluşturmasından ve bundan sonraki eğitimi etkilemesinden kaynaklanmaktadır. Böylesine önemli bir beceriyi öğrencilere kazandıracak olan sınıf öğretmenlerinin bu süreçte yaşayacağı sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirmek, verimli bir okuma yazma öğretimi gerçekleştirmek için son derece önemlidir. Nitekim bu çalışma sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunları tespit etmek, yaşanan sorunların onların niteliklerine göre değişip değişmediğini incelemek, yaşanan sorunlara çözüm önerilerinde bulunmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ilkokuma ve yazma öğretiminin tanımı, amacı ve ilkeleri, okuma ve yazma öğretiminin Türkiye'deki tarihsel gelişimi, okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler, okuma yazma öğretiminde başarıyı etkileyen faktörler ve öğretmenlerin ilkokuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlara yer verilmektedir. İkinci bölümde, çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve hipotezi belirtilmiştir. Araştırmada verilerin toplanması ve yorumlanmasında derecelendirme ölçeğinden yararlanılmış ve öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Ankette öğretmenlerin okuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları, öğrenci ve veliden kaynaklanan, öğretmenden kaynaklanan, uygulanan

programdan kaynaklanan ve okul ortamından kaynaklanan sorunların yer aldığı toplam dört bölüm ve 30 soru bulunmaktadır. Elde edilen verilerin ortalaması alınarak, yüzdeleri bulunmuş ve maddeye katılım derecesi hesaplanmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin nitelikleri ile -yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm, birinci sınıfı okutma deneyimi, okuma yazma öğretimi ile ilgili katıldığı hizmet içi eğitim seminerleri, tercih ettiği yöntem, konu ile ilgili gelişmeleri takip edip etmeme- okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar arasındaki ilişki incelenmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin yaşadıkları sorunların, onların cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, mezun oldukları bölüme, tercih ettikleri okuma yazma yöntemine ve gelişmeleri takip etme durumlarına göre değiştiği, diğer değişkenlere göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır.

I. BÖLÜM

İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNİN TÜRKİYEDEKİ TARİHSEL GELİŞİMİ, YÖNTEMLERİ, OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

1. İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİ

1.1. İlkokuma ve Yazma Öğretiminin Tanımı

Okumanın insan hayatındaki yeri büyüktür. İyi bir okuma becerisi kazanmış olan insan, öğrenim hayatı boyunca başarılı olur. İş ve mesleğinde ilerlemede, boş zamanlarını değerlendirmede okuma önemli bir yere sahiptir. “Okuma, sözcüklerin, duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılması, kavranması ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinliktir. Okumayı uzmanlar, yazılı bir metni gözle izleyip anlamını kavramak, gerekirse seslendirmek olarak tanımlamaktadır.”¹ Okuma işlemi, gözün, ses organlarının ve zihnin iyi bir şekilde uyum içinde çalışmasına bağlıdır. Eğitim öğretim faaliyetlerinin en önemli parçalarından birisi okuma eğitimidir. Yazar ile okuyucu arasındaki bağ okuma yoluyla kurulur.

İlk sınıflarda iyi okuma alışkanlığı kazanmamış kişinin anlatımı da zayıf olur. İleri sınıflarda materyallerden gereği kadar yararlanamaz. Okuma öğretimiyle çocuk, sadece okulda değil, sosyal hayatta da yararlanacağı bir beceri kazanmış olur. Günümüz insanları gazetelerden, dergilerden ve her türlü kitaptan, çeşitli kaynaklardan bilgi edinebilmek için okuma zorundadır.

İnsanları gerçek anlamda özgür kılan okuma, kişiyi bilgisizlikten ve yanlış inançlardan korur. “Okuma insanın dünyasını genişleten, kişiliğini biçimlendiren, onu başkalarına bağlayan önemli bir etkidir. Tüm topluluklar bireylerini okur hâle getirme problemi üzerinde önemle durmaktadır.”² Gelişmiş toplumlarda okuryazarlık oranı üzerinde önemle durulmaktadır. Okumanın diğer yönü de günümüz bireylerini duygu

¹ Gray, W., S., Okuma ve Yazma Öğretimi, (Çev.N.Yüzbaşıoğulları), İstanbul, 1975, s.13.

² Komisyon, İlkokuma Yazma Öğretmen Kılavuzu, İstanbul,1979, s.4.

bakımından geliştiren bir faaliyet olmasıdır. Bütün bu imkânlardan yararlanabilmek için iyi bir okuma alışkanlığının kazanılmış olması gerekmektedir.

Yazma öğretiminin en önemli ilkesi yazı yazdırmaktır. “Yazma ise, duygularımızı, duyduklarımızı, düşüncelerimizi, tasarladıklarımızı ve yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Yazma da konuşma gibi bir ifade yoludur. Fakat ondan farklı bilgi ve beceriler gerektirir. Öğrencilerin, istenilen bir konuda uygun bir şekilde yazabilmeleri, konuşma ve düşünme yetilerine bağlıdır. Yazma becerisi dört temel dil becerisi zincirinin son halkasıdır.”³ Okuma, yazma, anlama ve anlatım becerileri, temel dil becerileri arasında yer almaktadır. Yazma becerisinin bu temel dil becerileri zincirinin son halkasında olmasının nedeni ise kurallarına uygun bir yazı yazma becerisine sahip olmanın öncelikle okuma, okuduğunu anlama ve anlatma becerisine sahip olmasını gerektirmektedir. Yazma öğretiminde, yazmayı gerektiren bütün çalışmaların özenilerek yapılması gerekmektedir. Yazma becerisi yazı yazdırılarak kazandırılabilir.

Kısacası, okuma-yazma öğretimi, önceden bilinmeyen harfleri, heceleri, kelime ve cümleleri bir araya getirerek, kişilere metinleri okuma ve fikirlerini yazıyla anlatma yeteneğinin kazandırılmasıdır. Yani insanlara okuma ve yazmanın öğretilmesidir.

1.2. İlkokuma ve Yazma Öğretiminin Amaçları ve İlkeleri

Okuma yazma öğretimi öğrencinin gelecekte öğreneceği bilgi ve beceriler için temel oluşturmaktadır. “İlkokuma ve yazma öğretiminin genel amacı; dinleme ve konuşma gibi temel dil becerilerinden yola çıkarak çocuğun yaşamı boyunca kullanacağı okuma yazma temel becerisini edindirmektir.”⁴ Okuma ve yazma becerisi çocuğun günlük yaşamında yaşamın gereği olarak karşısına çıkan ve onun ömür boyu kullanacağı bir beceridir. Bu beceri sayesinde ki günlük yaşantımızda birçok işimizi kolayca halledebiliriz.

³ Güneş, F., Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi, Ankara, 1997, s.9.

⁴ Çelenk, S., Etkinlik Temelli İlkokuma Yazma Öğretimi, İstanbul, 2006, s.13.

Okuma yazma öğretiminde öğretmenin dikkat etmesi gereken en önemli noktalardan biri de uyguladığı eğitim öğretim etkinliklerinde öğrencilerin seviyelerine dikkat etmek, onlar için en uygun olan etkinliklere yer vermek, her öğrenciyi kişisel özellikleri ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirmektir. Okuma yazma etkinliği sadece Türkçe dersinde değil, bütün derslerde başarının temelini oluşturacak olan önemli bir eğitim etkinliğidir. Bu yüzden öğretmenlerin uyguladıkları etkinliklerde öğrencilerin gelişim özelliklerini göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Türkçe (1-5) Öğretim Programı'nın yapısı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler ve açıklamalardan oluşmaktadır. "Türkçe öğretiminin amacı, Türk Millî Eğitimin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu dil becerilerini geliştirmek,
- Türkçeyi sevmelerini, doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- Zihinsel gelişimlerine uygun olarak anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmek,
- Metinler arası düşünme becerilerini geliştirerek söz varlığını zenginleştirmek,
- Bilimsel, yapıcı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, problem çözme ve girişimcilik gibi temel becerilerini geliştirmek,
- Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma becerilerini geliştirmek,
- Bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini geliştirmek,
- Bilgi teknolojilerini kullanarak okuma, metinler arası anlam kurma ve öğrenme becerilerini geliştirmek,
- Kitle iletişim araçlarıyla verilen mesajları sorgulama becerilerini geliştirmek,
- Kişisel, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlerden gelişmelerini sağlamak,
- Millî, manevî, ahlakî, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmek,

- Yazılı ve sözlü ürünlerle Türk ve dünya kültürünü tanımalarını sağlamak,
- Okuma ve yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamaktır.”⁵

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programında ilkokuma ve yazma öğretiminin amaçları Türkçe Dersi amaçları içerisinde yer almıştır. İlkokuma-yazma öğretimi, dinleme ve konuşma alanlarından kopuk, sadece okuma ve yazma becerilerini geliştirme süreci olarak düşünülmediğinden, programda diğer alanlardan ayrı olarak ele alınmamıştır. Bu nedenle bütün öğrenme alanlarıyla iç içe, özellikle dinleme ve konuşma alanlarıyla da bütünleştirilerek verilmiştir.

İlkokuma yazma öğretimi, öğrenen öğretene ve toplum açısından önemli bir eğitim etkinliğidir. Bu etkinlik gerek ilköğretim okulunda gerekse daha sonraki öğrenim hayatında öğrenciye gerekli olacak, hatta sadece Türkçe dersinde değil diğer derslerde de başarısına yön verecek kuvvetli bir eğitim etkinliğidir. Bu döneminin kaygılı ve sancılı geçmemesi mümkün değildir. Doğru ve hızlı okuyan, okuduğunu yerli yerince yorumlayan, sözlü ve yazılı anlatımı iyi yapabilen öğrencilerin, bütün okul yaşantısında başarılı olacağı muhakkaktır. İlkokuma-yazma öğretiminin başarılı sonuçlanmasında öğretmenin rolü büyüktür. Kendini yeni bir çevre, yeni bir topluluk içerisinde bulan öğrencinin bu ortama alışmasında, öğretmenin yaklaşımı çok önemlidir. Öğretmenin, mesleğini seven, insan ve çocuk sevgisine sahip, sabırlı, hoşgörülü, kendisini sevdirmesini bilen; okuyup araştırarak meslek ve genel kültür düzeyini artırıcı bir anlayışa sahip olması gerekmektedir.

Okuma yazma etkinliğinde birden fazla duyu organımız görev yapmaktadır. “Okuma-yazma etkinliği sadece göz-motor koordinasyonu ve işitme ve görme organlarını ilgilendiren bir olay değildir. İlkokuma-yazma bütün bu alanları aşar. Örneğin; görme ve işitme engelliler, bedensel engelliler (kolları, parmakları olmayanlar, spastikler) de okuyup yazabilmektedir. Bu sebeple, bu olayı sadece göz-el koordinasyonu, mekân ilişkileri, şekil ilişkileri vb. duyum ve algıya indirgemek bu gerçekliğin zihni boyutunu yok saymak demektir.”⁶ Kısacası okuma ve yazma etkinliği sadece görerek yapılabilen bir etkinlik değildir. Bu etkinlikte görme ve işitme

⁵ <http://iogm.meb.gov.tr> (13.08.2007)

⁶ Nas, R., Metinlerle İlkokuma Yazma Öğretimi, Bursa, 1999, s.8.

duyularının yanında en önemli olanı zihni anlamlandırmadır. Birey gördüğünü zihninde algılayıp anlamlandırmadan okuma ve yazma olayı gerçekleşemez.

Keskinlik'e göre "ilkokuma-yazma etkinliği ne sadece bir kas etkinliği ne de sadece görme ve işitme etkinliğidir. Bütün bu etkinlikleri yönlendiren bir zihin etkinliğidir."⁷ Bu zihni etkinlikte beynin görme, işitme ve anlamlandırma merkezleri görev yapar. Görme ve işitme becerilerine sahip olmayan bireylerde dokunma duyuları görme ve işitme duyularının yerine geçer. Görme ve işitme engelli bireylerin, kabartmalı alfabe ile okumayı öğrenmeleri buna güzel bir örnektir.

Okuma yazma etkinliklerinde her iki etkinlikte bir arada düşünülmalıdır. "İlkokuma-yazma öğretiminde hedef; okuma-yazma becerisini kazanmış olan çocuğun, aynı zamanda hızlı, doğru, anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma yeteneği geliştirmesi olarak ele alınmaktadır."⁸ Okuma ve yazma öğretimi okuyup yazabilmenin dışında, doğru, hızlı ve anlayarak okuma, okuduğunu anlama, düşündüğünü, kısacası anlatmak istediğini doğru yazma becerisine de sahip kılar.

2. İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNİN TÜRKİYEDEKİ TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Genel Bakış

Cumhuriyet dönemi öncesinde okuma yazma öğretiminin gelişimi şu şekilde özetlenebilir:

Türkler, Ortaçağ ve Yeniçağ boyunca Arap alfabesini kullanmış ve "harf" yöntemiyle okuma yazma öğrenmişlerdir. Bu alfabe ile okuma ve yazma zor olduğu, konuşma ve yazı dili birbiriyle uyumlu olmadığı için okuma ve yazma bilenlerin sayısı fazla değildi.

⁷ Keskinlik, K., İlkokuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2001, s.27.

⁸ Çelenk, S., İlkokuma-yazma Öğretiminde Aşamalı Bireşim Tekniğinin Etkinliği, Hacettepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1993, s.17.

Okuma yazma öğretimi çalışmalarına bakıldığında “Bizde, Çocuklara Armağan (Nuhbet’ül Etfal) adlı ilk alfabeyi 1852 yılında, Kayserili Dr. Mehmet Rüştü geliştirdi. Arapça’da bulunmayan “p,j,ç” gibi harfler bu alfabeye eklenmiştir. Arapça’daki 29 harf, 35’e çıkarılmış, Arapça’daki işaretler eklenmiştir. Bu alfabenin bir özelliği de hareketli nesnelere harflerin ifade edilmesidir.

Selim Sabit Efendi 1874’te Elifba-i Osmani adlı bir alfabe yazmıştır. Kitaba, “p,ç,j,k,ğ” harflerini ekleyerek harf sayısını 33’e çıkarmıştır. Okuma yazmada harflerin adı söylenmeden ses yöntemiyle öğretime geçilmiştir.”⁹ 1800’lü yılların ikinci yarısında alfabe ile ilgili çalışmalar yapılmış, bu çalışmalarda Arap Alfabesi temel alınmış ona bir takım işaretler eklenmiştir. Ses yöntemiyle okuyup yazmanın ilk örnekleri Selim Sabit Efendi ile verilmiştir. Harflerin adı söylenmeden seslerin çıkarılışı üzerine çalışmalar yapılmıştır.

1892 yılında yayınlanan İlkokul Programında Hayat Bilgisi(Şifai Malumat)dersiyle okuma yazma öğretimi arasında bir ilişki kurulması gerektiği ileri sürülmüştür. Böylelikle ilkokul programında ilk defa hayat bilgisi dersi ile okuma yazma çalışmalarının yer aldığı zamanın Türkçe dersi ilişkilendirilmiştir.

1909 yılında yayınlanan İlkokul Dergisinde(Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuası) İstanbul Öğretmen Okulu Müdürü Satı Bey sesi esas alan yöntemi savunmuştur. Selim Sabit Efendi’den sonra Satı Bey’de ses yöntemini esas alan çalışmalar yapmıştır.

Edirne Öğretmen Okulu Müdürü, M.Şerif Öğretim Rehberi adlı bir kitap yayınlamıştır. Bu kitapçıkta, alfabe öğretimine sözlü alıştırmalardan başlamıştır. Sözcükler hecelere, heceler seslere bölünmüştür. Bu yöntem ile o zaman yöntem olarak kullanılmamakla birlikte, çözümlene yönteminin kelime ve hece dönemindeki çalışmalarına yer verilmiştir. “ Kazım Nami Duru, 1916 yılında Muallim adlı dergide yazdığı bir yazıda “Çözümlemeli ve Bireşimli” yöntemden söz etmiş ve bunu uyguladığını yazmıştır. Anlamli sözcükten başlanması, çözümlene yapması, daha sonra bireşimli yolla sözcüğe ulaşması, önemli bir davranış olarak değerlendirilebilir. Bu yöntem, hiç olmazsa ilke yönünden, cümle yöntemine basamak oluşturmuştur.

⁹ Güleriyüz, H., Türkçe ilkokuma Yazma Öğretimi Kuram ve Uygulamaları, Ankara, 2005, s.56-57.

İstanbul Öğretmen Okulu öğretmenlerinden Nüzhet Sabit 1918 yılında, Muallim adlı dergide “Elifba Meselesi” başlıklı iki yazı ile “Kelime Usulü ile Elifba” adlı bir kitap yayınlamıştır. Bu yazıları ve bu kitabı ile Türkiye’de ilk kez “Cümle Yöntemiyle” okuma yazma öğretimi başlamıştır.”¹⁰ Kazım Nami Duru’nun yazdığı bir makalede çözümlene ve bireşimli yöntemden bahsetmesi ve bu yöntemle ilgili çalışmalar yaptığını vurgulaması o dönemde okuma yazma öğretimi üzerine kullanılan yöntemler üzerine yapılmış önemli bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Aynı şekilde Nüzhet Sabit Efendi yayımladığı kitapla ilk defa cümle yönteminden bahsetmiş, bu yöntemle ilgili olarak ülkemizde ciddi bir yöntem çalışmasını da başlatmıştır.

2.2. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kullanılan İlkokuma ve Yazma Yöntemleri

Cumhuriyetin ilk yıllarında sabit kalınmamakla birlikte çözümlene ve bireşim yöntemlerinin kullanıldığı metotların denendiğini görüyoruz.

İlk mekteplerin Müfredat Programı’nın İlkokuma-yazma “Alfabe Öğretiminde Muhtelif Usuller” başlığı altında aşağıdaki metotlara yer verilmektedir:

2.2.1.“Tesmiye Usulü (Adlandırma, İsimlendirme Yöntemi) : Harfleri önce (a), be (b) , cim (c) , dal (d) , sin(s) gibi isimleriyle belirtip sonra heceler ve kelime oluşturmaktan ibarettir. İsimden sese dönüşüm güç olduğundan bu yöntem heceleme ile sonuçlanmaktadır. Bu yöntem ile alfabe okumak yasaktır.

2.2.2. Savti Usul (Ses Yöntemi) : Bu metotta önce kelimeler hecelere, heceler seslere çözümlendikten sonra çıkarılan sesin harfi yazdırılır.

2.2.3. Kelime Usulü (Sözcük Yöntemi) : Çocuklara harfler ve heceler öğretilmeden doğrudan kısa cümleler içindeki kelimelerin öğretilmesini öngören bu yöntemde, ilkin buna uygun ders kitabı bulmak gerekir.”¹¹

¹⁰ Güteryüz, a.g.k., s.57.

¹¹ Köksal, K., Okuma Yazmanın Öğretimi, Ankara, 2003, s.38-39.

Adlandırma adı verilen tesmiye usulünde, her harfin bir adının olması, yazı dili ile konuşma dili arasında farklılıkların doğmasına neden olmuş, bu yöntem ile okuma yazma hecelemeden öteye gidememiştir. Nitekim kısa bir zaman sonra da bu yöntem ile okuma yazma öğretimi yasaklanmıştır. Savti usulde ise önce kelime çözümlemesi yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Ses aşamasına gelindiğinde seslerin ağızdan çıkarılış şekli öğretilmiş ve en son olarak da ağızdan çıkan sesin yazıdaki karşılığı yazdırılmıştır. Kelime yöntemi ile yapılan çalışmalarda ise yine çözümleme yöntemi kullanılmış ancak buna uygun ders kitabı olmadığı için de bu yöntem uzun soluklu kullanılamamıştır.

2.2.4. Muhtalit (Karışık) Yöntem :Ses metodu ile kelime metodunun karışımından meydana gelmiştir. Bu metot ile öğretim yapılırken sesler somut olarak mesela be (b), cim (c), kaf (k) şeklinde telaffuz ettirilmeyerek kendilerinden sonra gelen ses ile birlikte (örneğin; baba, baca, ada, kaba gibi) anlamlı kelime ve heceler içinde öğretilecektir.”¹² Bu yöntemde sesli ve sessiz harfler ile oluşturulan heceler birleştirilerek iki heceli kelimeler oluşturulmuştur. Kelimeler verilirken bu kelimeleri oluşturan hecelere dikkat çekilmiştir. Önce birleşim daha sonra çözümleme yapılmış, dikkatler hecelere çekilmiştir.

2.3. Cumhuriyet Döneminde Kullanılan İlkokul Programları

2.3.1. 1924 İlkokul Programı

Cumhuriyetin İlk yıllarında yapılan okuma yazma etkinlikleri şu şekilde özetlenebilir:“İlkokul Programında ses (savti) ve sözcük (hurufat) yöntemlerinden birinin seçimi öğretmene bırakılmıştır. Heceleme yöntemi yasaklanmıştır.

2.3.2. 1926 İlkokul Programı

Sözcük Yöntemiyle Karma (Muhtelit) Yöntemlerden birini seçme konusunda öğretmen serbest bırakılmıştır. Bu programda değişik yöntemler tanıtılmakta ve sakıncaları anlatılmaktadır. Adlandırma olarak anlaşılan harf yöntemi, hecelemeyle

¹² Dikmen, S., İlkokuma Yazma Öğretimi Öğretmen Rehberi, Ankara, 1998, s.18.

sonuçlandığı için, ses yöntemi de bazı seslerin (b,d,t,r) öğretilmesi olanaksız görülmesi nedeniyle yasaklanmıştır.”¹³

1924 İlkokul programında öğretmenler ses ile sözcük yöntemlerinden birini seçme konusunda serbest bırakılmışlar ve tercihlerini ses yönteminden yana kullanmışlardır. Ses yönteminin uygulanışı ile ilgili olarak sorunlar yaşanmış, iki yıllık bir çalışmadan sonra okuma ancak heceleyerek olabilmıştır. Bu sonuçtan sonra 1926 programında sözcük ve karma yöntemlerden birinin seçilip kullanılması uygun görülmüştür. 1926 programında 1924 programı ile kabul edilen harf ve ses yöntemi yasaklanmıştır. Böylece ülkemizde ses yöntemi ile okuyup yazma ancak iki yıl uygulanabilmiştir.

2.3.3. Ovit Decroli'nin Okuma Yazma Uygulamaları

Ovit Decroli Belçikalı bir tıp hekimi, özürlü ve normal çocukların eğitimi konusunda uygulamalar yapmış öncü bir eğitimcidir. Decroli'nin okuma yazma öğretiminde kullandığı yöntemin, bu günkü (1936, 1948, 1968, 1982) İlkokul Programları) ilkokuma yazma çalışmalarını etkilediği ve biçimlediği anlaşılmaktadır. Cümleler ezbere yazdırılıyor sonra sözcük çalışmaları yapılarak öğrencilere okuma yazma öğretiliyordu.

2.3.4. 1930 İlkokul Programı

Programda öğrencilerin öğrenme hızlarının farklı olacağı dikkate alınarak, seviye grubu çalışmaları yapılabileceği ifade edilmektedir. Bu programla “sözcük” ve “cümle” yöntemi esas alınmıştır.

2.3.5. 1936 İlkokul Programı

1936 Programında cümle yönteminin uygulanışı biraz daha netlik kazanmaktadır. “İlkokuma yazmada basit cümle ve kelimelerden harekete geçilmek suretiyle terkibi-tahlili (birleşim-çözümleme) bir yoldan yürünerek okuma yazma

¹³ Gülerüz, a.g.k, s.56-57.

mekanizması kazandırılacaktır” şeklinde ifade edilmektedir.”¹⁴ Yani 1936 programında kısa, basit cümle ve kelimeleri başlangıç kabul edip sentez ve çözümlene ile öğretilmesi öngörülmüştür. Cümle yöntemi esas olmak üzere harf metodunun da uygulanabileceği ifade edilmiştir. Bu programda her iki yöntemde kullanılabileceği belirtilmiştir.

2.3.6. 1936 Köy Mektepleri İlkokul Programı

1936 İlkokul Programı’nda 1930 İlkokul Programı’nın aynısı kullanılmıştır. Sözcük ve cümle yöntemi esas alınmıştır.

2.3.7. 1948 İlkokul Programı

1948 İlkokul Programında cümle çözümlenmesi öngörülmüştür. “İlkokuma ve yazmaya, basit cümlelerle başlanacaktır. Zamanla bu cümleler kelimelere, kelimeler hecelere, heceler ise harflere bölünecektir. Bu çözümlenmeler sonunda elde edilen kelime, hece ve harfle yeni cümleler ve kelimeler teşkil edilecektir” şeklinde ifade edilmiştir.”¹⁵ Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere çözümlenmeye ise kısa cümlelerle başlanacağı ifade edilmiştir. “Çözümlene metodu Cumhuriyetin kuruluş yıllarında öngörülmekle birlikte buna uygun bir kitabın olmaması sebebiyle 1948’e kadar kullanılmamıştır.1948 de uygulanmaya başlanmasıyla birlikte olumlu sonuçlar alınmıştır.”¹⁶ Çözümlene metodunun 1948 İlkokul Programından başlayarak sistemli bir şekilde okuma yazma öğretimi çalışmalarında uygulandığını ve başarılı sonuçlar alındığını görmekteyiz.

2.3.8. 1968 ve 1982 İlkokul Programı

1968 ve 1982 İlkokul Programlarında da 1948 İlkokul Programında öngörülen çözümlene metodunun uygulandığı görülmektedir. “İlkokuma ve yazmaya, öğrencilerin

¹⁴ Yeni İlkokul Müfredat Programı, Kültür Bakanlığı Dergisi, Ankara, 1937, s. 161-162.

¹⁵ 1948 İlkokul Programı, MEB, İstanbul, 1948, s. 2.

¹⁶ Güleriyüz, H., Programlanmış İlkokuma Yazma Öğretimi Kuram ve Uygulamaları, Ankara, 1997, s.89.

anlayabileceği kısa cümlelerle başlanmalıdır. Zamanla bu cümleler kelimelere, kelimeler hecelere bölünmelidir. Daha sonra heceler içindeki harflerin sesleri sezdirilmeye çalışılmalıdır. Bu çözümlenmeler sonunda elde edilen kelime, hece ve verilen harflerle yeni cümle ve kelimeler kurulmalıdır¹⁷ şeklinde ifade edilmiştir. 1968 ve 1982 İlkokul Programlarının 1948 ilkokul programından farkı ise; büyük ve temel harflerin birlikte öğretilmesidir.

2.3.9. 2005 İlköğretim Programı

İlkokuma-yazma öğretimi, dinleme ve konuşma alanlarından kopuk, sadece okuma ve yazma becerilerini geliştirme süreci olarak düşünülmediğinden, programda diğer alanlardan ayrı olarak ele alınmamıştır. Bu nedenle bütün öğrenme alanlarıyla iç içe, özellikle dinleme ve konuşma alanlarıyla da bütünleştirilerek verilmiştir. İlkokuma-yazma öğretiminde “Ses Temelli Cümle Yöntemi” benimsenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İlköğretim kurumlarındaki öğrencilerle ilgili olarak “Yazı öğretiminde birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazıyla başlanması ve bütün yazı çalışmalarının bitişik eğik yazı harfleriyle yapılması gerekli görülmüştür.”¹⁸ 2004-2005 Eğitim öğretim yılından itibaren yapılan okuma yazma öğretimi çalışmalarında öğrencilere bitişik eğik yazı ile harfler öğretilmiştir. Türkçe dersinde olduğu gibi diğer bütün derslerde de bitişik eğik yazı kullanılmaktadır.

3. İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER, TÜRKİYEDEKİ UYGULANIŞI VE BİTİŞİK EĞİK YAZI

İlkokuma yazma öğretiminin öğrencilere okuma ve yazma becerilerini kazandırmaktan daha geniş bir içeriği bulunmaktadır. Bu süreçte sadece okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması değil aynı zamanda Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, iletişim kurma, problem çözme, karar verme gibi temel becerilerin de geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

¹⁷ Türkçe Temel Eğitim Programı, MEB, İstanbul, 1982, s.11.

¹⁸ <http://iogm.meb.gov.tr> (20.04.2007)

İlkokuma-yazma öğretimi, öğrencilerin zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinde önemli değişimlere neden olmaktadır. Bu değişimler öğrencinin hayat boyu kullanacağı anlama, sıralama, sorgulama, ilişki kurma, tahmin etme gibi zihinsel becerileri de geliştirmektedir.

Öğrencilere yukarıda belirtilen nitelikleri kazandırmada ilkokuma-yazma öğretim yöntemi ve uygulamalarının büyük rolü vardır. “İlkokuma-yazma öğretim yöntemi ve uygulamaları iki ana başlık altında toplanabilir:

- Çözümsel Yöntemler
- Bireşimsel Yöntemler”¹⁹

Bunların dışında her iki yöntemde bir arada kullanıldığı karma yöntem adı verilen bir yöntem de uygulanmaktadır.

3.1. İlkokuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

3.1.1. Çözümsel Yöntemler

Çözümsel yöntemlere geçmeden önce, çözümlemenin tanımı üzerinde durmak gerekir. “Çözümleme bir bütünü oluşturan parçaları bilimsel bir amaçla birbirinden ayırma işi, öğretimde bir konunun ya da birimin (ünite) bölümleri üzerinde ayrı ayrı durarak çalışma olarak tanımlanmaktadır.”²⁰ Çözümleme bir bütünü, kendini oluşturan parçalara ayırma işidir. Ancak bütünü parçalara ayırmak için yapılan her gelişigüzel parçalama işlemi çözümleme olmamaktadır. Yapılan bir çalışmanın çözümleme olması için bütünü oluşturan parçaların bilimsel amaçla birbirinden ayrılarak her bir parçanın özelliklerinin incelenmesi gerekmektedir. Çözümlemeyle ilgili bir başka tanım ise şudur:

¹⁹ Kavcar, C., Oğuzkan, F., Özel Öğretim Yöntemleri. Türkçe Öğretimi, Eskişehir, 1998, s.108-109.

²⁰ Kavcar, Oğuzkan, a.g.k, s.46-47.

“Çözümleme bilimsel maksatlara bağlı olarak, bir bütünü elamanlarına ayırmaya denir.”²¹ Çözümleme işlemine bir örnek vermek gerekirse, bir pastayı dörde yada sekize bölmek, çözümleme yapmak olmamaktadır. Pastayı oluşturan maddeleri birbirinden ayırarak, örneğin şekeri, sütü, kabartma tozunu, yumurtayı vs birbirinden ayırarak çözümleme yapmış olunmaktadır.

Varlık veya olaylarla ilgili yapılan çözümlemeye maddesel çözümleme; sadece zihin yoluyla yapılan çözümlemeye ise zihinsel çözümleme denir. Kanımızı,”kan plazması, akyuvarlar, alyuvarlar” şeklinde elamanlarına ayırmamız, maddesel çözümlemedir. Bir hikayedeki kahramanın kişilik özelliklerini tasavvur etmemiz, yada Atatürk'ün kumandanlığı, idareciliği, devrimciliği, vb. üstün özelliklerini tasarlama, zihinsel bir çözümlemedir.”²² Maddesel çözümlemede maddeyi oluşturan parçaların kimyasallarını birbirinden ayırma işlemi söz konusudur. Örneğin suyun çözümlenmesinde suyu oluşturan kimyasal bileşenlerin magnezyum, kalsiyum vb. birbirinden ayırmak gerekmektedir. Bir kimsenin kişisel özelliklerini belirterek zihinsel çözümleme yapmış olmaktadır.

Okuma yazma öğretiminde çözümleme ve bireşimi bir arada kullanmakla bir nevi bütün-parça, parça-bütün ilişkisi daha iyi anlaşılmaktadır. “Öğretim etkinliklerinde, çözümleme ile daha sonra inceleyeceğimiz bireşimi birlikte kullanmak daha verimli olmaktadır.Çünkü, varlık ve olaydaki neden-sonuç ilişkisi bilimsel anlamda ispatlanmış olur.”²³ Cümleden başlanarak harfe ulaşılması cümlenin nasıl oluştuğunu anlatırken, harften başlanıp cümleye varılması da hece ve kelimelerin ne için kullanıldığını anlamamıza yardımcı olmaktadır. Çözümleme yöntemi, kelime çözümleme yöntemi, cümle çözümleme yöntemi, öykü çözümleme yöntemi olarak üç şekilde uygulanmaktadır.

²¹ Özyürek, L., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara, 1985, s.156.

²² Değerliyurt, M., 1968 İlk Okul Programına Göre Planlama, Metot Uygulama Üzerine Örnekleriyle En Son Gelişmeler, Bursa, 1969, s.32.

²³ Önder, N., K., Öğretimde Program İlke ve Yöntemler, İstanbul, 1993, s.67.

3.1.1.1. Sözcük(Kelime) Yöntemi

Sözcük çalışmasını bir örnekle açıklamak gerekirse, öğrencilerin günlük yaşantılarında kullandıkları basit kelimeler seçilir. Bu kelimelerle kısa cümleler oluşturulur. Aynı işlemler sözcükleri anlatan resimlerle de yapılarak anlatılmak istenen kelime ve cümleler somutlaştırılmaya çalışılır. “Okuma yazma çalışmalarına öğrenci için anlamlı olan sözcüklerin öğretimi ile başlanır. Öğrenciler öğretilen sözcükleri cümle içinde kullanır. Sözcüklerin yanına resimlerde konularak öğretim yapılır. Bu yöntemde öğrencinin dikkati “hece, harf, ses” gibi sözcük ayrıntılarına çekilir. Bir metnin anlaşılması ve yeni sözcüklerin okunulması için hem birleşim hem de çözümlene yönteminden yararlanır.”²⁴ Süt içen bir kız resmi ile “Işık ılık süt iç.” Cümlesi oluşturulabilir. Anlatılmak istenen cümle öğrencilere sorulur. Kızın isminin Işık olduğu söylenir. Daha sonra dikkatler kelimeleri oluşturan hece ve harfler üzerine çekilir. I-şık, ı-lık süt iç. Bu cümle önce kelimelerine sonra da hecelerine ayrılarak öğretim yöntemi uygulanmış olur.

3.1.1.2. Cümle Yöntemi

Cümle çözümlenmesinde günlük dilde kullanılan kısa ve anlamlı cümleler seçilir. Daha sonra bu cümleler önce bakarak daha sonra bakmadan yazdırılır. “Okuma yazma öğretimine seçilen cümlelerle başlanmaktadır. Bu metotta öğretime çocuğun günlük dilinden alınan cümlelerle başlanıyor. Cümlelerden sözcüklere hecelere, harflere (sese) doğru gidiliyor. Bu yöntemin evreleri şöyledir:

- Hazırlık Dönemi
- Cümle Dönemi
- Kelime Dönemi
- Hece Dönemi
- Serbest Metin okuma yazma dönemi”²⁵

²⁴ Çelenk, S., İlkokuma-Yazma Öğretimi, Ankara, 1999, s. 370.

²⁵ Başaran, İ., E., Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara, 1996, s.131-132.

Öğrencilerin cümleleri yazabilmeleri için ezberlemeleri gerekmektedir. Bir yandan cümle öğretilirken diğer yandan cümleyi oluşturan kelimelere vurgu yapılır. Ali okula gel. Bu cümlede hangi kelimenin Ali, hangisinin okul, hangisinin gel olduğu kavratılır. Fiş öğrenilince kelimelerine kesilir. Kelimeler kesilirken kelimeleri oluşturan heceler üzerine dikkat çekilir. A-li kelimesinin iki kerede söylendiği vurgulanır. Daha sonra kelime hecelerine kesilir. Aynı işlemler harf üzerinde de yapılır.

Kısa ve anlamlı cümleler zamanla kelimelere, kelimeler hecelere, heceler ise harflere bölünür. “Bu yöntem iki şekilde uygulanır:

- İlkokuma ve yazma öğretimine önce büyük harflerle başlanır sonra küçük harfler tanıtılır.
- İkinci yaklaşımda ise büyük ve küçük harflerin bir arada öğretilir.

Bu yaklaşım karma harflerle öğretim diye adlandırılır. Öğrenciler her iki karakter arasında farkı ve benzerliği görür; her ikisini bir arada kullanmayı öğrenir, bu yolla da basit dil bilgisi kurallarını sezmiş olurlar. Aynı zamanda öğrenciler, cümlenin baş harfinin ve özel isimlerin büyük harfle yazıldığını fark ederler.”²⁶ Her iki yaklaşımda cümle başlarının büyük harfle başlamasına dikkat ettirilir. İkinci yaklaşımda cümle başında büyük harfle yazılan cins isimlerin cümle içerisinde yer aldığı baş harflerinin küçük yazıldığına dikkat çekilir. Böylelikle öğrenciler hem cümle başlarının büyük yazılması gerektiğini anlamış olurlar hem de aynı harfin büyük ve küçük yazımını öğrenmiş olurlar. İkinci yaklaşımda aynı harfin büyük ve küçük yazımı harf aşamasında öğretilir ancak o devreye gelindiğinde çocukların büyük bir bölümü harflerin cümle içerisinde yazılışlarından büyüğünü ve küçüğünü fark etmiş olurlar.

3.1.1.3. Öykü Yöntemi

Bu çalışmanın cümle çözümlemesinden farkı okuma yazma çalışmalarına birden fazla basit cümlelerin oluşturduğu öykülerle başlanılmasıdır. “Öğretime doğrudan kısa metinler okutularak başlanıyor. Metnin anlam bütünlüğü olduğu için okuma alıştırmaları çekici oluyor. Öğrenciler bir yandan çizgi çalışmaları yaparken diğer

²⁶ Calp, M., İlkokuma Yazma Öğretimi, Konya, 2003, s.103-104.

yandan metinle “dinleme- anlama” ve “konuşma” çalışmaları yapabilir. Metindeki cümleler öğrencilerle birlikte belirlenerek yazılır, içlerinden kolay olan iki sözcüklü cümleler öğrencilere verilir. Cümleler belli bir zaman sonra (10-15 adet olduktan sonra) çözümlenmeye başlanır. Okuma yazmanın son aşaması olarak da hece çözümlenmesiyle ses çalışması yapılır.”²⁷ Önce öykü üzerinde dinleme, anlama, konuşma çalışmaları yapılarak dikkatler öyküde geçen cümlelerin üzerine çekilir. Öğrenilen öyküler bakarak ve bakmadan yazdırılır. Bir zaman sonra ezberlenen cümlelerin sayısı artınca kelime çözümlenmesi dönemine geçilir. Diğer çalışmalara cümle çözümlenmesinde olduğu gibi devam edilir.

3.1.1.4. Çözümleme Yöntemine Yönelik Eleştiriler

Çözümleme yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri bulunmaktadır.“Çözümleme yöntemine yönelik olarak literatürde olumlu ve olumsuz yönde aşağıdaki görüş ve düşüncelere rastlanmaktadır.

- Zaman alır ve okumayı geciktirici bir özelliği vardır.
- Cümleden kelimeye, kelimedenden heceye ve heceden harfe geçiş öğretmene bırakıldığı için uygulamada farklılıklar ve karmaşalar yaşanmaktadır.
- Verilen cümlede, çocuk pek çok uyarıcının etkisinde kaldığından çözümleme sürecinde hecelerin ve seslerin sezdirilmesi o kadar da kolay olmamaktadır.
- Okuma öğrenmede görme yelpazesini genişletici bir teknik kullanıldığı için okuma hızı yüksek olmaktadır.
- Okuma öğrenmede öykü, cümle ya da kelime gibi bir anlam biriminden yola çıkıldığı için, okuduğunu anlama gücü gelişmekte ve anlama yüksek düzeyde gerçekleşmektedir.
- Bütünü algılayarak okuma öğrenmeyi gerçekleştirdiği için, okumada vurgu ve tonlama hatası olmamaktadır.
- Düzeye uygun öykü ve cümle bulmakta zorluklarla karşılaşıldığı için yukarıdaki yararların sağlanması o kadar da kolay olmamaktadır.”²⁸

²⁷ Karagöz, S., Uygulamalı İlkokuma Öğretmen Kılavuzu, İstanbul, 1978, s.24.

²⁸ Çelenk, Etkinlik Temelli İlkokuma ve Yazma Öğretimi, s.64.

Çözümleme yönteminde okumaya geçiş zaman almaktadır. Ancak öğrenciler bütünü algılayarak okumaya geçtikleri için okuma hızı yüksektir. Cümle yönteminde her öğretmen bir sonraki aşamaya geçiş zamanını sınıfındaki öğrencilerin durumuna göre belirlediğinden kelime ve hece dönemlerine geçişte şubeler arasında farklılıklar olmaktadır. Bu yöntemde cümleler ezberlenerek okuma ve yazma çalışmalarına başlandığından dolayı öğrenciler başlangıçta ezbere yazma çalışmalarında zorlanmaktadırlar. Çözümleme yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrenciler hızlı, vurgu ve tonlama hatası yapmadan okuyabilmektedirler. Ancak bu yöntem ile okuma yazma öğretimi ezberleme mantığıyla hareket edildiğinden dolayı çok kolay olmamaktadır.

3.1.2. Bireşimsel Yöntemler

Çözümleme işinin sonunda tekrar bütünü oluşturarak parçalar arasındaki neden sonuç ilişkisine bakılır. Bireşim yönteminde çözümlemede yapılan işlemlerin tersinin yapılması söz konusudur. Her iki yöntem birbirinin sağlaması gibidir. Çözümlemede yapılan işlemlerin doğru yapılıp yapılmadığını kontrol etmek için bireşim yöntemine başvururuz. Bireşim işlemi de, çözümlemede olduğu gibi, maddesel (somut) ve zihinsel (soyut) bireşim olmak üzere ikiye ayrılır.

Varlık ve olaylarla ilgili yapılan bireşime, maddesel; sadece zihin yoluyla yapılan bireşime ise, zihinsel bireşim denir. Su, maya, tuz gibi maddeleri kullanarak ekmek yapmak maddesel bireşime örnektir. Atatürk'ün kişilik özelliklerini belirterek işte Atatürk budur demek zihinsel bireşime örnektir.

3.1.2.1. Harf Yöntemi

Ülkemizde ve dünyada uzun yıllar kullanılmış olan bir yöntemdir. Bu yöntemde önce alfabedeki harfler tekrar ettirilmekte, daha sonra sessiz harf ile sesli harf yan yana getirilerek çeşitli heceler oluşturulmakta ve bu heceler okunup yazılmaktadır. Büyük ve küçük harfler sıra ile öğretildikten sonra bu harflerden oluşan hece, kelime ve cümleler oluşturularak okuma ve yazma öğretimi çalışmaları sürdürülmektedir.

3.1.2.2. Ses(Fonetik) Yöntemi

Bu yöntemde, ilkokuma ve yazmaya, harflerin yerine harfe ait sesler verilerek başlanır. Öncelikle sesli harfler verilir. Her harfin sesi öğrenildikten sonra bu seslerden sesli ve sessiz harflere ait olanların yan yana getirilerek birlikte seslendirilmesiyle hece ve kelimelerin oluşturulduğu bir yöntemdir. Her harfin bir tek sese karşılık geldiği dillerde kullanımında daha başarılı sonuçlar alınmaktadır.

3.1.2.3. Hece Yöntemi

Hece yönteminde adından da anlaşılacağı gibi okuma yazma öğretimi çalışmalarına işlek hecelerin öğretilmesi ile başlanır. “Öğrencilere öncelikle belli bir sıra ile çeşitli heceler öğretilir. Heceleri iyice ezberleyen öğrenciler bu hecelerden birkaçını bir araya getirerek kelimeler oluşturur. Sonra da bu kelimelerden yeni yeni cümleler meydana getirilir.”²⁹ Hece yönteminde işlek heceler öncelikli olarak verilir. Hece sayısı arttıkça heceler bir araya getirilerek yeni kelimeler oluşturulur. Kelimeler bir araya getirilerek yeni cümleler oluşturulur.

3.1.2.4. Bireşim Yöntemine Yönelik Eleştiriler

Bireşim yöntemi ile ilgili olarak “Uzmanlar bireşim yöntemlerine olumlu ve olumsuz yönde bazı eleştirilerde bulunmuşlardır. Bu eleştirileri şu noktalarda belirginleştirmek mümkündür.

- Basit hece yapısı olan dillere uygundur.
- Yetişkinlerin mantıksal düşüncesine uygundur.
- Öğrencilere yeni sözcük öğrenme fırsatı verir.
- Bilinen harflerden kelimeler oluşturulacağı için öğretmenin hareket imkanı kısıtlıdır.
- Harflerin sesleri birleştirme yetisi uzun zaman gerektirir.
- Ünsüz harflerin önüne yada arkasına bir ünlü harf almadan seslendirilememesi, okuma öğretiminde sorunların doğmasına neden olmaktadır.

²⁹ Akyol, H., Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2002, s.92-93.

- Anlamsız uzun süreli hece tekrarı öğrenciyi bıktırmakta, okuma zevkinden uzaklaştırmaktadır.
- Okuma aynı zamanda anlama ve kavrama işlemidir. Bu yöntem çocuğu okumanın anlamından uzaklaştırmaktadır.
- Anlamlı söz grupları üzerinde uzaklaşma yerine sesler üzerinde uzaklaşma, okumada görme açısının daralmasına ve okuma hızının düşmesine, vurgulama ve tonlama sorunlarının doğmasına neden olmaktadır.
- Öğretime harflerin telaffuzuyla başlanması sorunlara neden olmaktadır. Harflerin telaffuzuyla kelimelerin telaffuzu arasında meydana gelen uyumsuzluk, düzeltilmesi zor sorunlara neden olmaktadır.”³⁰

Bireşim yöntemi ile öğrenciler, çözümlene yöntemine göre daha çabuk okuma yazmaya geçmektedirler. Ancak ilk dönemde okuma yavaş olmaktadır. Öğrenciler daha sonra sürekli okuyarak okuma hızlarını arttırmaktadırlar. Bu yöntemde ezber yapılmamakta öğrenciler ağızdan çıkan seslerin yazıdaki karşılığını birebir görmektedir. Böylelikle konuşma ve yazı dili arasındaki farklılıklar ortadan kalkmaktadır. Bu yöntemde ailelerin okula başlamadan önce harfleri adı ile öğretmeleri öğrenciye ve öğretmene sorunlar yaşatabilmektedir.

3.1.3. Karma (Karışık) Yöntem

Karma yöntemde her iki yöntemde birlikte uygulanır. “Karma yöntemin uygulanmasında iç tutarlılık yoktur. Uygulayıcı bir gün cümle verir sonra ses verir, ardından hece çalışması yapabilir.”³¹ Genelde karma yöntemde okuma yazma öğretimine cümle ile başlanır. Bir kaç cümleden sonra uygulayıcı ses vererek çalışmalarına devam etmektedir. “Bu yaklaşım bireşimsel yöntemlerin sakıncalarından kaçınmak ve çözümlene yöntemlerinin uygulamadaki güçlüğü gidermek amacıyla daha çok uygulamadaki öğretmenlerin geliştirdiği bir ara öğretim yoludur. İlkokuma yazma öğretimini konu alan literatür incelendiğinde karma yöntem başlığı altında bir öğretim yönteminden söz edilmediği görülür. Ancak okuma yazma öğretim uygulamalarını dikkatle izleyenler bilir ki çoğu öğretmen yukarıdaki iki yaklaşımın

³⁰ Çelenk, Etkinlik Temelli İlkokuma ve Yazma Öğretimi, s.58.

³¹ Bircan, B., Karma Harflerle İlk Okuma Yazma Öğretimi, Ankara, 1972, s.9.

dışında, fakat iki yaklaşımı da iç içe uyguladıkları ve her öğretmenin mesleki bilgi ve deneyimine göre az çok farklılaşan bir okuma yazma öğretimi içine girdikleri görülür.”³²

Okuma yazma öğretiminde çözümlene ve bireşim olarak kullanılan iki ana yöntem bulunmaktadır. Karma yöntem adı verilen bu ara yöntem, iki yöntemin bir arada kullanılmasıyla ortaya çıkmaktadır. Çözümlene yönteminde kelimelerin hecelerine ayrılması ile bir taraftan ayırma işlemi yapılırken diğer taraftan yeni öğrenilen heceler, önceden öğrenilen hecelerle birleştirilerek, yeni kelimeler oluşturulmakta, böylelikle bireşim yöntemi de kullanılmış olmaktadır. Her öğretmen mesleki deneyimine ve metot bilgisine göre karma yöntemi uygulamaktadır. Okuma yazma öğretiminde en verimli sonuç kullanılan metodu ana metot olarak kabul edip her iki metodu aşama aşama kullanarak olmaktadır.

3.2. İlkokuma Yazma Öğretiminin Türkiyede ki Uygulanışı ve Bitişik Eğik Yazı

3.2.1. İlkokuma ve Yazma Öğretiminin Türkiyede ki Uygulanışı

Bireşim yöntemlerinden biri olan ses temelli okuma yazma öğretiminde, hazırlık aşamasından sonra okuma yazma çalışmalarına, birinci grup sesler verilerek başlanır. “Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde, ilk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden, hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. İlk okuma-yazma öğretimi, cümlelere kısa sürede ulaşılabilecek şekilde düzenlenmektedir.”³³ Birinci grup sesler (e,l,a,t) Türkçe’de işlek kullanılan seslerdir. Örneğin e sesi verilip çalışmalar yapıldıktan sonra l sesi verilmekte her iki ses öğretilince sesler birleştirilerek el hecesine ulaşılmaktadır. Ses sayısı arttıkça oluşan hece ve kelime sayısı da artmaktadır.

3.2.1.1. Ses Temelli Cümle Yönteminin Felsefesi

³² Çelenk, Etkinlik Temelli İlkokuma ve Yazma Öğretimi, s.64.

³³ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi69/orta-gunes.htm> (13.08.2007)

Çocuğun zihni etkinlikleri; dikkat, soyutlama, problem çözme, öğrenme, depolama, hatırlama, unutma, hayal kurma, konuşma, düşünme vb. işlemler üzerine kurulu olarak gelişir. Bu etkinliklerde bireşim işlemleri yürütülmek zorundadır. İlkokuma-yazma olayında da öğretmen tarafından çocuğa sunulan soyut şekilli imgeler, çocuğun zihninde yapılanarak hece, kelime ve cümle simgelerine dönüşmektedir. Başlangıçta çocuğun zihninde anlamsız birer şekil olan harfler zamanla ağızdan çıkan seslerle ve oluşturulan hece ve kelimelerle anlam kazanmakta 5-6 sesin verilmesinden sonra öğrenciler verilmeyen harflerin ağızdan çıkan seslerini kendi kendilerine bulabilmektedir. Bu yöntemle öğrenilen seslerin nerede ve nasıl kullanıldığını çözen öğrenciler okuma yazma mekanizmasını da kavramış olurlar. Ses temelli cümle yöntemi yapılandırmacı yaklaşım kuramına da uygun bir yöntemdir. Ses Temelli Cümle Yönteminin temel felsefesi budur.

3.2.1.2. Ses Temelli Cümle Yöntemine Geçiş ve Yöntemin Gerekçeleri

Ülkemizde 2563 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yer alan kararla Türkçe Dersi Öğretim Programı değişmiştir. Buna göre 1982 yılından bu yana uygulanmakta olan Çözümleme yöntemi yerini ses temelli cümle yöntemi'ne bırakmıştır. Bu süreçte Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, iletişim kurma, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi yaşam boyu sürdürme gibi becerilerin de geliştirilmesi beklenmektedir.

Buradan hareketle, Türkçe Öğretim Programı'nda ilköğretim birinci sınıftan itibaren etkili bir okuma-yazma öğretimini gerçekleştirmek; düşünen, anlayan, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi kullanabilen ve sorun çözebilen bireylerin yetişmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla Türkçe Öğretim Programı'nda ilk okuma-yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve yöntem olarak Ses Temelli Cümle Yöntemi'nin uygulanması öngörülmüştür.

3.2.1.3. Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları

Ses Temelli Cümle Yöntemine göre ilk okuma-yazma öğretimi aşağıdaki aşamalar izlenerek gerçekleştirilir.

1. İlk okuma-yazmaya hazırlık
2. İlk okuma-yazmaya başlama ve ilerleme
 - Sesi hissetme ve tanıma
 - Sesi okuma ve yazma
 - Sesten heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma
 - Metin oluşturma
3. Okur yazarlığa ulaşma

İlk okuma-yazma çalışmalarında dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma-görsel sunu birlikte ele alınmalıdır. Bütün çalışmalar, Türkçe öğretim programının 1.sınıf düzeyindeki kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik düzenlenmelidir.

3.2.1.4. Ses Temelli Cümle Yönteminin Özellikleri ve Faydaları

Ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretimi yapılandırmacı yaklaşım kuramına uygun bir yöntemdir. Bu yöntemle öğrenci öğrendiği bilgileri yapılandırarak bir sonraki aşamada kullanmakta böylece ezberleyerek değil anlayarak okuma yazma öğrenmektedir. Ses temelli cümle yönteminin özellikleri ve faydaları şu şekilde açıklanabilir:

- “Ses Temelli Cümle Yönteminde ilk okuma-yazma öğretimi, dinleme, konuşma becerilerinden kopuk sadece okuma-yazma becerilerini geliştirme olarak değil Türkçe öğretiminin beş öğrenme alanı ile birlikte yürütülmektedir.
- İlk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanması, seslerin birleştirilmesi ile anlamlı heceler, kelimeler oluşturulması ve cümlelere ulaşılması öğrencinin bilgileri yapılandırmasını kolaylaştırmaktadır. Bu yönüyle Ses Temelli Cümle Yöntemi, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımına uygun bir yöntemdir.
- Bu yöntem; tek tip, belirli kalıplara sıkıştırılmış ve belirli sayıdaki cümlelerle ilkokuma-yazma öğretimi yerine; çokluluğa ve çeşitliliğe ağırlık vermektedir.

Bu nedenle ilk okuma-yazma, öğretim sürecinde öğrencilerin çok sayıda ve çeşitli hece, kelime, cümlelerle, okuma-yazma öğrenmelerini gerekli kılmaktadır.

- Öğrencilere sunulan zengin içerik, onların temel düşünme becerilerini, yaratıcılıklarını ve zekâ alanlarının gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Okuma-yazma öğretiminde ilerleme, kolaydan zora doğru belirli bir sıra içinde yürütülmektedir.
- İlk okuma-yazma öğrenmeye yeni başlayan öğrencinin dikkat düzeyine uygun bir yöntemdir. Ses Temelli Cümle Yöntemi öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin dikkat düzeyinin gelişimine katkıda bulunmaktadır.
- Yöntemin bir gereği olarak ilk okuma-yazma öğretiminde ses, harf, hece, kelime, cümle ve metin oluşturma sırası izlenmektedir. Bu süreç, öğrencinin cümle kurma ve metin oluşturma becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Öğrenciler hece, kelime, cümle ve metin oluşturma sürecine bizzat katıldıklarından bu yöntem öğrencilerin yaratıcılığını geliştirici olmaktadır.
- Bu yöntemle ilk okuma-yazma öğretiminde, çok sayıda hece, kelime, cümle ve metinlerle çalışılmaktadır. Bu durum öğrencilerin cümleleri ezberlemesini engellemekte; tam tersine, cümleyi anlayarak öğrenmesini gerektirmektedir. Böylece öğrencilerin anlama düzeyleri gelişmektedir.
- Türkçede her harf bir sesi karşıladığından bu yöntem Türkçenin ses yapısına uygundur.
- Bu yöntem öğrencilerin duyduğu ve çıkardığı seslerin bilincine varmasını sağlamaktadır. Böylece öğrencilerin dil gelişimine (doğru telâffuz, akıcılık, sesleri ayırt etme vb.) katkıda bulunmaktadır.
- Öğrencilerin bütün sesleri öğrenmesi, yazma sürecinde kelimeleri doğru yazmalarını sağlamaktadır.
- Öğrenci yazı ile konuşma arasındaki benzerlikleri görmekte, yazının harflerin birleştirilmesiyle; konuşmanın ise seslerin birleştirilmesiyle yapıldığını anlamaktadır.
- Öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçmesini kolaylaştırmaktadır.

- Bu yöntem ilk okuma-yazmayı öğrenme sürecinde öğrencilerin bireysel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır.”³⁴

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu ses temelli cümle yönteminin özelliklerini ve faydalarını yukarıdaki şekilde açıklamaktadır. 2004-2005 eğitim öğretim yılından bu yana ülkemizde yapılandırmacı yaklaşım kuramına göre dersler işlenmekte öğrenci merkezli bir eğitim öğretim yapılmaktadır. Ses temelli okuma yazma öğretiminin temel felsefesi yapılandırmacı yaklaşım kuramına uymakta, öğrenciler öğrendikleri bilgileri yeni bilgilerde kullanmaktadırlar. Bu yöntem Türkçe’ nin ses yapısına uygun olduğundan öğrenciler ezber yapmak yerine, anlayarak okuma yazmaya geçmektedirler. Öğrencilerin bizzat konuşma ve yazma dili arasındaki benzerliğin farkına varmasıyla, konuşma ve yazma dili arasındaki farklılık ortadan kalkmaktadır.

3.2.2 Bitişik Eğik Yazı

Bitişik eğik yazı; öğrencinin yazı yazarken harflere, harf bağlantılarına ve ayrıntılara dikkat etmesini zorunlu kılmaktadır. Bu durum öğrencinin dikkatini önemli oranda geliştirici olmaktadır. Sadece yazma sürecinde değil okuma sürecinde de öğrencinin dikkatli olmasını getirmektedir. “Bitişik eğik yazı; harflerin birbirine bağlanarak heceler, hecelerin de birbirine bağlanarak kelimelerin oluşturulduğu bir yazıdır. Öğrenci yazı yazarken sürekli olarak bağlantılar yapmakta ve bunu giderek alışkanlık hâline getirmektedir. Bu durum öğrencinin yazının bütün bağlantıları ve ayrıntıları üzerinde düşünmesini sağlamaktadır. Böylece bitişik eğik yazı ile öğrenci bağlantılı ve ayrıntılı düşünmeyi öğrenmekte ve geliştirmektedir. Bu süreç öğrencinin bilgiler ve anlamlar arasında da bağlantı yapmasını kolaylaştırmaktadır.”³⁵ Bitişik eğik yazının sürekli, akıcı ve hızlı olması, öğrencinin düşüncesini unutmadan yazıya aktarmasını da kolaylaştırmaktadır. Düşüncelerini kaybetmeden hızla yazıya aktarabilen bir öğrenci kendini daha iyi ifade edebilmektedir.

Bitişik eğik harflerin sadece bir başlangıç noktası varken dik harflerin farklı başlangıç noktalarının olması öğrencilerin dik temel harflerin yönlerinde yanlışlıklar

³⁴ <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules> (13.08.2007)

³⁵ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi71/orta-gunes.htm> (13.08.2007)

yapmalarına neden olmaktadır. Elini kaldırmadan yazı yazan çocuğun yazı yazma hızı ve düşünme hızı artmaktadır. Büyük ve küçük harflerdeki yazım yanlışları (I,1,L,1) ortadan kalkmaktadır. Dik temel ve eğik harflerle yazmada kaleme bastırma açısından farklılık vardır. Eğik yazıda kaleme daha az bastırılmaktadır. Öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları da bitişik yazıyla azalmaktadır.“Ses Temelli Cümle yöntemiyle birlikte birinci sınıftan itibaren Bitişik Eğik Yazı uygulamasına geçilmiştir, bunun gerekçeleri ise şöyle sıralanabilir:

- İlk okuma-yazma öğrenmeye başlayan öğrencilerin, kalemi ellerine ilk aldıklarında eğik ve dairesel çizgiler çizdikleri gözlenmektedir.
- Öğrenciler anatomik yapıları gereği satır üzerinde kalemi eğik olarak tutmaktadırlar.
- Bitişik eğik yazının akıcı ve kesintisiz olması, soldan sağa doğru yazı yönünü desteklemektedir.
- Bitişik eğik yazı geri dönüşlere izin vermemektedir. Bu durum yazının akıcı ve doğru yönde gelişimini sağlamaktadır.
- Bitişik eğik yazı, harflerin doğru yazımını desteklemektedir. Harflerin yazılış yönlerinin karıştırılması sorununun ortaya çıkmasını önlemektedir.
- Bitişik eğik yazıdaki süreklilik düşüncelerdeki sürekliliğe yansımakta, birbirlerini desteklemektedir. Yazıda kullanılan bu akıcılık okuma becerisine de olumlu yönde yansımaktadır.
- Dik temel harflerin ardından bitişik eğik yazı harfleri ile yazmaya başlayan öğrenciler bitişik eğik yazıya geçişte güçlük çekmektedirler. Bu nedenle ilk okuma-yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanmalıdır.
- Yapılan araştırmalar, öğrencilerin bitişik eğik yazı harflerini yazmada bir problemle karşılaşmadıklarını ve bu yazı türünden zevk aldıklarını göstermektedir.
- Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bitişik eğik yazı öğretimi ile sanat, resim ve müzik derslerinin öğretimleri arasında ilişki bulunmaktadır.
- Bitişik eğik yazı alışkanlığı, öğrencilerin diğer yazı karakterleriyle yazılmış metinleri okumalarında problem çıkarmamaktadır. Öğrencilerin, değişik stillerde

yazılmış harfleri tanımakta ve okumakta güçlük çekmediklerini deneysel çalışmalarla ispatlanmıştır.

- Bitişik eğik yazı, sentez yöntemine uygun olduğundan Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilkokuma-yazma öğrenme sürecini kolaylaştırmaktadır.”³⁶

Yukarıda belirtilen nedenlere bağlı olarak Milli Eğitim Bakanlığı 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren birinci sınıflardan başlayarak kademeli olarak okuma ve yazma öğretimi çalışmalarının bitişik eğik yazı ile yapılmasını uygun görmüştür.

4.İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

İlkokuma-yazma öğretimi, önemli bir eğitim etkinliğidir. Bu etkinlik gerek ilkokulda gerekse daha sonraki öğrenim hayatında öğrenciye lüzumlu olacak, her derste de öğrencinin başarısına yön verecek kuvvetli bir eğitim etkinliğidir. Doğru ve hızlı okuyan, okuduğunu yerli yerince yorumlayan, sözlü ve yazılı anlatımı iyi yapabilen öğrencilerin bütün okul hayatında başarılı olacağı muhakkaktır. Bu öneminden dolayıdır ki ilkokuma-yazma öğretimi çocuğa hem ilkokuma-yazma becerisinin kazandırılacağı bir çalışma alanı hem de çocuğa yaşamı boyunca kullanacağı okuma ve yazmanın temel becerilerini kazandırabilecek bir alandır. Ancak bu önemli eğitim faaliyetini etkileyen bir takım unsurlar vardır, bunlar sırasıyla; öğrenci, aile, öğretmen, okul ve çevredir. Şimdi bunları inceleyim:

4.1. Öğrenci

Öğrenci okuma yazma öğretiminin en önemli ögesidir.“İlkokuma ve yazma öğretiminde etkili olan faktörlerden biri öğrencidir. Öğrencinin güdülenmişlik düzeyinin yüksek olması, öğrenme birimine ilgi ve ihtiyaç duyması, öğrenebileceğine ilişkin özgüveni öğrenmeyi olumlu yönde etkilemekte; bunların yanı sıra öğrencinin yaşı, gelişim düzeyi, genel sağlık durumu ve ön öğrenmelerinin yeterli düzeyde olması da

³⁶ <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules> (13.08.2007)

öğrenmede önemli birer etken olarak ifade edilmektedir.”³⁷ Öğrencide okuma yazma öğretimi için gerekli olan bedensel ve zihinsel şartlar gelişmişse ve okuma yazmaya karşı ilgi, alaka başka bir ifade ile öğrencinin öğrenme isteği varsa diğer faktörler ne kadar olumsuz olursa olsun öğrenci öğrenmek için üzerine düşen görevi yapacaktır.

İlköğretim birinci sınıf çocuğunun gelişim özelliklerini dört ana başlık altında incelemek mümkündür.

4.1.1. Bedensel Gelişim

Bu dönemde çocuğun fiziksel gelişimi önceki yıllara oranla yavaş fakat kas dokusundaki gelişimi oldukça hızlıdır. “Büyük kas becerilerinin yanı sıra, küçük kas becerilerinin gelişiminde de yaşla artan düzenli ve sürekli bir ilerleme, olgunlaşma söz konusudur. Örneğin, 6 yaşındaki çocukların %35’i düğüm yapabilirken, 7 yaşındakilerin %69’u, 9 yaşındakilerin ise % 94’ü düğüm yapabilme becerisini gösterebilmektedir.

Çocuklar 6-7 yaşlarına doğru kollarını, omuzlarını, bileklerini, parmaklarını kontrol edebilmeyi öğrenirken, el göz ilişkisi de gelişir. Bu gelişim yazma, boyama, dikiş dikme, hamurla oynama, makas ve kalem kullanma etkinliklerini daha başarılı yapmalarını sağlar. Çocuklar ilköğretim okulunun 1.Sınıfına geldiklerinde yazı yazmayı öğrenecek gelişim düzeyine ulaşırlar.”³⁸ Buna rağmen kaslar tam olarak işlevlerini yerine getirememektedir. Bundan dolayıdır ki çocuklar bu dönemde uzun süre aynı pozisyonda duramaz sürekli hareket etme ihtiyacı duyarlar.“Birinci sınıf çocuklarının psiko-motor gelişimleri ile ilgili olarak şu noktalara dikkati çekilmektedir.

- Boy 5 cm uzar, ağırlık 2,5 kilogram artar. Büyüme kollar ve bacakların uzaması şeklinde olur. 7 yaşındaki bir çocuğun ortalama boyu 117 cm’dir.
- Büyük kaslar gelişmiş ve kas eklem eşgüdümü artmıştır.

³⁷ Senemoğlu, N., “Tam Öğrenme Modelinin Yararları ve Sınırlılıkları”, Eğitim ve Bilim Dergisi, Sayı, 36, Ankara, 1997, s.47.

³⁸ Çelenk, İlkokuma Yazma Öğretimi, s.10.

- Çocuklar hareketlidirler. Sakin ve sesiz durmaktan hoşlanmazlar. Bedeni bütün olarak hareket ettirirler ve davranışlarını kontrol altına almada güçlük çekerler. Kağıt kesme, yırtma, ağaca tırmanma, ip atlama, top bilye ve sek sek oynamaktan hoşlanırlar.
- Müzik eşliğinde dans, oyun ve ritm tutmaktan hoşlanırlar.
- Çizgi çalışmalarında cümleyi iki satır arasına yazmada zorlanırlar.”³⁹

Okul çağına gelindiğinde, bebeklikten bu yana devam eden kemiklerdeki kıkırdaksı oluşum yerini sertleşmeye bırakır. İskelet sistemindeki hızlı değişiklikler beraberinde kamburumsu duruş pozisyonlarını da getirmektedir. Büyük kas gelişiminin daha hızlı olduğu bu dönemde küçük kasların gelişimindeki hızlanma çocukların geçmiş yıllarda yapamadıkları el becerilerini yapabilmelerini sağlar.

Bu dönemde ki çocuklar oturmak yerine sürekli hareket etmeyi tercih ederler. Çok çeviktirler. Kas olgunluğuyla birlikte bisiklete binme, ip atlama, topa vurma becerilerinde bir hayli gelişme gözlenir. Erkek çocuklar kız çocuklarına oranla daha hareketli ve iri yapıdadırlar. Bu dönemde süt dişleri yerini kalıcı dişlere bırakır. Birinci sınıfın sonlarına doğru ön dişlerde düşmeler görülür. Küçük olan süt dişlerinin yerini ona göre bir hayli büyük olan kalıcı dişler alır. Görüntü değişiklikleri özellikle de şekil bozuklukları varsa öğrencilerin psikolojilerini de etkilemektedir.

4.1.2. Zihinsel Gelişim

Piaget kuramına göre 6-11 yaşları arasındaki dönem somut işlemler dönemidir. Bu dönemde ki çocuklar soyut nesne ve varlıkları anlamakta zorluk çekerler. Soyut düşünmeyi gerektiren zihni işlemlerde başarısızdırlar. Deyimleri ve mecaz anlamda kullanılan kelimeleri somut anlamda yorumlayarak açıklarlar.

Senemoğlu, çocukların bu dönemdeki bilişsel gelişimleri ile ilgili olarak şu noktalara dikkat çekmektedir:“...Bu dönemdeki çocuklar mantık kurallarına göre düşünmek yerine sezgilerine dayalı olarak akıl yürütürler ve problemleri sezgileri ile çözmeye çalışırlar. Üst düzeyde sınıflama yapmazlar. Bütün ile parça arasında ilişki

³⁹ Güleriyüz, H., İlkokuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2000, s.68.

kuramazlar.”⁴⁰ Bu çağdaki çocuklar soyut düşünemezler. Bu yüzden soyut işlem gerektiren durumlarda çok başarılı olamazlar. Bu yaşlardaki çocukların matematik dersinde zorlanma nedenleri arasında bütün ile parça arasında ilişki kuramama, muhakeme gücündeki zayıflık yatmaktadır.

Dikkatin çabuk dağılması bu yaş grubu öğrencilerinde çok sık karşılaşılan bir durumdur. “Bu dönemdeki çocuklar yaparak yaşayarak öğrenirler. Düzenlenecek öğrenme yaşantılarının, çocuğun duyu organlarını harekete geçirecek türden olması gerekir. Bu dönemde çocukların sözcük dağarcığı hızla gelişir. İlgileri kısa sürelidir. Dikkatlerini uzun süre bir etkinliğe veremezler. Öğretmenler bu özellikleri dikkate alarak öğrencilere çok çeşitli ve ilginç öğretim-öğrenme ortamları düzenlemeli, böylece öğrencilerin dikkat ve ilgi sürelerini uzatmaya çalışmalıdır. Etkinliklerdeki çeşitlilik öğrencilerin ilgisini çeker. Sıkılmadan bir etkinlikten diğerine geçmelerini sağlar. Böylelikle eğitimde verim de artmış olur.”⁴¹ Bu yüzden yapılacak olan etkinliklerde, öğretmenin bu durumu göz önünde bulundurması, bir ders saati içerisinde yapılabilecek çalışmaları dikkatli ayarlaması gerekmekte, mümkün oldukça öğrencilerin dikkatlerini toplayabileceği yolları araması gerekmektedir.

Bu yaşlarda öğrenciler zamanla soyut işlemleri yapabilecek duruma gelirler.100’e kadar sayı sayabilir,100 içinde basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapabilirler. 2’şerli, 5’erli ritmik sayma yapabilir, ritmik saymalara göre 10 içinde basit çarpma işlemlerini öğrenebilirler.

4.1.3. Ahlak Gelişimi

Çocuğun sosyalleşmesinde oyun grupları büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet, yaş akran gruplarına girmede önemli kriterlerdendir. Kız çocukları ile erkek çocukları ayrı gruplar kurarak oyunlarını oynamakta genellikle karşı cinsin grubunda oyun oynamak çocuklar arasında alay konusu olabilmektedir. Arkadaş ortamında çocuk kendi davranışları ile arkadaşlarının davranışlarını değerlendirme olanağı bulur. Arkadaşının beğenmediği yönlerini kabullenmeyi onu olduğu gibi kabul etmeyi öğrenir. Arkadaşları

⁴⁰ Senemoğlu, a.g.m, s.49-50.

⁴¹ Ünüvar, P., Burdur İli İlköğretim Okullarında İlkokuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar, Süleyman Demirel Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2002, s.5.

tarafından beğenilmeyen yönlerinin de farkına varır. Arkadaşlık ilişkileri çocuğa başkalarının fikirlerini de alarak iş birliğini öğrettiği gibi, rekabet gücünü de kazandırır.

Bu yaşlardaki çocuklar kurallara uymada sık sık tutarsızlık gösterirler. Ancak kuralların yüksek bir otorite tarafından konduğunu ve asla değiştirilemez olduğunu düşünürler. Hatta oyunlarındaki bazı kuralların oyuncuların ortak kararı ile değiştirilebileceğini anlayamazlar. Konulmuş olan oyun kuralları aynen uygulanır. Kurallara uymayanların otomatik olarak cezalandırılması gerektiğini düşünürler. Davranışın fiziksel sonucuna bakarak cezaya karar verirler. Davranışın gerisindeki neden onlar için önemli değildir.

Bu evrelerde çocuklar başkalarının eşyalarını kurcalayabildikleri gibi yaptıkları bu davranışın sonuçlarını düşünemezler. “Henüz mülkiyet duygusu gelişmemiş olan çocuklar arkadaşlarına ait eşyaları alabilirler. Bu öğrenciler hırsızlıkla suçlanmamalıdır. Bazı alanlarda başarılı olamayanlar öğrenciler kendilerine hayali başarılar üretip anlatabilirler. Bu öğrenciler de yalancılıkla itham edilmemelidir.”⁴² Çocukları yaptıkları bir davranıştan dolayı ödüllendirirken ya da cezalandırırken dikkatli olmak gerekmektedir. Yaptıkları yanlış davranışı çoğu zaman ancak uyarıldıklarında fark edebilirler.

4.1.4. Kişilik Gelişimi

İlköğretim birinci sınıf çocuğunun duyguları ani iniş ve çıkışlar gösterir. Öğretmenin sert bir bakışı onu derinden üzebileceği gibi güzel bir sözü de mutlu etmeye yeter. Çocuğun ruh halini yansıtmaması davranışlarıyla olur. Sözle yansıtamadığı duygularını hırçınlık, huysuzluk, inatçılık yaparak ifade etmeye çalışır. Çocuğun ev ortamında ki davranışlarıyla okul ortamında ki davranışları farklılık gösterir. Çocukların çoğunluğu okul ortamında öğretmenin karşısında sıkılgan ve utangaç tavırlar sergiler.

Öğretmenin ilgi ve alakasının üzerinde olduğu düşünülen çocuklar diğer çocuklar tarafından kıskanılır. “Bu dönem çocuklarında sık görülen bir özellik de

⁴² Ünüvar, a.g.t, s.6.

kıskançlık ve sürekli şikayet etmedir. Bu davranışla çocuklar daha çok yetişkinin ilgisini çekme ve beğenisini kazanma amacını güderler. Böyle durumlarda öğretmenin çocuklar arasında kıskançlık ve düşmanlık duygularını körüklememesi için sadece bir öğrenciyi sınıfın gözdesi haline getirmemesi gerekmektedir.⁴³ Bu dönemde varsa küçük kardeşlerde anne ve babalarının ilgisi yüzünden kıskanılmaktadır. Çocuk okul ortamında zamanla sosyalleşmeye başlar. Kıskançlık, bencillik gibi davranışları azalır. Grup çalışmalarında, iş birliği içerisinde çalışma kurallarını öğrenir. Arkadaş edinmekte zorluk çekmez, kin tutmaz.

Erkek çocuklarının babalarına, kız çocuklarının annelerine benzeme çabaları ve hayranlıkları okul döneminde öğretmene yönelir. Onların gözünde öğretmen kimsenin ulaşamadığı bir noktada ve değerdedir.

Çocuklar bu yaşlarda yaptıkları olumlu davranışların büyükler tarafından farkına varılmasını ve takdir edilmesini isterler. Olumsuz davranışları da örtbas etmeye çalışırlar. Başarılarıyla övünülmesi onları onure eder. Öğretmenin gözüne girmeye çalışan çocuklar bu konuda zaman zaman birbirleriyle rekabet içine girerler. Öğretmen öğrencilere ait özellikleri ne derece iyi tahlil ederse öğrencinin dünyasına o derece iyi inebilir ve eğitim öğretim çalışmalarında da bilgilerini öğrencinin yararına kullanabilir.

4.2. Aile

Aile okuma yazma öğretiminde etkili olan faktörlerin başında gelmektedir. Ailenin okula bakış açısı çocuğun okul hakkındaki düşüncelerini şüphesiz ki etkileyecektir. Okula ve öğretmene verilen değeri fark eden çocuk okul ortamını merak edecek, okulu tanımak isteyecektir. Bu süreçte aile içinde yaşanacak hava, çocuğun psikolojisini ve toplum içindeki yerini belirlemede önemli bir etken olacaktır.

Ailelerin çocuklarını okula kaydettirdikleri süreçten önce ve sonra çocuğu okuldan, öğretmenden soğutacak, korkutacak davranışlar içine girmemeli, aksine okulu ve öğretmeni sevdirecek tutumlar sergilemeleri, çocukların psikolojilerini olumlu etkileyecektir.

⁴³ Calp, İlkokuma Yazma Öğretimi, s.16.

Çocukta sağlam bir kişilik yapısı, seven, değer veren, ilgi gösteren, öğreten, hoşgörülü, saygılı bir aile ortamında gelişecektir. Kuşkusuz ki çocuğun karşılaştığı ilk sosyal birim ailedir. Aile bireyleri arasındaki olumlu ya da olumsuz iletişimin, yaşanan havanın çocuk üzerinde etkisi mutlaka olacaktır. Ailenin çocuğu tanıyor olması, çocukların gelişimsel özelliklerinin neler olduğuna dair bilimsel bilgi ile donanmış olması gerekmektedir. Ayrıca ailenin ilkokuma yazma öğretim yöntemlerinin neler olduğu, süreç içinde ne gibi etkinliklerin bulunduğunu ve eğitim programının hedeflerini bilmesi çocuğun ilkokuma yazmaya geçişinde hangi devrelerde neler yapacağını bilmelerine, panik yapmamalarına sebebiyet verecektir.

Çocuğun okuma yazmayı öğrenme sürecinde öğretmenden sonraki en büyük yardımcıları aile fertleridir. Aile bireylerinin özellikle anne ve babanın öğretmenle iletişim içerisinde olması, okuma yazma yöntemi konusunda bilgi sahibi olması ve öğretmenin direktiflerine göre çocuğa yardımcı olması okuma yazmaya geçiş sürecinde büyük önem taşımaktadır.

Aile çocuğun kendini ilk olarak içerisinde bulunduğu, ilk bilgilerini ve becerilerini öğrendiği sosyal bir kurumdur. “Aile de okul gibi kurumsallaşmış, sosyal ilişkilerin, karşılıklı iletişim ve etkileşimin egemen olduğu bir sistemdir.”⁴⁴ Çocuğun davranışları aile içerisinde iletişim kurduğu diğer bireylere göre şekillenir. “Eğitim ailede başlar. Bireyin kendisine ulaşan iletileri değerlendirmesinde, bu eğitimde kazandığı yaşantıların önemi büyüktür. Okula yeni başlayan çocuklar için düzenlenen eğitim çevresi, daha önce ailede kazanılmış olan ve o kanaldan gerçekleşen eğitim yardımı ile anlam kazanacaktır.”⁴⁵ Çocuğun okulda aldığı eğitim ile ailede aldığı eğitim birbirini desteklemektedir. Bu durumda ailenin okula ve okulda verilen eğitime bakış açısı önemlidir. Aile, çocuğa, okula ve öğretmene güvenmeli, bu güvenini çocuğa hissettirmelidir. Aksi takdirde okulda yapılan eğitimin çocuk üzerinde kalıcı bir etkisi olmayacaktır.

⁴⁴ Köksal, K., Okuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2002, s. 37-38.

⁴⁵ Perran, Y.,E., Okuma Yazmaya İlk Adım, Ankara, 2001, s.41.

4.3. Öğretmen

Okuma yazma becerisinin kazandırılmasında öğretmen en önemli etkidir diyebiliriz. Çocukta hayatı boyunca unutamayacağı okul izlenimleri bırakacak olan kişilerin başında da sınıf öğretmeni gelmektedir. Öğretmen takınacağı tutumla çocuğa okulu sevdirebileceği gibi farkında olmadan yapacağı bir davranışla onu okuldan soğutabilir de.

İlkokuma ve yazma çalışmalarında başarının en büyük sahibi öğretmendir. Mesleğinin bilincinde olan kendine güvenen, çocuk sevgisi taşıyan ve sabreden her öğretmenin en büyük mutluluğu çalışmalarının meyvesini topladığı zaman olacaktır. Öğretmenin mesleki görevlerinin yanında öğrencisiyle arkadaşlık ilişkileri kurabilen bir yönü de olmalıdır. Anne ve babanın okuldaki karşılığı öğretmendir.

Öğretmenin en önemli görevi yapılacak eğitim öğretim faaliyetlerini öğrencilere göre hazırlamak ve belirlenen davranışları öğrencilere kazandırmaktır. Bu noktada öğretmene düşen vazife, davranışı kazandıracak öğrenciyi yakından tanımasıdır. İlköğretim birinci sınıfı okutacak öğretmenler işe öğrenciyi ve onun yakın çevresini, ailesini tanımakla başlamalı, zamanla öğrencinin kişilik özelliklerini çözebileceği ipuçlarını yakalamayı bilmelidir.

Bunların dışında öğretmenin mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip olması, çocukları sevmesi, velileri ile diyalogunun iyi olması, sabırlı olması, mesleği ile ilgili gelişmeleri takip etmesi gerekmektedir. Öğretmenin kendine olan güveni, öğrencileri ve velileri ile kurduğu olumlu iletişimi başarıyı olumlu yönde etkileyecektir.

4.3.1 Kişisel ve Mesleki Özellikleri

Öğretmenlik, mesleki bilgi ve becerilerin yanı sıra bir takım kişisel özelliklere de sahip olmayı gerektiren bir meslektir. “Öğretmenlik, devletin eğitim ve öğretim

etkinliklerini yürüten ve eğitim ve öğretim kurumlarının yönetim görevlerini üstlenen özel bir uzmanlık mesleğidir.”⁴⁶

Türkçe Eğitimi ve Öğretimi kılavuzunda birinci sınıf öğretmenin taşıması gereken özellikler şu şekilde belirtilmiştir:

- “Öğretmenliği sevmeli, mesleğini benimsemelidir.
- İnsan ve çocuk sevgisi taşımalıdır. Öğretmenin şekil vermeye çalıştığı insandır. Öyleyse insanı ve çocukları seven kişi olmalıdır.
- Sabırlı ve hoşgörü sahibi olmalı; okumalı, araştırmalı, meslek bilgisi geliştirmek için uğraş vermelidir.
- Çocuk eğitimi, çocuk gelişimi, insan psikolojisi, eğitim sosyolojisi, öğretim metod ve teknikleri konusunda gerekli bilgi ve beceriye sahip olmalıdır.”⁴⁷

Başarılı bir okuma yazma öğretimi sürecinde öğretmenin yapacağı ilk iş şüphesiz ki öğrencinin geldiği çevreyi araştırarak ona ait özellikleri tahlil etmek olacaktır. Bunun için öğretmenin ev ziyaretlerinde bulunması çocukları sınıf içerisinde ve tenffüslerde gözlemleyerek öğrenci gözlem formu tutması, çocuk hakkında bilgi edinebileceği kişilerle görüşerek bilgi toplaması gerekmektedir. Bunun dışında çocuk psikolojisi ile ilgili kitapları okuyarak onların psikolojik gelişimleri hakkında bilgi sahibi olması da gerekmektedir. Nitekim yapılacak çalışmalarda öğretmenin öğrencilerin seviyesine inebilmesi büyük önem taşımaktadır.

Her öğrencinin gelişim düzeyi farklı olduğundan okuma yazma yönünden hazır bulunuşluk düzeyi de farklı olacaktır. Kimi öğrenciler muntazam kalem tutarlarken kimi öğrencilerin kalem tutmada zorlanmaları bunun en büyük göstergesidir. Öğretmenlerin yapacakları eğitim öğretim çalışmalarında öğrencilerin bireysel gelişimlerdeki farklılıkları dikkate almaları gerekmektedir. “Birinci sınıf eğitimi, çok iyi planlanıp, çok iyi bir program izleyerek gerçekleştirilecek akademik bir çalışma olup, bu sınıfı

⁴⁶ <http://www.mebnet.net/genel-egsis/ogretmenlik-mes.htm> (13.08.2007)

⁴⁷ Komisyon, Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Kılavuzu, Ankara, 1985, s.11.

okutacak öğretmenin de bazı önemli bilgi, beceri ve deneyime sahip olması gerekmektedir.”⁴⁸

Öğretmenin bu konunun eğitimini almış olması, birinci sınıfta okutmadaki deneyimi, öğrencilerin seviyesine uygun metod ve teknikleri kullanarak gerekli olan eğitim ve öğretim etkinliklerini düzenlemedeki hüneri, alanındaki gelişmeleri takip etmesi okuma yazma öğretiminde başarıyı olumlu yönde etkileyecektir. Tekışık’ a göre “ birinci sınıf öğretmenliğinin bütün hüneri;

- Öğrencilerin özelliklerini iyi tanınması,
- Sınıf faaliyetlerini, öğretimi ve metodunu, çocukların özellik ve ihtiyaçlarına göre ayarlaması,
- Çocuklara öğrenciliğin temel alışkanlıklarının kazandırması,
- Onlara okuma ve yazmayı zevkle öğretmesindedir.”⁴⁹

Öğrencilerini iyi tanıyan, mesleğinin gerektirdiklerini bilen, mesleğini severek yapan öğretmenlerin başarısı da artacaktır. Şüphesiz öğretmenlik bir gönül mesleğidir. Öğretmenlerin yukarıda belirtilen görevlerinin yanında bir diğer görevi de çocuklara bilgi ve beceri kazandırmanın yanı sıra onları, edindikleri bilgileri ileriki yaşantılarında kullanabilecekleri duruma getirerek başarılı kılmaktır.

4.3.2. Mesleki Yeterlilikleri ve Hizmetiçi Eğitimleri

Bir işyerinde çalışan kişilerin, işin gereği olan yeterlikleri kazanması için yapılan eğitim etkinliklerine hizmet içi eğitim adı verilmektedir. Değişen bilgi toplumunda bilgilerini sürekli güncelleyen, teknolojik gelişmelerin ışığında gerekli eğitim öğretim etkinliklerini düzenleyen öğretmenlere ihtiyacımızın olduğu şüphesizdir. Nitekim öğretmenlerin eğitim öğretim etkinliklerinde karşılaştığı problemlerin bir bölümü çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerin dışında kalmış olmalarından kaynaklanmaktadır.

⁴⁸ Varış, R., Okuma – Yazma Öğretiminde Metot ve Uygulama, İstanbul, 1973, s.12.

⁴⁹ Tekışık, H., Birinci Sınıfta Ünite Çalışmaları ve İlk Okuma – Yazma Öğretimi, Ankara, 1976, s.9.

Örneğin projeksiyon cihazının nasıl kullanıldığını bilmeyen bir öğretmenin bu cihazı eğitim öğretim materyali olarak kullanması mümkün olmayacaktır. “Öğretmenler topluma faydalı olacak ve aynı zamanda topluma yön verecek bireyleri yetiştirmek görevini üstlenen eğitim sistemimizin en önemli üyeleridir. Öğretmenler bu son derece önemli görevi topluma bilinçli, yaratıcı, sorumlu ve aynı zamanda beden, zihin, ahlâk ve duygu bakımından dengeli yeni nesiller yetiştirmekle yerine getirir. Bu durum ise onların ancak bir profesyonel öğretmen kimliği kazanmaları ile mümkündür. Bu bağlamdaki profesyonellik, öğretmenlerin hizmet-öncesi eğitim ve hizmet içi eğitim süreçlerinin bütünleşmesi ile gerçekleşir. Günümüz öğretmenlerinin eğitim sistemindeki giderek değişen görev, rol ve sorumluluklarını daha iyi kavraması ve yerine getirmesi için hizmet-öncesi eğitim gerekli, fakat asla yeterli değildir.”⁵⁰

Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmete yeni başladıkları süreçte aldıkları eğitim asla yeterli değildir. Gelişen çağda eğitim öğretim programındaki değişiklikler bir çok yeniliği de beraberinde getirmektedir. Ne yazık ki öğretmenlerimizin önemli bir bölümü düzenlenen hizmetiçi eğitim seminerlerine gönüllü olarak başvurmamakta, zorunlu olmadıkça seminerlere gitmemektedir. Alanında profesyonel olmak isteyen öğretmenlerimiz ise her türlü gelişimi takip etmekte yeniliklere çabuk ayak uydurabilmektedir.

Küçükahmet’e göre “öğretmenlerin hizmet içi eğitimden geçirilmesini gerektiren nedenler şu şekilde sıralanabilir:

- Bilimdeki Değişmeler
- Toplumdaki Değişmeler
- Okul Sistemindeki Değişmeler
- Öğretmenlerin İlgi Alanlarındaki Değişmeler
- Öğretim Süreçlerindeki Değişmeler
- Çocuk Gelişimi Konusundaki İlerlemeler
- Hizmet Öncesi Eğitimden Doğan Eksiklikleri Giderme
- İletişim Boşluklarının Doldurulması Zorunluluğu”⁵¹

⁵⁰ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/145/saban.htm> (20.04.2007)

⁵¹ Küçükahmet, L., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara, 1998, s.171-172.

Hizmet içi eğitim programları eğitim sistemlerinin içerisindeki eksikliklerin ve yaşanan iletişim sorunlarının giderilmesi için bir araçtır. Yeni programlar yeni yöntemler ve yeni tutumlar, bazı kişiler ve kuruluşlar tarafından yapılan araştırmalarla geliştirilebilmektedir. Teorik bilgi ile uygulama arasındaki bu uçurum, hizmet içi eğitimle giderilebilmektedir.

Öğretmenlerin hizmet öncesinde edindiği bilgilerin büyük bir bölümü zamanla güncelliğini yitirmektedir. Bu yüzden öğretmenlerin hizmetiçi eğitim faaliyetlerine katılmaları gelişen zamana ayak uydurmaları için zorunludur. Toplumdaki hızlı değişimler yeni sorunları da getirmektedir. Bu sorunların çözümü konusunda öğretmenler katalizör görevi görmek için yetiştirilmelidir. Öğretmenlerin okulu ve öğrencileri ilgilendiren konulardaki sorunların çözümünde bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin ilgilendikleri konularla ilgili olarak bilgi ve becerilerini artırma istekleri de olacaktır. Örneğin satranç kulübündeki bir öğretmenin satrancı öğrenmek için satranç kursuna gitmeyi istemesi. Günün eğitim koşullarının gerisinde kalan sertifikaya sahip olan öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinden doğan eksiklikleri gidermeleri için hizmet içi eğitim programlarına katılmaları gerekmektedir.

Gelişen çağımızda kullanılan eğitim yöntem ve teknikleri, eğitim araç ve gereçleri de değişmektedir. Bilgisayarı sınıf içerisinde kullanmak isteyen bir öğretmenin bilgisayar kullanımı için gerekli bilgiye ve beceriye sahip olması gerekmektedir. Hangi kademe ve branşta görev yaparlarsa yapsınlar öğretmenlerin çalıştıkları öğrenci grubunun gelişmeleri ile ilgili yayınları, araştırmaları takip etmeleri gerekmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde öğretmenlere düşen görevler düşünüldüğünde, onların sürekli eğitimlerinin ne derece önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.4. Çevre

Çocuğun sürekli iletişim kurduğu çevre onun hakkında bize önemli ipuçlarını da verir. Aile kadar olmasa da çocuğun içinde bulunduğu sosyo kültürel çevre de başarıyı, dolayısıyla da ilkökuma ve yazma öğretimini etkilemektedir. Çocuğun doğuştan getirdiği bir takım genetik özellikler çevresiyle kurduğu iletişimle şekillenmeye başlar. Farklı çevrelerden gelen çocukların farklı özellikler göstermesi hatta aynı anne babadan

doğan fakat farklı çevrelerde yetişen çocukların farklı özelliklere sahip olması son derece doğaldır. Zamanla çocuğun çevresi aile ve okul arkadaşları arasında yoğunluk kazanacağından çevre faktörü okuma yazma öğretiminde başarıyı etkileyen diğer faktörlerden sonra gelmektedir.

Kalıtım özellikleri, öğrencinin öğrenme etkinliklerinde önemli bir faktördür. “Kalıtım ile getirilen zeka kapasitesinin tam olarak kullanılmasında çevrenin önemli bir faktör olduğu artık herkesçe bilinmektedir. Okul öncesi yıllarda zengin bir uyarıcı çevre ile karşı karşıya kalan çocuk bu çevre ile etkileşimde buldukça öğrenme yapılarını (şema) geliştirecektir.”⁵² Öğrencinin doğuştan getirdiği zeka kapasitesi iletişimde olduğu çevresi ile gelişip şekillenecektir. Çevresi ile olumlu iletişim kurabilen öğrencilerin ilkokuma ve yazma öğretiminde de daha başarılı olması beklenir.

4.5. Okul

Okul ortamından kaynaklı sorunlar ilkokuma yazma öğretimini etkileyen faktörlerin arasında son sıralarda yer alır. Diğer olumsuzluklar ortadan kalktığında okuldan kaynaklı problemlerin ortadan kalkması çok zor olmayacaktır. “İlkokuma ve yazma öğretiminde belki de başarıyı en az etkileyen faktörlerden biridir okul. Zira diğer unsurlar gereken niteliklere sahip ise okuldan kaynaklanan olumsuzlukların bertaraf edilmesi mümkündür.”⁵³ Okul ortamında karşılaşılabilecek sorunlar öğrencinin başarısını etkileyebilmekle birlikte diğer faktörlerle karşılaştırıldığında okul etkeninin daha geri planda kaldığı görülmektedir. “Okuldan kaynaklanan sıkıntıların başında fiziki koşullar gelir. Bunlar;

- Aydınlanma
- Isınma
- Araç gereçler
- Sınıfların öğrenci mevcudu

⁵² Bilen, M., Plandan Uygulamaya Öğretim, Ankara, 1986, s.32.

⁵³ Küçükahmet, L.,Eğitimde Planlama ve Değerlendirme, Ankara, 1999, s.58.

- Örgüt iklimidir.”⁵⁴

4.5.1. Aydınlanma

İlkokuma ve yazma öğretimi için kullanılacak dersliklerin çok aydınlık ya da çok karanlık olmaması gerekmektedir. Dersliklerde ışığın soldan gelmesi sağlanmalıdır. Gerekiyorsa sıraların yerleri değiştirilmeli, ışığın soldan gelmesi sağlanmaya çalışılmalıdır. Sınıfın içerisine direk güneş ışığının girmesi önlenmeli, ortam çok sıcak ve çok soğuk olmayacak şekilde ayarlanmalıdır. Sağlıklı bir eğitim öğretim için sadece birinci sınıf dersliklerinin değil bütün dersliklerin verimli çalışmalar yapılacak şekilde ayarlanması gerekmektedir.

4.5.2. Isınma

Aşırı sıcak ya da soğuk sınıflarda yapılan eğitim ve öğretimden verim alınması beklenemeyeceğinden sınıfların ısınma durumlarının çok sıcak ve çok soğuk olmayacak şekilde ayarlanması uygun olacaktır. Aksi takdirde soğuktan üşüyen ve yahut sıcaktan bunalan öğrencilerin dikkatlerini toplamak mümkün olmayacaktır. Oda sıcaklığının orta derecede uyarıcı olması gerekmektedir. Okul idaresinin bu konularda gereken hassasiyeti göstermesi sınıfların sürekli kontrol edilmesi yerinde olacaktır.

4.5.3. Araç ve Gereçler

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan ilginç materyaller dikkat çeker, derse olan ilgiyi arttırır ve dersi zevkli kılar. Okuma yazma öğretimi için kullanılabilecek araç ve gereçler okulda bulunmuyorsa öğretmen bu araç ve gereçleri kendi imkanlarıyla oluşturabilir. Derslerde dikkatin dağıldığı noktalarda kullanılacak araç ve gereçler öğrencilerin hem dikkatlerini toplamalarına yardımcı olacak hem de bu zamanlarda eğitim etkinliklerinin devam etmesini sağlayacaktır.

⁵⁴ Özcan, A.,O., “İlkokuma-Yazma Öğretim Programlarının Geliştirilmesi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu), Sayı.8, Ankara, 1992, s.167.

4.5.4. Sınıf Mevcudu

İlkokuma ve yazma öğretiminde öğretmenlerin karşılaştıkları en büyük sorunlardan biri sınıf sayılarının kalabalık olmasıdır. Kalabalık sınıflarda okuma yazma öğretmek bir takım zorlukları beraberinde getirmektedir. Şüphesiz ki bu zorlukların başında öğretmenin sınıfta bulunan bütün öğrencilerle birebir ilgilenememesi gelmektedir. Birinci sınıfta okuma ve yazma çalışmaları bir arada yürütülmeli sık sık dikte çalışmalarına da yer verilmelidir. Aksi takdirde okuyan fakat okuduğunu yazma da o kadar başarılı olamayan öğrencilerle karşılaşmak mümkündür. Öğretmenin öğrencilerin yazdıklarını sık sık kontrol edip hatalarını göstermesi yapılan yanlışların pekiştirilmesini önlemektedir. Kalabalık sınıflarda ise her öğrenciyi tahtaya kaldırıp yazı yazdırmak veyahut sırasının başına giderek yazdıklarını kontrol etmek sürekli mümkün olmamakta bu da ne yazık ki hataların pekişmesine imkan sağlamaktadır.

Öğretmenin bütün öğrencileriyle en azından ders esnasında birer defa ilgilenebilmesi, yapılan hataları görmesi yapılan yanlışlarda öğrenciyi uyarması hatanın tekrarlanmasını engellemektedir. Sınıflardaki öğrenci sayısının ideal seviyede olması yapılan kontrollerin sıklığını arttıracak özellikle harf yönlerinde ve kelimelerin yazılışlarında yapılan hatalarda, gözden kaçma olasılığını azaltacaktır.

4.5.5. Örgüt İklimi

Okulda çalışan idareciler, öğretmenler ve diğer personel arasındaki olumlu iletişim ve iş birliği okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerine de olumlu olarak yansımaktadır. Öğretmenler arası iş birliği ve dayanışma güzel bir eğitim öğretim havası oluşturacağından öğretmenin kendine olan güveninin artmasına da yardımcı olacaktır. Pozitif hava öğretmenin derslerdeki verimine de yansımaktadır.

4.6. Program

Belirlenen hedeflerin kazandırılması için yapılan tüm etkinlikler eğitim programını oluşturur. Program okuma yazma öğretiminde öğretmene yol gösteren bir rehberdir. “Eğitim programı, belirli yaş grubundaki öğrencilerin kazanması gereken

özelliklerin göstergesi olan hedef ve hedef davranışları, bu davranışların nasıl kazandırılacağını gösteren öğrenme-öğretme etkinliklerini, programda öngörülen davranışların kazanılıp kazanılmadığını, kazanılmış ise kazanılma düzeyini belirleyecek olan sınav-ölçme durumlarını kapsar.”⁵⁵ Cumhuriyetten bu yana çeşitli programlar kullanılmış, okuma yazma öğretiminde farklı metotlar denenmiştir. 1982 İlkokul Programında Türkçe Dersi Öğretim Programı içerisinde yer alan çözümleme yöntemi 2005 yılında öğretim programında yapılan değişikliklerle yerini ses temelli cümle yöntemine bırakmıştır.

5. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Öğretmenler ilkokuma yazma öğretimi süresince çeşitli sorunlara maruz kalmaktadırlar. Sorunların bir bölümü öğretmenlerin kendilerinden kaynaklanmakla birlikte, sorunların büyük bir bölümünü ise kendisi dışında gelişen durumlar oluşturmaktadır. Genel olarak öğretmenlerin ilkokuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar dört ana başlıkta toplanabilmektedir, bunlar: öğrenci ve veliden kaynaklanan sorunlar, öğretmenlerin kendilerinden kaynaklanan sorunlar, uygulanan öğretim programından kaynaklanan sorunlar, okul ortamından kaynaklanabilecek sorunlardır.

5.1. Öğrenci ve Veliden Kaynaklanan Sorunlar

Öğrencilerin gelişim düzeylerinin okuma yazma öğretimine uygun şekilde olmaması, örneğin fiziksel açıdan gelişim geriliği olan çocuklarda küçük kaslar kalem tutmak için yeterince gelişmediğinden bu öğrenci ve öğretmen açısından büyük sorun olabilmekte, öğrenci anladığını düzgün şekilde yazamamaktadır. Zihinsel gelişimi okuma yazma öğrenecek kadar gelişmemiş olan öğrencilerde ise algılama problemi yaşanmakta, bu öğrenciler hem okumada hem de yazmada problem yaşamaktadırlar. Gelişim geriliği olan öğrenciler rehberlik araştırma merkezine yönlendirilerek incelemesi yapılmakta, gelen rapor doğrultusunda eğitim öğretim çalışması

⁵⁵ Çelenk, S., İlkokuma –Yazma Programı ve Öğretimi, Ankara, 2005, s.5.

yapılmaktadır. Öğrencilerin ilgisiz, dikkatinin dağınık olması, verilen ödevleri yapmaması öğretmene sorunlar yaşatmaktadır.

Ailelerin ilgisizliği, öğretmenle diyoloğa girmemeleri, öğretmenin direktiflerine göre değil, kendi başlarına göre hareket etmeleri, başlı başına sorun oluşturmaktadır. Perihan Ünüvar tarafından Burdur'da yapılan çalışmada, "Birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitim almamalarının, velilerin evde harflerin adlarını öğretmeye çalışmalarının, öğrencilerin yöresel ağızla konuşmalarının ve yazı programında yapılan değişikliklerin okuma yazma öğretimini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler kendilerinden kaynaklı önemli sorunlar yaşamadıklarını belirtirken en çok sorunu öğrenci ve veli kaynaklı yaşadıklarını ifade etmişlerdir."⁵⁶

Süleyman Çelenk tarafından yapılan araştırma sonucunda "Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde önem verdikleri bir konuda öğretmen-veli işbirliğidir. Öğretmenler, ilkokuma-yazma öğretiminde velinin devre dışı kalmasının mümkün olmadığı, aslında velisinin yakın ilgisi ve desteğini gören öğrencinin daha başarılı olduğu, öğrenciyi veli-öğretmen çelişkisi arasında bırakmamak için, velilerin eğitilmesi gerektiği düşüncelerinde birleşmektedirler."⁵⁷ Yapılan araştırmaların çıkan sonuçlarında olduğu gibi, velilerin ilgi ve alakalı olmamalarının okuma yazma öğretimini olumsuz yönde etkilediği, öğretmenlerin ilgisiz velilerin öğrencileri ile, sorun yaşadıkları görülmektedir.

5.2. Öğretmenlerin Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenler dış faktörlerin yanı sıra, okuma yazma öğretiminde kendilerinden kaynaklanan sorunlar da yaşamaktadırlar. Okuma yazma öğretimi konusunda kendilerine olan güvensizlikleri, öğrencilerin düzeyine inememeleri, veliler ile yeterince diyalog kurmamaları, okuma yazma öğretimi konusundaki gelişmeleri takip etmemeleri, mesleki tecrübesizlik, eğitim fakültesi dışındaki bölümlerden mezun olmaktan kaynaklanan, eğitim konusundaki bilgi eksikliği vb. konularda yaşanan sıkıntılar öğretmenlerin sorun yaşamalarına neden olmaktadır.

⁵⁶ Ünüvar, a.g.t, s.80-81.

⁵⁷ <http://www.ilkogretim-online.org.tr>. (10.04.2007)

Perihan Ünüvar'ın Burdur İli'nde yaptığı araştırmasında “İlkokuma yazma öğretiminde bayan öğretmenlerin çözümlene yöntemini kullanmada ve çalışmalara ayrılacak süreleri belirlemede erkek öğretmenlere oranla daha az sorunla karşılaştığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca mesleki kıdem arttıkça karşılaşılan sorunlarda da artma olduğu sonucuna varılmış, en az sorunu yaşayan grubun mesleğinde 4 yılını aşmamış öğretmenlerin olduğu en çok sorun yaşayanların ise mesleğinde 20 yılını aşmış öğretmenlerin olduğu sonucuna varılmıştır.”⁵⁸ Bu çalışmada, yaşanan sorunların, erkek öğretmenlerle bayan öğretmenlere göre ve öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre değişebildiği sonucu çıkmaktadır.

Mustafa Damar tarafından Ankara'da yapılan araştırma sonuçlarına göre, “İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle öğretmenlerin öğrenim durumları ve kıdemleri (hizmet süreleri) arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.”⁵⁹ Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin mezun oldukları bölümlerin ve kıdemlerinin okuma yazma öğretimi üzerinde etkili olduğu görülmektedir.

Zeki Yalçın tarafından Denizli'de yapılan bir çalışmada “Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar kıdeme ve yöntemine göre değişmektedir.10-14 yıllık öğretmenler, 1-4 yıllık öğretmenlere oranla genel güçlükleri daha olumsuz algılamaktadırlar. Yine çözümlene yöntemini kullanan öğretmenlerin, karışık yöntemi kullanan öğretmenlere oranla genel güçlüklerle ilişkin algılamaları daha olumsuz yöndedir.”⁶⁰ Bu çalışmada çözümlene yönteminin uygun yöntem olduğunu savunan öğretmenlerin diğer yöntemleri savunan öğretmenlere göre okuma yazma öğretiminde daha çok sorun yaşadığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar tercih ettikleri yöntemine göre değişebilmektedir.

Mehmet Kılıç tarafından Ankara'da yapılan bir araştırma sonucuna göre “Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerle sınıf öğretmenliği dışındaki bölümlerden mezun

⁵⁸ Ünüvar, a.g.t, s.80-81.

⁵⁹ Damar, M., İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerle Öğretmen Nitelikleri Arasındaki İlişki, Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1996, s.78-84.

⁶⁰ Yalçın, Z., İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler, Pamukkale Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 1999, s.72-73.

olan öğretmenlerin metotla ilgili sorunlar yaşadıkları, bilgi noksanlıklarının olduğu, hızlandırılmış formasyonla derse giren öğretmenlerin öğrencilere yeteri kadar yardımcı olamadıkları, öğretmenlerin pek çoğunun okuma yazma öğretimi ile ilgili gelişmeleri takip etmedikleri, ders kitaplarında eksikliklerin olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin temel problemlerini tayin sisteminden, ailevi, geçim sıkıntısı, öğrencilerle yaşanan sorunlar, idarecilerle yaşanan problemler, meslekten soğuma ve tek düze yaşantı, okul dışında meşgul olabilecekleri sosyal tesislerin, imkanların olmayışı oluşturmaktadır”⁶¹ Yapılan bu araştırma ile sınıf öğretmenliği dışındaki bölümlerden mezun olan ve bu konudaki gelişmeleri takip etmeyen öğretmenlerin diğer öğretmenlere oranla daha fazla sorun yaşadığını söylemek mümkündür. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde yaşadıkları sorunların, onların mesleki kıdemlerine bağlı olarak değişebildiğini göstermektedir.

Bunların dışında öğretmenlerin ailevi, kişisel, ekonomik sorunları da okuma yazma öğretiminde performansa etki edebilmektedir. Kafasındaki özel sorunlarıyla derse giren öğretmenden verim beklemek mümkün olmamaktadır.

5.3. Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenlerin sorun yaşadıkları konuların başında kullanılan öğretim programı ve uygulanan okuma yazma yöntemi gelmektedir. Kimi öğretmenler çözümleme yönteminin okuma yazma öğretimi için daha uygun olduğunu savunurken, bir bölümü de bireşim yönteminin daha uygun olduğunu düşünmektedirler. Süleyman Çelenk’in yaptığı araştırmada, “Öğretmenler büyük bir oranda cümle ile başlayan çözümleme yönteminin ilkokuma-yazma öğretiminde uygun bir yöntem olduğu görüşünde birleşirken, bir kısmı da öğretimde karma bir yaklaşımdan yana görülmektedir. Çözümleme yöntemiyle yapılan öğretim sürecinde en fazla sorunun hece ve harf aşamasında yaşandığı, hazırlık aşamasında öğretimin, öğrencinin okul öncesi çevreden kazandığı niteliklere uygun olarak bireyselleştirilmesinin uygun olacağı görüşü öne

⁶¹ Kılıç, M., İlkokuma –Yazma Öğretiminde Temel Problemler, Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara, 1996, s.178-183.

çıkılmaktadır.”⁶² Bu araştırma sonucunda öğretmenlerin yöntem konusunda sorun yaşadığını söylemek mümkündür.

Kemal Özgür Doğan Uçar tarafından Niğde’de yapılan bir araştırmanın sonucuna göre “Okuduğunu anlama becerisi yönünden karma yöntemle okuma yazma öğrenen öğrencilerin, çözümlene yöntemiyle öğrenen öğrencilere göre daha alt seviyede oldukları tespit edilmiştir. Okuduğunu anlatma ve okuduğunu yorumlama becerisi bakımından çözümlene yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin karma yöntemle öğrenen öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Öğrencilerin söyleneni yazma, sözlü ve yazılı cevap verebilme kendini ifade edebilme becerileri açısından da çözümlene yönteminin karma yöntemle oranla daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.”⁶³ Her iki çalışma sonucu da okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerin yaşanan sorunlar üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

5.4. Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunların bir bölümü okul ortamından kaynaklanmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde okul ortamından kaynaklanan sorunların okuma yazma öğretimi üzerindeki etkisi düşünüldüğünde diğer sorunlardan daha geri planda kaldığını söylemek mümkündür. Zeki Yalçın tarafından yapılan araştırma sonucuna göre “Öğretmenlerin uygulanan ankette sorun olarak gördükleri maddeler hizmet öncesinde, öğretmen adayları ilkokuma yazma öğretimi konusunda iyi yetiştirilmemektedirler, sınıfların kalabalık olması nedeniyle öğretmenler, öğrencilerle birebir ilgilenememektedirler, maddeleri olmuştur.”⁶⁴ Göç alan bölgelerde bulunan okullarda çalışan öğretmenler, okul ortamından kaynaklanan en büyük sorunu, sınıfların kalabalık olmasından dolayı yaşamaktadırlar. Öğrencilerle birebir ilgilenememeleri, sınıfların kalabalık olmasından dolayı yaşanan sorunların başında gelmektedir. Okul ortamında öğretmenler arası yaşanan sorunlar ile öğretmenlerin idarecilerle yaşadıkları sorunlar, öğretmenlerin sınıf içi performanslarına etki etmektedir.

⁶² <http://www.ilkogretim-online.org.tr>. (10.04.2007)

⁶³ Uçar, K., Ö., D., Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Etkililiğinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2001, s.79-80.

⁶⁴ Yalçın, Z., a.g.t, s.72-73.

BÖLÜM II

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR İLE ÖĞRETMENLERİN NİTELİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırma ile birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu ana amaç kapsamında ilkokuma yazma öğretimine etki ettiği düşünülen durumlar dört boyut altında maddelenmiş ve her bir boyuta ilişkin sorunlar, bunların dereceleri ve öğretmenlerin demografik özelliklerine bağlı olarak farklılaşma durumları incelenmiştir.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma ile elde edilen bulguların ve ulaşılan sonuçların;

- i. İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin ilköğretim okulu öğretmenleri ve konu hakkında karar verici konumundaki kişilere bütüncül, sistematik ve tarafsız bilgiler sağlayacağı,
- ii. Bundan sonra konu ile ilgili yapılacak çalışmalara bir temel teşkil edeceği değerlendirilmektedir.

3. PROBLEM

Sınıf öğretmenlerinin nitelikleriyle (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan bölüm, birinci sınıfı okutma deneyimleri, hizmet içi eğitim seminerlerine katılma sayısı, tercih ettikleri yöntem ve gelişmeleri takip edip etmemeleri) okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar arasında bir ilişki var mıdır?

4. HİPOTEZ

Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ile onların nitelikleri ;

- Cinsiyet
 - Yaş
 - Mesleki kıdem
 - Mezun olunan bölüm
 - Birinci sınıfı okutma deneyimi
 - Katıldıkları hizmet içi eğitim semineri sayısı
 - Tercih ettikleri yöntem
 - Gelişmeleri takip edip etmeme
- arasında anlamlı bir ilişki vardır.

5. YÖNTEM

Araştırmada derecelendirmeli ölçek kullanılmıştır. Kesinlikle katılmıyorum (1 puan) katılmıyorum (2 puan) kararsızım (3 puan) katılıyorum (4 puan) kesinlikle katılıyorum (5 puan) seçenekleri olmak üzere puanlama yapılmıştır. Puanların 5’den 1’e doğru azalması belirtilen maddede dereceli olarak sorun yaşanıldığını göstermektedir.

Sorunları belirlemede öğrenci, veli, program, öğretmen, okul değişkenleri ayrı ayrı ele alınarak incelenmiştir. Bireysel görüşme yoluyla öğretmenlerin sorunları da dinlenmiştir. Anketten elde edilen verilerin derecelendirme ölçeğine göre ortalaması hesaplanmış ve buna göre sorunlara katılma derecesi bulunmuştur.

5.1. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde aşağıda verilen varsayımlardan hareket edilmiştir.

i. Bu araştırmada ele alınan değişkenler ve ilişkiler dışında kontrol altına alınamayan değişkenlerin etkisi söz konusudur. Ancak ele alınan değişkenler arasındaki ilişkilerin, araştırılmak istenilen olguyu yansıttığı varsayılmıştır.

ii. Bu araştırmada kullanılan anketin ölçülmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçecek nitelikte olduğu varsayılmıştır.

iii. Bu çalışmaya katılan öğretmenler, anket sorularına içtenlikle cevap vermişlerdir.

5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın bulguları aşağıda verilen sayılılar çerçevesinde yorumlanmıştır.

i. Bu araştırma 15 ilköğretim okulundan toplam 102 öğretmen ile sınırlıdır.

ii. Araştırmada ele alınan yargısal değişkenler, görüşme sorularının güvenilirlik ve geçerlik boyutlarıyla sınırlıdır.

iii. Sosyal bilimler alanında yapılan çalışmaların tamamen deneyselliğe bağlı olmasından kaynaklanan sınırlılık, bu çalışma için de geçerlidir.

5.3. Evren ve Örneklem

Araştırma sonucunda elde edilecek verilerin genellenmek isteneceği kurum ve elemanlar açısından iki tür evrenden söz edilebilir. Bunlar, kurumlar açısından İstanbul İli Bahçelievler İlçesi'nde görev yapan ilköğretim okulları, elemanlar açısından söz konusu okullarda görev yapan öğretmenleridir.

Bu çerçevede İstanbul İli Bahçelievler İlçesi'nde bulunan 15 ilköğretim okulunda görev yapan 2006-2007 eğitim öğretim yılında birinci sınıfı okutan toplam 102 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

5.4.Veriler ve Toplanması

Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılarak, yine araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme planı çerçevesinde öğretmenlerle yapılan yüz yüze görüşmeler ile toplanmıştır. Ankette ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar, öğrenci ve veliden kaynaklanabilecek sorunlar, öğretmenden kaynaklanabilecek sorunlar, uygulanan programdan kaynaklanabilecek sorunlar, okul ortamından kaynaklanabilecek sorunlar olmak üzere dört temel boyuta ayrılarak araştırılmıştır.

5.5.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Uygulanan ankette elde edilen veriler, derecelendirme ölçeğinde katılımcı sayısı, katılımcı yüzdesi ve katılma derecesinin ortalaması bulunarak hesaplanmıştır. Buna göre derecelendirme ölçeğinde;

- 1 Kesinlikle katılmıyorum
- 2 Katılmıyorum
- 3 Kararsızım
- 4 Katılıyorum
- 5 Kesinlikle katılıyorum

şeklinde her bir dereceye puan verilerek gruplandırılmıştır. Öğretmenlerin 1 ve 2 düzeyinde katılımları belirtilen maddede sorun yaşadıklarını göstermektedir.3 kararsızlık durumunu belirttiği için, sorun yaşanıp yaşanmadığı konusunda bilgi vermemektedir. 4 ve 5 düzeyinde katılım ise belirtilen maddede sorun yaşanmadığını göstermektedir. Her bir madde için katılımcı sayısı, madde puanı ile çarpılmış ve katılımcı sayısına bölünerek, o maddenin belirtilen grup için katılım derecesi ortalaması hesaplanmıştır.

6. BULGULAR VE YORUM

6.1. Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 1: Öğretmenlerin Cinsiyetleri ile Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	CİNSİYET	KATILIM SAYISI			KATILIM ORANI (%)			KATILIM DEREJESİ			
		N	K.S	KESİNLEKLE KATILIM ORANI (1)	K.S	KATILIM ORANI (2)	K.S	KATILIM ORANI (3)	K.S	KATILIM ORANI (4)	K.S
1. Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	K	56	1	22	3,3	12	21,4	20	35,7	1	3
	E	46	1	20	4,3	6	13,0	18	39,1	1	3
	T	102	2	42	4,2	18	17,6	38	37,3	2	2
2. Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	K	56	15	26,8	20	35,7	12	21,4	5	8,9	2
	E	46	12	26,1	17	37,0	9	19,6	5	10,9	3
	T	102	27	26,5	37	36,3	21	20,6	10	9,8	7
3. Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	K	56	6	10,7	11	19,6	25	44,6	10	17,9	4
	E	46	4	8,7	8	17,4	22	47,8	7	15,2	5
	T	102	10	9,8	19	18,6	47	46,1	17	16,7	9

Tablo 1’de öğretmenlerinin cinsiyetleri ile öğrenci ve veli kaynaklı karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte, öğretmenler bu konu ile ilgili en fazla sorunu 2. maddede yaşadıklarını belirtmişlerdir. Buna göre öğretmenler, velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmediklerini ifade ederek, bu bölümle ilgili olarak yaşadıkları sorunları belirtmektedirler.

Süleyman Çelenk tarafından yapılan ve birinci bölüm 5.1’de yer verilen araştırmada, öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde önem verdikleri bir konuda öğretmen-veli işbirliğidir. Öğretmenler, ilkökuma ve yazma öğretiminde velinin devre dışı kalmasının mümkün olmadığı, aslında velisinin yakın ilgisi ve desteğini gören öğrencinin daha başarılı olduğu, öğrenciyi veli-öğretmen çelişkisi arasında bırakmamak için, velilerin eğitilmesi gerektiği düşüncelerinde birleşmektedirler. Bu bölümün diğer maddelerinde ise öğretmenler kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Perihan Ünüvar'ın Burdur İli'nde yaptığı ve birinci bölüm 5.1.'de değinilen araştırmasında, öğretmenler kendilerinden kaynaklı önemli sorunlar yaşamadıklarını belirtirlerken en çok sorunu öğrenci ve veli kaynaklı yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 2 :Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	CİNSİYET	N	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (1)	K.S	KATILMIYORUM (%)	K.S	KARARSIZIM (3)	%	K.S	KATILMIYORUM (4)	%	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (5)	KATILMA DEĞERİ
4.Öğrencilerimin düzeyine inemediğimi düşünüyorum.	K	56	6	10,7	7	12,5	5	8,9	24	42,9	14	25,0	4	4	
	E	46	5	10,9	7	15,2	3	6,5	20	43,5	11	23,9	4	4	
	T	102	11	10,8	14	13,7	8	7,8	44	43,1	25	24,2	4	4	
5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	K	56	6	10,7	8	14,3	4	7,1	22	39,3	16	28,6	4	4	
	E	46	6	13,0	8	17,4	1	2,2	18	39,1	13	28,3	4	4	
	T	102	12	11,8	16	15,7	5	4,9	40	39,2	29	28,4	4	4	
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	K	56	6	10,7	9	16,1	3	5,4	20	35,7	18	32,1	4	4	
	E	46	7	15,2	4	8,7	2	4,3	20	43,5	13	28,3	4	4	
	T	102	13	12,7	13	12,7	5	4,9	40	39,2	31	30,4	4	4	
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	K	56	6	10,7	8	14,3	4	7,1	22	39,3	16	28,6	4	4	
	E	46	9	19,6	22	47,8	6	13,0	5	10,9	4	8,7	2	2	
	T	102	15	14,7	30	29,4	10	9,8	27	26,5	20	19,6	4	4	
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	K	56	7	12,5	7	12,5	5	8,9	23	41,1	14	25,0	4	4	
	E	46	5	10,9	6	13,0	4	8,7	21	45,7	10	21,7	4	4	
	T	102	12	11,8	13	12,7	9	8,8	44	43,1	24	23,5	4	4	
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	K	56	6	10,7	7	12,5	5	8,9	26	46,4	12	21,4	4	4	
	E	46	6	13,0	5	10,9	3	6,5	24	52,2	8	17,4	4	4	
	T	102	12	11,8	12	11,8	8	7,8	50	49,0	20	19,6	4	4	
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	K	56	6	10,7	8	14,3	5	8,9	24	42,9	13	23,2	4	4	
	E	46	6	13,0	5	10,9	2	4,3	23	50,0	10	21,7	4	4	
	T	102	12	11,8	13	12,7	7	6,9	47	46,1	23	22,5	4	4	
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	K	56	5	8,9	9	16,1	4	7,1	25	44,6	13	23,2	4	4	
	E	46	9	19,6	22	47,8	6	13,0	4	8,7	5	10,9	2	2	

	T	102	14	13,7	31	30,4	10	9,8	29	28,4	18	17,6	
12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	K	56	5	8,9	10	17,9	3	5,4	24	42,9	14	25,0	4
	E	46	10	21,7	24	52,2	2	4,3	5	10,9	5	10,9	2
	T	102	15	14,7	34	33,3	5	4,9	29	28,4	19	18,6	
13.Sesler kavratılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	K	56	5	8,9	8	14,3	32	57,1	6	10,7	5	8,9	3
	E	46	9	19,6	25	54,3	4	8,7	6	13,0	2	4,3	2
	T	102	14	13,7	33	32,4	36	35,3	12	11,8	7	6,9	
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	K	56	5	8,9	7	12,5	33	58,9	6	10,7	5	8,9	3
	E	46	9	19,6	25	54,3	4	8,7	2	4,3	6	13,0	2
	T	102	14	13,7	32	31,4	37	36,3	8	7,8	11	10,8	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	K	56	6	10,7	8	14,3	5	8,9	25	44,6	12	21,4	4
	E	46	3	6,5	6	13,0	31	67,4	4	8,7	2	4,3	3
	T	102	9	8,8	14	13,7	36	35,3	29	28,4	14	13,7	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	K	56	7	12,5	7	12,5	30	53,6	5	8,9	7	12,5	3
	E	46	5	10,9	5	10,9	28	60,9	4	8,7	4	8,7	3
	T	102	12	11,8	12	11,8	58	56,9	9	8,8	11	10,8	

Tablo 2’de, öğretmenlerin cinsiyetleri ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında 7.,11. ve 12. maddelerde kadınlar ile erkek öğretmenler arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. 7.maddede erkek öğretmenler okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına öğrencilerin hazır oluşluluk düzeyine göre yeterli zamanı ayırmaktayım maddesine katılmadıklarını belirtirlerken, kadın öğretmenler aynı maddeye katıldıklarını belirtmektedirler.

11.maddede erkek öğretmenler, okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum maddesine katılmazlarken, kadın öğretmenlerin katıldıkları görülmektedir. 12.maddede erkek öğretmenler, öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterli zamanı ayırıyorum maddesine katılmıyorum derlerken, kadın öğretmenler katıldıklarını belirtmektedirler.13.maddede erkek öğretmenler, uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum, derlerken kadın öğretmenler kararsız kalmaktadırlar.14.maddede erkek öğretmenler heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum maddesine katılmazlarken, kadın öğretmenler kararsız kalmaktadırlar.

Perihan Ünüvar'ın Burdur İli'nde yaptığı ve birinci bölüm 5.2 'de değinilen araştırmasında, ilkokuma ve yazma öğretiminde bayan öğretmenlerin çalışmalarına ayrılacak süreleri belirlemede, erkek öğretmenlere oranla daha az sorunla karşılaştığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın sonucuna ve tablo 2 de elde edilen bulgulara göre kadın öğretmenlerle, erkek öğretmenlerin, okuma yazma öğretiminde kendilerinden kaynaklanan konularda farklı sorunlar yaşadıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 3 : Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR														KATILIMA DEĞERİ
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%		
17.Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	K	56	1	1,8	12	21	29	52	11	20	3	5,4	3	
	E	46	3	6,5	6	13	26	57	7	15	4	8,7	3	
	T	102	4	3,9	18	18	55	54	18	18	7	6,9		
18.Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	K	56	1	1,8	14	25	27	48	9	16	5	8,9	3	
	E	46	4	8,7	6	13	4	8,7	26	57	6	13	4	
	T	102	5	4,9	20	20	31	30	35	34	11	11		
19.Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	K	56	8	14	33	59	5	8,9	4	7,1	6	11	2	
	E	46	8	17	26	57	5	11	3	6,5	4	8,7	2	
	T	102	16	16	59	58	10	9,8	7	6,9	10	9,8		
20.Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	K	56	7	13	32	57	6	11	7	13	4	7,1	2	
	E	46	6	13	27	59	4	8,7	5	11	4	8,7	2	
	T	102	13	13	59	58	10	9,8	12	12	8	7,8		
21.Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir.	K	56	6	11	35	63	5	8,9	6	11	4	7,1	2	
	E	46	5	11	29	63	3	6,5	5	11	4	8,7	2	
	T	102	11	11	64	63	8	7,8	11	11	8	7,8		
22.Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	K	56	4	7,1	10	18	29	52	8	14	5	8,9	3	
	E	46	5	11	5	11	24	52	6	13	6	13	3	
	T	102	9	8,8	15	15	53	52	14	14	11	11		
23.Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış	K	56	1	1,8	12	21	29	52	10	18	4	7,1	3	

yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	E	46	4	8,7	7	15	25	54	6	13	4	8,7	3
	T	102	5	4,9	19	19	54	53	16	16	8	7,8	
24.Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	K	56	4	7,1	6	11	31	55	8	14	7	13	3
	E	46	2	4,3	7	15	25	54	9	20	2	4,3	3
	T	102	6	5,9	13	13	56	55	17	17	9	8,8	
25.Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir.	K	56	2	3,6	7	13	33	59	6	11	8	14	3
	E	46	3	6,5	6	13	25	54	8	17	4	8,7	3
	T	102	5	4,9	13	13	58	57	14	14	12	12	

Tablo 3’de, öğretmenlerin cinsiyetleri ile uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bölümün 19., 20.ve 21.maddelerine hem kadın hem de erkek öğretmenler katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Buna göre öğretmenler Türkçe dersinin içeriğini öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun bulmamaktadır. Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan sürenin yeterli olmadığını düşünen öğretmenler, aynı zamanda öğrenilenleri pekiştirmek için ayrılan sürenin de yeterli olmadığını düşünmektedirler.

Erkek öğretmenler, Türkçe dersi kılavuz kitaplarının okuma yazma öğretiminde kendilerine yeterince yardımcı olduğunu düşünürlerken, kadınlar bu konuda kararsız olduklarını belirtmektedirler.Öğretmenler bölümün diğer maddelerinde kararsızdırlar. Öğretmenler belirtilen maddelere katılım dereceleri ile programla ilgili sorun yaşadıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 4’de öğretmenlerin cinsiyetleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişki incelenmekte ve öğretmenlerin cinsiyetleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4 : Öğretmenlerin Cinsiyetleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR		KADIN			ERKEK			TOPLAM			KATILMA DEĞERLERİ		
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	K	56	3	5,4	13	23	29	52	8	14	3	5,4	3
	E	46	2	4,3	8	17	25	54	7	15	4	8,7	3
	T	102	5	4,9	21	21	54	53	15	15	7	6,9	
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır	K	56	6	11	33	59	8	14	4	7,1	5	8,9	2
	E	46	3	6,5	7	15	25	54	5	11	6	13	3
	T	102	9	8,8	40	39	33	32	9	8,8	11	11	
28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	K	56	9	16	31	55	5	8,9	5	8,9	6	11	2
	E	46	9	20	24	52	6	13	5	11	2	4,3	2
	T	102	18	18	55	54	11	11	10	9,8	8	7,8	
29.Sınıfların düzeni ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.(sıra,yazı tahtası vs)	K	56	10	18	27	48	8	14	7	13	4	7,1	2
	E	46	6	13	27	59	5	11	4	8,7	4	8,7	2
	T	102	16	16	54	53	13	13	11	11	8	7,8	
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir	K	56	4	7,1	10	18	27	48	9	16	6	11	3
	E	46	2	4,3	9	20	25	54	7	15	2	4,3	3
	T	102	6	5,9	19	19	52	51	16	16	8	7,8	

Bölümün 28.ve 29. sorularında hem kadın hem de erkek öğretmenler sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Buna göre öğretmenler sınıf mevcutlarının okuma yazma öğretiminde sorun olduğunu düşünmektedirler. Sınıfların düzeninin okuma yazma öğretimi için uygun olduğu maddesine de katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

27. maddede, kadın öğretmenler, okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliğinin olduğuna katılmayarak, sorun yaşadıklarını belirtirlerken, erkek öğretmenler bu konuda kararsızdırlar. Bölümün diğer maddelerinde ise hem kadın hem de erkek öğretmenler kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 4’de elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin okul ortamından kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını söylemek mümkündür. Yaşanılan sorunlar cinsiyete

göre değişmemekte hem kadın öğretmenler hem de erkek öğretmenler sınıfların kalabalık olmasından ve sınıf ortamındaki koşulların uygun olmamasından dolayı sorun yaşamaktadırlar. Zeki Yalçın tarafında yapılan ve birinci bölüm 5.4’de değinilen araştırma sonucuna göre öğretmenlerin sorun yaşadıkları madde, sınıfların kalabalık olması nedeniyle, öğrencilerle birebir ilgilenememekteler, maddesi olmuştur.

6.2. Öğretmenlerin Yaşları ile Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 5: Öğretmenlerin Yaşları ile Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	YAŞ	KATILIM SAYISI		K.S		%		KATILIM DEREJESİ	
		N	K.S	K.S	%	K.S	%	K.S	%
1.Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	21-30	38	3	8	16	8	3	3	
	31-40	40	1	10	16	12	1	3	
	41+	24	3	3	14	2	2	3	
	T	102	7	21	46	22	6	5	
2.Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	21-30	38	3	7,9	26	3	7,9	2	
	31-40	40	1	2,5	27	9	23	2	
	41+	24	3	13	2	8,3	16	67	
	T	102	7	6,9	55	54	28	27	
3.Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	21-30	38	3	7,9	6	16	19	50	
	31-40	40	1	2,5	8	20	20	50	
	41+	24	2	8,3	3	13	17	71	
	T	102	6	5,9	17	17	56	55	

Öğretmenlerin yaşları ile öğrenci ve veli kaynaklı yaşadıkları sorunlar arasında anlamlı farklılık yoktur. 21-30 yaş arasındaki öğretmenlerle, 31-40 yaş arasındaki öğretmenler, velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmedikleri konusunda sorun yaşadıklarını belirtirlerken, 41 yaş üzerindeki öğretmenler ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Öğretmenler bu bölümün diğer sorularında ise kararsız olduklarını belirtmektedirler. Buna göre öğretmenlerin yaşadıkları öğrenci ve veliden kaynaklanan sorunlar, onların yaşlarına göre değişmemektedir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Yaşları İle Kendilerinden Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	YAŞ	KATILIM SAYISI		KESİNLİKLE KATILMIYORUM (%)		KARARSIZIM (%)		KATILIM DEREJESİ					
		N	K.S	K.S	İÇİM	K.S	İÇİM	K.S	İÇİM				
4.Öğrencilerimin düzeyine inebildiğimi düşünüyorum.	21-30	38	3	3	7,5	4	10,5	19	50,0	9	23,3	4	
	31-40	40	1	2	5	12,5	2	24	60,0	8	20,0	4	
	41 +	24	1	4	2	8,3	3	12,5	10	41,7	8	33,3	4
	T	102	5	4,9	10	9,8	9	8,8	53	52,0	25	24,5	
5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	21-30	38	4	10,5	5	13,2	2	5,3	21	55,3	6	15,8	4
	31-40	40	3	7,5	3	7,5	4	10,0	21	52,5	9	22,5	4
	41 +	24	3	12,5	3	12,5	2	8,3	10	41,7	6	25,0	4
	T	102	10	9,8	11	10,8	8	7,8	52	51,0	21	20,6	
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	21-30	38	4	10,5	2	5,3	3	7,9	21	55,3	8	21,1	4
	31-40	40	2	5,0	2	5,0	5	12,5	20	50,0	11	27,5	4
	41 +	24	3	12,5	3	12,5	2	8,3	10	41,7	6	25,0	4
	T	102	9	8,8	7	6,9	10	9,8	51	50,0	25	24,5	
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	21-30	38	3	7,9	3	7,9	19	50,0	5	13,2	8	21,1	3
	31-40	40	4	10,0	5	12,5	22	55,0	3	7,5	6	15,0	3
	41 +	24	3	13,0	17	71,0	0	0	1	4,23	13	16,7	2
	T	102	9	8,8	9	8,8	42	41,2	24	23,5	18	17,6	

8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	21-30	38	3	7,9	4	10,5	3	7,9	20	52,6	8	21,1	4
	31-40	40	3	7,5	4	10,0	2	5,0	19	47,5	12	30,0	4
	41 +	24	3	12,5	2	8,3	12	50,0	5	20,8	2	8,3	3
	T	102	9	8,8	10	9,8	17	16,7	44	43,1	22	21,6	
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	21-30	38	2	5,3	3	7,9	4	10,5	21	55,3	8	21,1	4
	31-40	40	3	7,5	2	5,0	3	7,5	18	45,0	14	35,0	4
	41 +	24	1	4,2	1	4,2	2	8,3	16	66,7	4	16,7	4
	T	102	6	5,9	6	5,9	9	8,8	55	53,9	26	25,5	
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	21-30	38	1	2,6	2	5,3	5	13,2	19	50,0	11	28,9	4
	31-40	40	3	7,5	4	10,0	4	10,0	20	50,0	9	22,5	4
	41 +	24	4	16,7	2	8,3	2	8,3	10	41,7	6	25,0	4
	T	102	8	7,8	8	7,8	11	10,8	49	48,0	26	25,5	
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	21-30	38	2	5,3	5	13,2	20	52,6	6	15,8	5	13,2	3
	31-40	40	3	7,5	6	15,0	22	55,0	7	17,5	2	5,0	3
	41 +	24	6	25,0	11	46,0	2	8,3	2	8,3	3	13,0	2
	T	102	7	6,9	13	12,7	44	43,1	23	22,5	15	14,7	
12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	21-30	38	4	10,5	5	13,2	20	52,6	4	10,5	5	13,2	3
	31-40	40	5	12,5	5	12,5	21	52,5	7	17,5	2	5,0	3
	41 +	24	5	21	14	58	2	8,3	1	4,2	2	8,3	2
	T	102	12	11,8	12	11,8	54	52,9	14	13,7	10	9,8	
13.Sesler kavrattılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	21-30	38	2	5,3	6	15,8	21	55,3	7	18,4	2	5,3	3
	31-40	40	1	2,5	8	20,0	22	55,0	7	17,5	2	5,0	3
	41 +	24	2	8,3	2	8,3	3	12,5	12	50,0	5	20,8	4
	T	102	5	4,9	16	15,7	46	45,1	26	25,5	9	8,8	
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma	21-30	38	5	13,2	4	10,5	20	52,6	5	13,2	4	10,5	3

yapıyorum.	31-40	40	1	2,5	9	22,5	21	52,5	7	17,5	2	5,0	3
	41 +	24	3	12,5	4	16,7	13	54,2	3	12,5	1	4,2	3
	T	102	9	8,8	17	16,7	54	52,9	15	14,7	7	6,9	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	21-30	38	3	7,9	4	10,5	4	10,5	20	52,6	7	18,4	4
	31-40	40	5	12,5	4	10,0	3	7,5	22	55,0	6	15,0	4
	41 +	24	1	4,2	1	4,2	1	4,2	13	54,2	8	33,3	4
	T	102	9	8,8	9	8,8	8	7,8	55	53,9	21	20,6	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	21-30	38	3	7,9	5	13,2	22	57,9	4	10,5	4	10,5	3
	31-40	40	2	5,0	8	20,0	21	52,5	7	17,5	2	5,0	3
	41 +	24	2	8,3	5	20,8	13	54,2	2	8,3	4	16,7	3
	T	102	7	6,9	18	17,6	56	54,9	13	12,7	10	9,8	

Tablo 6’da, öğretmenlerin yaşları ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında farklı yaş grupları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Verilen cevapların yaşlara göre katılma ortalamalarına bakıldığında 41 yaş üzeri öğretmenlerin bölümün 7.11.ve 12.maddesine katılmadıkları görülmektedir. Diğer yaş grubundaki öğretmenler bu maddelerde kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Buna göre 41 yaş üzerindeki öğretmenler, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırmaktayım, okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürmekteyim ve öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterli zamanı ayırıyorum maddelerine katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 6’dan elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar yaşlarına göre değişmemekle birlikte, 41 yaş üzerindeki öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde kendilerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 7: Öğretmenlerin Yaşları İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	YAŞ	KATILIM SAYISI		KESİNLİKLE KATILIM ÖRÜMÜ (1)		KATILIM ÖRÜMÜ (2)		KATILIM ÖRÜMÜ (3)		KATILIM ÖRÜMÜ (4)		KATILIM ÖRÜMÜ (5)		KATILIM DEREJESİ
		N	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	
17. Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	21-30	38	3	5	12,2	20	52,6	4	10,5	6	15,8	3	7,9	3
	31-40	40	1	8	20,0	21	52,5	7	17,5	3	7,5	3	7,5	3
	41+	24	2	3	12,5	15	62,5	2	8,3	2	8,3	2	8,3	2
	T	102	6	16	15,7	56	54,9	13	12,7	11	10,8	7	6,9	
18. Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	21-30	38	1	2,6	11	28,9	16	42,1	9	23,7	1	2,6	3	
	31-40	40	4	10,0	8	20,0	21	52,5	4	10,0	3	7,5	3	
	41+	24	4	16,7	14	58,3	2	8,3	1	4,2	3	12,5	2	
	T	102	9	8,8	33	32,4	39	38,2	14	13,7	7	6,9		
19. Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	21-30	38	1	2,6	11	28,9	20	52,6	5	13,2	1	2,6	3	
	31-40	40	8	20,0	19	47,5	5	12,5	5	12,5	3	7,5	2	
	41+	24	4	16,7	14	58,3	2	8,3	1	4,2	3	12,5	2	
	T	102	13	12,7	44	43,1	27	26,5	11	10,8	7	6,9		
20. Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	21-30	38	2	5,3	8	21,1	20	52,6	6	15,8	2	5,3	3	
	31-40	40	6	15,0	23	57,5	4	10,0	3	7,5	4	10,0	2	
	41+	24	6	25,0	12	50,0	2	8,3	2	8,3	2	8,3	2	
	T	102	14	13,7	43	42,2	26	25,5	11	10,8	8	7,8		
21. Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	21-30	38	5	13,2	5	13,2	19	50,0	4	10,5	5	13,2	3	
	31-40	40	5	12,5	25	62,5	4	10,0	4	10,0	2	5,0	2	
	41+	24	3	12,5	15	62,5	2	8,3	2	8,3	2	8,3	2	
	T	102	13	12,7	45	44,1	25	24,5	10	9,8	9	8,8		
22. Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	21-30	38	1	2,6	6	15,8	20	52,6	8	21,1	3	7,9	3	
	31-40	40	1	2,5	9	22,5	23	57,5	6	15,0	1	2,5	3	
	41+	24	2	8,3	3	12,5	13	54,2	4	16,7	2	8,3	3	
	T	102	4	3,9	18	17,6	56	54,9	18	17,6	6	5,9		
23. Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	21-30	38	4	10,5	5	13,2	21	55,3	4	10,5	4	10,5	3	
	31-40	40	2	5,0	7	17,5	22	55,0	6	15,0	3	7,5	3	
	41+	24	4	16,7	13	54,2	2	8,3	3	12,5	2	8,3	2	
	T	102	10	9,8	25	24,5	45	44,1	13	12,7	9	8,8		
24. Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	21-30	38	2	5,3	8	21,1	19	50,0	6	15,8	3	7,9	3	
	31-40	40	3	7,5	7	17,5	21	52,5	5	12,5	4	10,0	3	
	41+	24	5	20,8	12	50,0	2	8,3	3	12,5	2	8,3	2	
	T	102	10	9,8	27	26,5	42	41,2	14	13,7	9	8,8		
25. Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun	21-30	38	2	5,3	7	18,4	21	55,3	6	15,8	2	5,3	3	
	31-40	40	2	5,0	5	12,5	24	60,0	6	15,0	3	7,5	3	

bir yöntemdir	41+	24	3	12,5	15	62,5	2	8,3	3	12,5	1	4,2	2
	T	102	7	6,9	27	26,5	47	46,1	15	14,7	6	5,9	

Öğretmenlerin yaşları ile uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. 41 yaş üzerindeki öğretmenler, bölümün 18.19.20.21.23.24.ve 25.maddelerine katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler. Buna göre 41 yaş üzerindeki öğretmenler, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır, Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır, programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir, programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir, program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır, Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur ve ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir, maddelerine katılmayarak bu konularda sorun yaşamakta olduklarını belirtmektedirler.

Bu yaş grubu öğretmenlerinin ağırlıklı olarak uygulanan programdan kaynaklı sorun yaşadığı görülmektedir. Diğer yaş grubundaki öğretmenler ise bölümün aynı maddelerinde kararsız kalmışlardır. Öğretmenlerin okuma ve yazma öğretiminde programla ilgili yaşadıkları sorunlar, onların yaşlarına göre değişmemekle birlikte, 41 yaş üzeri öğretmenlerin programdan kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 8’de, öğretmenlerin yaşları ile okul ortamından kaynaklı yaşadıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. 21-30 yaş arasındaki öğretmenler okuldaki bölümün 26.ve 27.maddesi olan, öğretmenler arasında ve birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliğinin olduğunu belirterek bu konuda sorun yaşamadıklarını belirtirlerken diğer yaş grubundaki öğretmenler aynı maddelerde kararsız kaldıklarını belirtmektedirler.

Tablo 8 : Öğretmenlerin Yaşları İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR		N	1		2		3		4		5		
			K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	21-30	38	2	5,3	3	7,9	3	7,9	22	58	8	21	4
	31-40	40	2	5	8	20	22	55	5	13	3	7,5	3
	41+	24	4	17	5	21	13	54	1	4,2	1	4,2	3
	T	102	8	7,8	16	16	38	37	28	27	12	12	
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır	21-30	38	3	7,9	4	11	5	13	21	55	5	13	4
	31-40	40	3	7,5	4	10	22	55	6	15	5	13	3
	41+	24	1	4,2	5	21	14	58	3	13	1	4,2	3
	T	102	7	6,9	13	13	41	40	30	29	11	11	
28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	21-30	38	7	18	24	63	3	7,9	1	2,6	3	7,9	2
	31-40	40	8	20	22	55	4	10	3	7,5	3	7,5	2
	41+	24	5	21	14	58	2	8,3	2	8,3	1	4,2	2
	T	102	20	20	60	59	9	8,8	6	5,9	7	6,9	
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	21-30	38	7	18	24	63	3	7,9	2	5,3	2	5,3	2
	31-40	40	8	20	23	58	4	10	3	7,5	2	5	2
	41+	24	6	25	15	63	1	4,2	1	4,2	1	4,2	2
	T	102	21	21	62	61	8	7,8	6	5,9	5	4,9	
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir	21-30	38	4	11	4	11	21	55	6	16	3	7,9	3
	31-40	40	3	7,5	5	13	23	58	7	18	2	5	3
	41+	24	1	4,2	3	13	17	71	2	8,3	1	4,2	3
	T	102	8	7,8	12	12	61	60	15	15	6	5,9	

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre tamamı bölümün 28.ve 29. maddesine katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler. Buna göre öğretmenlerin tamamı, sınıf mevcutlarının okuma yazma öğretiminde sorun olduğunu düşünmekte ve sınıfların düzenini okuma yazma öğretimi için uygun bulmamaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin bu konularda sorun yaşadıklarını söylemek mümkündür. Öğretmenler okul ortamından kaynaklanan sorunların yer aldığı bölümün diğer maddelerinde ise kararsız kaldıklarını belirtmektedirler.

6.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 9: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	KIDEM	N	1.ÖĞRENCİ		2.VELİ		3.ÖĞRENCİ		4.VELİ		5.ÖĞRENCİ		T
			K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	
1.Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	1-4	16	1	6,3	1	6,3	9	56	3	19	2	13	3
	5-9	38	3	7,9	4	11	24	63	5	13	2	5,3	3
	10-14	16	1	6,3	1	6,3	11	69	2	13	1	6,3	3
	15 +	32	3	9,4	3	9,4	20	63	4	13	2	6,3	3
	T	102	8	7,8	9	8,8	64	63	14	14	7	6,9	
2.Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	1-4	16	1	6,3	11	69	2	13	1	6,3	1	6,3	2
	5-9	38	3	7,9	25	66	4	11	4	11	2	5,3	2
	10-14	16	1	6,3	11	69	1	6,3	2	13	1	6,3	2
	15 +	32	3	9,4	2	6,3	22	69	3	9,4	2	6,3	3
	T	102	8	7,8	49	48	29	28	10	9,8	6	5,9	
3.Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	1-4	16	1	6,3	1	6,3	10	63	2	13	2	13	3
	5-9	38	3	7,9	4	11	25	66	4	11	2	5,3	3
	10-14	16	1	6,3	1	6,3	11	69	2	13	1	6,3	3
	15 +	32	3	9,4	2	6,3	22	69	3	9,4	2	6,3	3
	T	102	8	7,8	8	7,8	68	67	11	11	7	6,9	

Tablo 9’da , öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile öğrenci ve veli kaynaklı yaşadıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.1-4 yıl, 5-9 yıl ve 10-14 yıl arasında mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler ikinci maddede sorun yaşadıkları konusunda birleşmektedirler.Buna göre öğretmenler veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir maddesine katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.15 yılın üzerindeki öğretmenler ise bu maddede kararsız kalmaktadırlar. Öğretmenler bu bölümün diğer maddelerinde ise kararsızlık derecesinde cevap vermektedirler.

Tablo 10 : Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	KIDEM															
		N	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (1)	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (2)	K.S	KARARSIZIM (3)	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (4)	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (5)	K.S	KATILMA DEREJESİ		
4.Öğrencilerimin düzeyine inebildiğimi düşünüyorum.	1-4	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4			
	5-9	38	4	10,5	5	13,2	17	44,7	8	21,1	4	10,5	3			
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4			
	15 +	32	2	6,3	3	9,4	4	12,5	15	46,9	8	25,0	4			
	T	102	8	7,8	12	11,8	16	15,7	46	45,1	20	19,6				
5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	1-4	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4			
	5-9	38	2	5,3	4	10,5	7	18,4	20	52,6	5	13,2	4			
	10-14	16	2	12,5	2	12,5	2	12,5	6	37,5	4	25,0	4			
	15 +	32	3	9,4	4	12,5	5	15,6	13	40,6	7	21,9	4			
	T	102	8	7,8	12	11,8	16	15,7	46	45,1	20	19,6				
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	1-4	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4			
	5-9	38	3	7,9	6	15,8	5	13,2	16	42,1	8	21,1	4			
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4			
	15 +	32	2	6,3	3	9,4	4	12,5	15	46,9	8	25,0	4			
	T	102	7	6,9	13	12,7	13	12,7	43	42,2	26	25,5				
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	1-4	16	2	12,5	3	18,8	6	37,5	4	25,0	1	6,3	3			
	5-9	38	4	10,5	5	13,2	17	44,7	8	21,1	4	10,5	3			
	10-14	16		0,0	2	12,5	4	25,0	6	37,5	4	25,0	4			
	15 +	32	3	9,4	11	34	6	19	2	6,3	10	31,3	3			
	T	102	9	8,8	12	11,8	33	32,4	29	28,4	19	18,6				
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	1-4	16	2	12,5	1	6,3	2	12,5	5	31,3	6	37,5	4			
	5-9	38	3	7,9	4	10,5	6	15,8	13	34,2	12	31,6	4			
	10-14	16	2	12,5	3	18,8	5	31,3	3	18,8	3	18,8	3			
	15 +	32	3	9,4	7	21,9	12	37,5	6	18,8	4	12,5	3			
	T	102	10	9,8	15	14,7	25	24,5	27	26,5	25	24,5				
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	1-4	16	2	12,5	1	6,3	3	18,8	5	31,3	5	31,3	4			
	5-9	38	1	2,6	4	10,5	6	15,8	15	39,5	12	31,6	4			
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	3	18,8	4	25,0	6	37,5	4			
	15 +	32	2	6,3	6	18,8	4	12,5	9	28,1	11	34,4	4			
	T	102	6	5,9	13	12,7	16	15,7	33	32,4	34	33,3				
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	1-4	16		0,0	3	18,8	2	12,5	5	31,3	6	37,5	4			
	5-9	38	2	5,3	5	13,2	4	10,5	13	34,2	14	36,8	4			
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4			
	15 +	32	1	3,1	4	12,5	6	18,8	11	34,4	10	31,3	4			

	T	102	4	3,9	14	13,7	14	13,7	35	34,3	35	34,3	
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	1-4	16	2	12,5	4	25,0	7	43,8	2	12,5	1	6,3	3
	5-9	38	5	13,2	7	18,4	12	31,6	8	21,1	6	15,8	3
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	3	18,8	7	43,8	3	18,8	4
	15 +	32	3	9,4	5	15,6	15	46,9	6	18,8	3	9,4	3
	T	102	11	10,8	18	17,6	37	36,3	23	22,5	13	12,7	
12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	1-4	16	3	18,8	2	12,5	6	37,5	4	25,0	1	6,3	3
	5-9	38	2	5,3	8	21,1	14	36,8	8	21,1	6	15,8	3
	10-14	16		0,0	4	25,0	8	50,0	3	18,8	1	6,3	3
	15 +	32	2	6,3	13	40,6	9	28,1	6	18,8	2	6,3	3
	T	102	7	6,9	27	26,5	37	36,3	21	20,6	10	9,8	
13.Sesler kavratılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	1-4	16	1	6,3	4	25,0	4	25,0	5	31,3	2	12,5	3
	5-9	38	3	7,9	12	31,6	7	18,4	13	34,2	3	7,9	3
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4
	15 +	32	3	9,4	9	28,1	8	25,0	8	25,0	4	12,5	3
	T	102	8	7,8	27	26,5	21	20,6	32	31,4	14	13,7	
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	1-4	16	1	6,3	5	31,3	2	12,5	6	37,5	2	12,5	3
	5-9	38	5	13,2	8	21,1	9	23,7	12	31,6	4	10,5	3
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	7	43,8	4	25,0	4
	15 +	32	3	9,4	11	34,4	5	15,6	10	31,3	3	9,4	3
	T	102	10	9,8	26	25,5	18	17,6	35	34,3	13	12,7	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	1-4	16	2	12,5	1	6,3	2	12,5	7	43,8	4	25,0	4
	5-9	38	2	5,3	4	10,5	10	26,3	14	36,8	8	21,1	4
	10-14	16	1	6,3	2	12,5	2	12,5	6	37,5	5	31,3	4
	15 +	32	2	6,3	3	9,4	5	15,6	12	37,5	10	31,3	4
	T	102	7	6,9	10	9,8	19	18,6	39	38,2	27	26,5	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	1-4	16	2	12,5	4	25,0	2	12,5	5	31,3	3	18,8	3
	5-9	38	4	10,5	9	23,7	12	31,6	11	28,9	2	5,3	3
	10-14	16	1	6,3	5	31,3	4	25,0	3	18,8	3	18,8	3
	15 +	32	3	9,4	7	21,9	9	28,1	9	28,1	4	12,5	3
	T	102	10	9,8	25	24,5	27	26,5	28	27,5	12	11,8	

Öğretmenlerin kıdemleri ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında farklı mesleki kıdemler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Kıdemlere göre yaşanan sorunlar farklılık göstermemekle birlikte, öğretmenler bölüm maddelerini katılıyorum derecesinde işaretlerken, bazı maddelerde ise kararsızlık düzeyindedirler. Bu bölümün kıdem ile ilişkisine bakıldığında öğretmenlerin kendilerinden kaynaklanan konularda kıdemlerine göre yaşadıkları sorunların değişmediğini ve dolayısıyla sorun yaşamadıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 11 : Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	KIDEM	KATILIM SAYISI		KESİNLİKLE KATILIM YÖRÜMÜ (1)		KATILIM YÖRÜMÜ (2)		KATILIM YÖRÜMÜ (3)		KATILIM YÖRÜMÜ (4)		KESİNLİKLE KATILIM YÖRÜMÜ (5)		KATILMA DEREJESİ
		N	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S	K.S			
17.Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	1-4	16	1	2	12,5	9	56,3	2	12,5	2	12,5	2	12,5	3
	5-9	38	1	9	23,7	20	52,6	7	18,4	1	2,6	1	2,6	3
	10-14	16	4	9	56,3	2	12,5	1	6,3	2	12,5	2	12,5	3
	15 +	32	6	17	53,1	3	9,4	4	12,5	2	6,3	2	6,3	2
	T	102	12	11,8	37	36,3	34	33,3	14	13,7	5	4,9		
18.Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	1-4	16	1	6,3	2	12,5	7	43,8	2	12,5	4	25,0	3	
	5-9	38	1	2,6	7	18,4	20	52,6	9	23,7	1	2,6	3	
	10-14	16	2	12,5	1	6,3	9	56,3	2	12,5	2	12,5	3	
	15 +	32	6	18,8	17	53,1	3	9,4	4	12,5	2	6,3	2	
	T	102	10	9,8	27	26,5	41	40,2	18	17,6	6	5,9		
19.Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	1-4	16	1	6,3	2	12,5	7	43,8	2	12,5	4	25,0	3	
	5-9	38	5	13,2	22	57,9	4	10,5	4	10,5	3	7,9	2	
	10-14	16	3	18,8	9	56,3	1	6,3	1	6,3	2	12,5	2	
	15 +	32	4	12,5	19	59,4	3	9,4	3	9,4	3	9,4	2	
	T	102	13	12,7	52	51,0	15	14,7	10	9,8	12	11,8		
20.Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	1-4	16	3	18,8	7	43,8	3	18,8	2	12,5	1	6,3	2	
	5-9	38	3	7,9	5	13,2	20	52,6	7	18,4	3	7,9	3	
	10-14	16	4	25,0	8	50,0	2	12,5	1	6,3	1	6,3	2	
	15 +	32	5	15,6	18	56,3	2	6,3	5	15,6	2	6,3	2	
	T	102	15	14,7	38	37,3	27	26,5	15	14,7	7	6,9		
21.Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	1-4	16	2	12,5	3	18,8	7	43,8	2	12,5	2	12,5	3	
	5-9	38	6	15,8	20	52,6	5	13,2	4	10,5	3	7,9	2	
	10-14	16	4	25,0	9	56,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	2	
	15 +	32	4	12,5	20	62,5	2	6,3	3	9,4	3	9,4	2	
	T	102	16	15,7	52	51,0	15	14,7	10	9,8	9	8,8		
22.Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	1-4	16	1	6,3	1	6,3	8	50,0	2	12,5	4	25,0	3	
	5-9	38	3	7,9	5	13,2	20	52,6	6	15,8	4	10,5	3	
	10-14	16		0,0	4	25,0	9	56,3	3	18,8		0,0	3	
	15 +	32	1	3,1	5	15,6	18	56,3	6	18,8	2	6,3	3	
	T	102	5	4,9	15	14,7	55	53,9	17	16,7	10	9,8		
23.Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde	1-4	16	1	6,3	2	12,5	9	56,3	2	12,5	2	12,5	3	
	5-9	38	5	13,2	6	15,8	19	50,0	5	13,2	3	7,9	3	
	10-14	16	1	6,3	3	18,8	7	43,8	3	18,8	2	12,5	3	
	15 +	32	2	6,3	5	15,6	18	56,3	6	18,8	1	3,1	3	

hazırlanmıştır.	T	102	9	8,8	16	15,7	53	52,0	16	15,7	8	7,8	
24.Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	1-4	16	2	12,5	2	12,5	7	43,8	2	12,5	3	18,8	3
	5-9	38	11	28,9	14	36,8	5	13,2	5	13,2	3	7,9	2
	10-14	16	3	18,8	3	18,8	6	37,5	2	12,5	2	12,5	3
	15 +	32	9	28,1	13	40,6	7	21,9	2	6,3	1	3,1	2
	T	102	25	24,5	32	31,4	25	24,5	11	10,8	9	8,8	
25.Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir	1-4	16	2	12,5	2	12,5	8	50,0	2	12,5	2	12,5	3
	5-9	38	1	2,6	7	18,4	21	55,3	8	21,1	1	2,6	3
	10-14	16	1	6,3	3	18,8	7	43,8	4	25,0	1	6,3	3
	15 +	32	2	6,3	4	12,5	19	59,4	4	12,5	3	9,4	3
	T	102	6	5,9	16	15,7	55	53,9	18	17,6	7	6,9	

Öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Buna göre 10-14 yıl arasındaki ve 15 yılın üzerindeki öğretmenler bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur olarak ifade edilen 17.maddeye katılmamaktadırlar. 15 yıl üzeri kıdeme sahip öğretmenler, Türkçe dersi kılavuz kitaplarının okuma yazma öğretimi konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmadığını düşünmektedirler.

5-9, 10-14 ve 15 yıl üzeri öğretmenler Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur ve programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan süre yeterlidir, maddesine katılmamaktadırlar.

1-4, 10-14 ve 15 yıl üzeri kıdeme sahip öğretmenler, programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir, maddesine katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.5-9 yıl ve 15 yıl üzeri çalışan öğretmenler Türkçe kitaplarındaki metinler öğrencilerin seviyelerine uygundur, maddesine katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 11'den elde edilen verilere göre, okuma yazma öğretiminde, uygulanan programdan kaynaklanan sorunların, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre değişmediği görülmektedir.

Tablo 12 : Öğretmenlerin Mesleki Kıdemleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR		N	1		2		3		4		5		
			K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	1-4	16	1	6,3	1	6,3	2	13	9	56	3	19	4
	5-9	38	3	7,9	5	13	20	53	6	16	4	11	3
	10-14	16	3	19	9	56	2	13	1	6,3	1	6,3	2
	15 +	32	2	6,3	4	13	18	56	5	16	3	9,4	3
	T	102	9	8,8	19	19	42	41	21	21	11	11	
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır	1-4	16	1	6,3	3	19	9	56	2	13		0	3
	5-9	38	5	13	3	7,9	20	53	4	11	6	16	3
	10-14	16	2	13	9	56	3	19	1	6,3	1	6,3	2
	15 +	32	2	6,3	4	13	19	59	5	16	2	6,3	3
	T	102	10	9,8	19	19	51	50	12	12	9	8,8	
28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	1-4	16	4	25	9	56	1	6,3	2	13		0	2
	5-9	38	7	18	22	58	4	11	2	5,3	3	7,9	2
	10-14	16	3	19	9	56	2	13	1	6,3	1	6,3	2
	15 +	32	5	16	18	56	4	13	3	9,4	2	6,3	2
	T	102	19	19	58	57	11	11	8	7,8	6	5,9	
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	1-4	16	3	19	9	56	1	6,3	2	13	1	6,3	2
	5-9	38	6	16	21	55	3	7,9	4	11	4	11	2
	10-14	16	4	25	9	56	2	13		0	1	6,3	2
	15 +	32	5	16	18	56	5	16	2	6,3	2	6,3	2
	T	102	18	18	57	56	11	11	8	7,8	8	7,8	
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir	1-4	16	2	13	3	19	9	56	1	6,3	1	6,3	3
	5-9	38	1	2,6	6	16	20	53	7	18	4	11	3
	10-14	16	1	6,3	2	13	9	56	3	19	1	6,3	3
	15 +	32	2	6,3	4	13	18	56	5	16	3	9,4	3
	T	102	6	5,9	15	15	56	55	16	16	9	8,8	

Öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. 10-14 yıllık öğretmenler, bölümün 26. maddesi olan, okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır, maddesine katılmazlarken, 1-4 yıllık öğretmenler aynı maddeye katıldıklarını belirtmektedirler. 10-14 yıllık kıdeme sahip öğretmenler okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği

vardır, maddesine katılmazlarken diğerleri aynı maddede kararsız kaldıklarını belirtmektedirler.

Bölümün 28.ve 29. maddelerine ise bütün öğretmenler katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler. Buna göre öğretmenler sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır ve sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur, maddesine katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Perihan Ünüvar'ın yaptığı ve birinci bölüm 5.2 de değinilen araştırmasında, mesleki kıdem arttıkça karşılaşılan sorunlarda da artma olduğu sonucuna varılmış, en az sorunu yaşayan grubun mesleğinde 4 yılını aşmamış öğretmenlerin olduğu en çok sorun yaşayanların ise mesleğinde 20 yılını aşmış öğretmenlerin olduğu sonucuna varılmıştır. Mustafa Damar tarafından yapılan ve birinci bölüm 5.2'de değinilen araştırmanın sonucuna göre, ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle öğretmenlerin kıdemleri (hizmet süreleri) arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

6.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 13: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	TİYET	KAYNAKLI		1)		2)		3)		4)		5)		KATILIMA DERECESESİ
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%		
1.Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	E.Ö.L	6	1	17	1	17	2	33	1	17	1	17	3	
	E.E	4		0	1	25	2	50	1	25		0	3	
	E.Y.O	10	1	10	2	20	5	50	1	10	1	10	3	
	E.F.S.	54	3	5,6	13	24	27	50	10	19	1	1,9	3	
	E.F.D	10	1	10	2	20	4	40	2	20	1	10	3	
	DĞR	18	1	5,6	5	28	7	39	3	17	2	11	3	

2.Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	T	102	7	6,9	24	24	47	46	18	18	6	5,9	
	E.Ö.L	6	1	17	3	50	1	17	1	17		0	2
	E.E	4	1	25	3	75		0		0		0	2
	E.Y.O	10	1	10	2	20	5	50	1	10	1	10	3
	E.F.S	54	7	13	29	54	9	17	8	15	1	1,9	2
	E.F.D	10	2	20	5	50	1	10	1	10	1	10	2
	DĞR	18	1	5,6	5	28	8	44	2	11	2	11	3
	T	102	13	13	47	46	24	24	13	13	5	4,9	
3.Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	E.Ö.L	6	1	17	1	17	2	33	1	17	1	17	3
	E.E	4		0	1	25	2	50	1	25		0	3
	E.Y.O	10	1	10	1	10	6	60	1	10	1	10	3
	E.F.S	54	3	5,6	12	22	29	54	9	17	1	1,9	3
	E.F.D	10	1	10	2	20	5	50	1	10	1	10	3
	DĞR	18	1	5,6	4	22	9	50	2	11	2	11	3
	T	102	7	6,9	21	21	53	52	15	15	6	5,9	

Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler ile öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, mezun olunan bölümler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte, eğitim ön lisans, eğitim enstitüsü, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümü ve eğitim fakültesinin diğer bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmedikleri konusunda hem fikir oldukları görülmektedir. Diğer iki maddede ise öğretmenler kararsızdırlar.

Tablo 14 :Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%
4.Öğrencilerimin düzeyine inemediğimi düşünüyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	3	50	1	17	4	
	E.E	4		0	1	25		0	2	50	1	25	4	
	E.Y.O	10	1	10		0	2	20	4	40	3	30	4	
	E.F.S	54	5	9,3	7	13	9	17	22	41	11	20	4	
	E.F.D	10		0		0	2	20	6	60	2	20	4	
	DĞR	18		0	1	5,6	1	5,6	10	56	6	33	4	
	T	102	6	5,9	10	9,8	15	15	47	46	24	24		

5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	2	33	2	33	4
	E.E	4		0		0	1	25	2	50	1	25	4
	E.Y.O	10		0	1	10	2	20	4	40	3	30	4
	E.F.S	54	4	7,4	8	15	8	15	21	39	13	24	4
	E.F.D	10	1	10	1	10	1	10	4	40	3	30	4
	DĞR	18	1	5,6	2	11	3	17	5	28	7	39	4
	T	102	6	5,9	13	13	16	16	38	37	29	28	
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	2	33	2	33	4
	E.E	4		0	1	25		0	2	50	1	25	4
	E.Y.O	10		0	2	20	1	10	4	40	3	30	4
	E.F.S	54	2	3,7	6	11	9	17	19	35	18	33	4
	E.F.D	10	1	10	1	10	1	10	4	40	3	30	4
	DĞR	18	1	5,6	1	5,6	1	5,6	12	67	3	17	4
	T	102	4	3,9	12	12	13	13	43	42	30	29	
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	3	50	1	17	4
	E.E	4		0	1	25		0	1	25	2	50	4
	E.Y.O	10	2	20	1	10	4	40	2	20	1	10	3
	E.F.S	54	6	11	10	19	18	33	12	22	8	15	3
	E.F.D	10		0	3	30	4	40	1	10	2	20	3
	DĞR	18	2	11	4	22	7	39	3	17	2	11	3
	T	102	10	9,8	20	20	34	33	22	22	16	16	
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	2	33	1	17	2	33	4
	E.E	4		0		0	1	25	2	50	1	25	4
	E.Y.O	10	1	10	1	10	2	20	4	40	2	20	4
	E.F.S	54	5	9,3	6	11	6	11	23	43	14	26	4
	E.F.D	10	1	10	4	40	2	20	2	20	1	10	3
	DĞR	18	1	5,6	3	17	3	17	6	33	5	28	4
	T	102	8	7,8	15	15	16	16	38	37	25	25	
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	3	50	1	17	4
	E.E	4		0		0	1	25	2	50	1	25	4
	E.Y.O	10		0	2	20	1	10	4	40	3	30	4
	E.F.S	54	2	3,7	6	11	12	22	19	35	15	28	4
	E.F.D	10	1	10	2	20		0	3	30	4	40	4
	DĞR	18	1	5,6	3	17	2	11	7	39	5	28	4
	T	102	4	3,9	14	14	17	17	38	37	29	28	
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	3	50	1	17	4
	E.E	4		0	1	25		0	2	50	1	25	4
	E.Y.O	10		0	2	20	2	20	3	30	3	30	4
	E.F.S	54	3	5,6	7	13	9	17	21	39	14	26	4
	E.F.D	10	1	10		0	2	20	4	40	3	30	4
	DĞR	18	1	5,6	3	17	3	17	7	39	4	22	4
	T	102	5	4,9	14	14	17	17	40	39	26	25	
11.Okuma ve yazma	E.Ö.L	6	1	17	1	17	3	50	1	17		0	3

12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	E.E	4		0	1	25	1	25	2	50		0	3
	E.Y.O	10	2	20	2	20	3	30	1	10	2	20	3
	E.F.S	54	8	15	9	17	10	19	14	26	13	24	3
	E.F.D	10	3	30	4	40	1	10	1	10	1	10	2
	DĞR	18	2	11	3	17	7	39	4	22	2	11	3
	T	102	16	16	20	20	25	25	23	23	18	18	
	E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	2	33	2	33	4
	E.E	4		0	2	50	1	25	1	25		0	3
	E.Y.O	10		0	2	20	1	10	3	30	4	40	4
	E.F.S	54	7	13	9	17	14	26	15	28	9	17	3
	E.F.D	10	2	20	2	20	3	30	3	30		0	3
	DĞR	18	2	11	4	22	7	39	4	22	1	5,6	3
	T	102	11	11	20	20	27	26	28	27	16	16	
	13.Sesler kavratılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	E.E	4		0	2	50	1	25	1	25		0
E.Y.O		10		0	3	30	3	30	3	30	1	10	3
E.F.S		54	4	7,4	16	30	14	26	17	31	3	5,6	3
E.F.D		10	1	10	4	40	1	10	2	20	2	20	3
DĞR		18	3	17	3	17	4	22	5	28	3	17	3
T		102	8	7,8	29	28	24	24	30	29	11	11	
E.Ö.L		6	1	17		0	2	33	1	17	2	33	4
E.E		4		0	1	25		0	1	25	2	50	4
E.Y.O		10	1	10	2	20	3	30	2	20	2	20	3
E.F.S		54	4	7,4	14	26	12	22	20	37	4	7,4	3
E.F.D		10	2	20	1	10	4	40	2	20	1	10	3
DĞR		18	1	5,6	5	28	7	39	4	22	1	5,6	3
T		102	9	8,8	23	23	28	27	30	29	12	12	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.		E.Ö.L	6		0	1	17	1	17	2	33	2	33
	E.E	4		0	2	50	1	25	1	25		0	3
	E.Y.O	10		0	1	10	2	20	4	40	3	30	4
	E.F.S	54	3	5,6	8	15	12	22	16	30	15	28	4
	E.F.D	10	1	10	2	20	1	10	2	20	4	40	4
	DĞR	18	1	5,6	4	22	6	33	3	17	4	22	3
	T	102	5	4,9	18	18	23	23	28	27	28	27	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	E.Ö.L	6		0	2	33	1	17	1	17	2	33	4
	E.E	4	1	25	1	25	1	25	1	25		0	3
	E.Y.O	10	3	30	1	10	1	10	2	20	3	30	3
	E.F.S	54	2	3,7	17	31	16	30	18	33	1	1,9	3
	E.F.D	10	2	20	1	10	3	30	1	10	3	30	3
	DĞR	18	2	11	3	17	7	39	5	28	1	5,6	3
	T	102	10	9,8	25	25	29	28	28	27	10	9,8	

Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında farklı bölümler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Bölümün 11.maddesi olan okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum ifadesine eğitim fakültesinin sınıf öğretmenliği dışındaki bölümlerinden mezun olan öğretmenler katılmazlarken, diğer bölüm mezunları bu konuda kararsızdırlar.

Öğretmenlerin bölüm maddelerine katılma oranlarına bakıldığında farklı bölümlerden mezun olan öğretmenlerin kendilerinden kaynaklanan konularda farklılık yaşamadıklarını görülmektedir. Mehmet Kılıç tarafından Ankara’da yapılan ve birinci bölüm 5.2.’de değinilen araştırma sonucuna göre mesleğe yeni başlayan öğretmenlerle, sınıf öğretmenliği dışındaki bölümlerden mezun olan öğretmenlerin metotla ilgili sorunlar yaşadıkları, bilgi noksanlıklarının olduğu, hızlandırılmış formasyonla derse giren öğretmenlerin öğrencilere yeteri kadar yardımcı olamadıkları sonucuna varıldığı belirtilmektedir.

Tablo 15 :Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	MEZUNİYET	N	K.S	KİŞİLERİN %	K.S	KİŞİLERİN %	K.S	KİŞİLERİN %	K.S	KİŞİLERİN %	K.S	KİŞİLERİN %	KATILMA DERESESİ
17.Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	E.Ö.	6	1	16,7	3	50,0	1	16,7	1	16,7			2
	E.E	4	1	25,0	2	50,0	1	25,0					2
	E.Y.O	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	E.F.S.	54	1	1,9	11	20,4	29	53,7	12	22,2	1	1,9	3
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	5	50,0	2	20,0	1	10,0	3
	DĞR	18	1	5,6	4	22,2	10	55,6	2	11,1	1	5,6	3
	T	102	6	5,9	23	22,5	51	50,0	18	17,6	4	3,9	
18.Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	E.Ö.L	6	2	33,3	2	33,3	1	16,7	1	16,7			2
	E.E	4		0,0	3	75,0	1	25,0		0,0			2
	E.Y.O	10	1	10,0	1	10,0	5	50,0	2	20,0	1	10,0	3
	E.F.S	54	1	1,9	11	20,4	29	53,7	12	22,2	1	1,9	3
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3

	DĞR	18	2	11,1	2	11,1	10	55,6	2	11,1	2	11,1	3
	T	102	7	6,9	20	19,6	52	51,0	18	17,6	5	4,9	
19.Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	E.Ö.L	6	1	16,7	3	50,0	1	16,7	1	16,7		0,0	2
	E.E	4		0,0	1	25,0	2	50,0	1	25,0		0,0	3
	E.Y.O	10	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	2
	E.F.S	54	1	1,9	8	14,8	29	53,7	12	22,2	4	7,4	3
	E.F.D	10	3	30,0	3	30,0	2	20,0	1	10,0	1	10,0	2
	DĞR	18	2	11,1	11	61,1	2	11,1	2	11,1	1	5,6	2
	T	102	9	8,8	31	30,4	37	36,3	18	17,6	7	6,9	
20.Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	E.Ö.L	6	2	33,3	2	33,3	1	16,7	1	16,7		0,0	2
	E.E	4	2	50,0	2	50,0		0,0		0,0		0,0	2
	E.Y.O	10	3	30,0	4	40,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	2
	E.F.S	54	8	14,8	30	55,6	7	13,0	6	11,1	3	5,6	2
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	DĞR	18	1	5,6	2	11,1	11	61,1	3	16,7	1	5,6	3
	T	102	17	16,7	41	40,2	26	25,5	12	11,8	6	5,9	
21.Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	E.Ö.L	6	2	33,3	2	33,3	1	16,7	1	16,7		0,0	2
	E.E	4	1	25,0	3	75,0		0,0		0,0		0,0	2
	E.Y.O	10	3	30,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0		0,0	2
	E.F.S.Ö	54	4	7,4	7	13,0	31	57,4	7	13,0	5	9,3	3
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	DĞR	18	2	11,1	2	11,1	10	55,6	2	11,1	2	11,1	3
	T	102	13	12,7	20	19,6	49	48,0	12	11,8	8	7,8	
22.Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	E.Ö.L	6	2	33,3	3	50,0	1	16,7		0,0		0,0	2
	E.E	4		0,0	1	25,0	2	50,0	1	25,0		0,0	3
	E.Y.O	10		0,0	2	20,0	5	50,0	2	20,0	1	10,0	3
	E.F.S	54	1	1,9	11	20,4	32	59,3	9	16,7	1	1,9	3
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	DĞR	18	1	5,6	3	16,7	10	55,6	3	16,7	1	5,6	3
	T	102	5	4,9	21	20,6	56	54,9	16	15,7	4	3,9	
23.Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	E.Ö.L	6	1	16,7	4	66,7	1	16,7		0,0		0,0	2
	E.E	4		0,0	1	25,0	2	50,0	1	25,0		0,0	3
	E.Y.O	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	E.F.S	54	1	1,9	12	22,2	29	53,7	11	20,4	1	1,9	3
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	DĞR	18	2	11,1	2	11,1	10	55,6	2	11,1	2	11,1	3
	T	102	6	5,9	21	20,6	54	52,9	16	15,7	5	4,9	
24.Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	E.Ö.L	6	1	16,7	4	66,7		0,0	1	16,7		0,0	2
	E.E	4	1	25,0	3	75,0		0,0		0,0		0,0	2
	E.Y.O	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	E.F.S	54		0,0	12	22,2	30	55,6	11	20,4	1	1,9	3
	E.F.D	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	DĞR	18	2	11,1	2	11,1	12	66,7	1	5,6	1	5,6	3
	T	102	6	5,9	24	23,5	53	52,0	15	14,7	4	3,9	
	E.Ö.L	6	2	33,3	3	50,0		0,0		0,0	1	16,7	2

25.Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir.	E.E	4	1	25,0	2	50,0	1	25,0		0,0		0,0	2
	E.Y.O	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	E.F.S	54	5	9,3	7	13,0	29	53,7	9	16,7	4	7,4	3
	E.F.D	10		0,0	2	20,0	5	50,0	2	20,0	1	10,0	3
	DĞR	18	3	16,7	2	11,1	10	55,6	2	11,1	1	5,6	3
	T	102	12	11,8	18	17,6	50	49,0	14	13,7	8	7,8	

Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler ile uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında farklı bölümler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Eğitim ön lisans ve eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur, ve Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır, maddesine katılmamaktadırlar.

Eğitim ön lisans, eğitim yüksek okulu, eğitim fakültesinin diğer bölümleri ile farklı bölümlerden mezun olan öğretmenler, Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır maddesine katılmamaktadırlar. Eğitim ön lisans, eğitim enstitüsü, eğitim yüksek okulu, eğitim fakültesinin sınıf öğretmenliği bölümlerinden mezun olan öğretmenler, programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir, maddesine katılmamaktadırlar. Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir, maddesine eğitim ön lisans, eğitim enstitüsü ve eğitim yüksek okulu mezunu öğretmenler katılmamaktadırlar.

Eğitim ön lisans mezunu öğretmenler, öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir ve program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır, maddesine katılmamaktadırlar. Eğitim ön lisans ve eğitim enstitüsü mezunu olan öğretmenler, Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur ve ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir, maddesine katılmamaktadırlar. Diğer öğretmenler ise belirtilen konularda kararsız kalmışlardır. Bu bölümde öğretmenlerin genel olarak programdaki çalışmalar için ayrılan sürenin yeterli olmadığı konusunda sorun yaşadıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 16 :Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölümler İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR		N	M		K.S		%		K.S		%		
			K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%			
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	E.Ö.L	6	1	17	3	50	1	17	1	17		0	2
	E.E	4	1	25	2	50	1	25		0		0	2
	E.Y.O	10	1	10	2	20	4	40	1	10	2	20	3
	E.F.S	54	6	11	6	11	4	7,4	27	50	11	20	4
	E.F.D	10	1	10	2	20	5	50	1	10	1	10	3
	DĞR	18	1	5,6	2	11	11	61	2	11	2	11	3
	T	102	11	11	17	17	26	25	32	31	16	16	
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır	E.Ö.L	6	1	17	1	17	4	67		0		0	3
	E.E	4		0		0	3	75	1	25		0	3
	E.Y.O	10	1	10	1	10	1	10	5	50	2	20	4
	E.F.S	54	4	7,4	5	9,3	4	7,4	33	61	8	15	4
	E.F.D	10	2	20	1	10	5	50	1	10	1	10	3
	DĞR	18	1	5,6	2	11	10	56	3	17	2	11	3
	T	102	9	8,8	10	9,8	27	26	43	42	13	13	
28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	E.Ö.L	6	1	17	4	67		0	1	17		0	2
	E.E	4	1	25	2	50	1	25		0		0	2
	E.Y.O	10	2	20	5	50	2	20	1	10		0	2
	E.F.S	54	9	17	29	54	5	9,3	6	11	5	9,3	2
	E.F.D	10	3	30	4	40	1	10	1	10	1	10	2
	DĞR	18	5	28	8	44	2	11	2	11	1	5,6	2
	T	102	21	21	52	51	11	11	11	11	7	6,9	
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	E.Ö.L	6	1	17	4	67		0	1	17		0	2
	E.E	4		0	3	75	1	25		0		0	2
	E.Y.O	10	2	20	6	60	1	10	1	10		0	2
	E.F.S	54	8	15	32	59	3	5,6	5	9,3	6	11	2
	E.F.D	10	3	30	5	50		0	1	10	1	10	2
	DĞR	18	4	22	9	50	1	5,6	2	11	2	11	2
	T	102	18	18	59	58	6	5,9	10	9,8	9	8,8	
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir.	E.Ö.L	6	2	33	3	50	1	17		0		0	2
	E.E	4	2	50	2	50		0		0		0	2
	E.Y.O	10	3	30	5	50	1	10	1	10		0	2
	E.F.S	54	5	9,3	8	15	29	54	6	11	6	11	3
	E.F.D	10	1	10	1	10	6	60	1	10	1	10	3
	DĞR	18	1	5,6	2	11	11	61	3	17	1	5,6	3
	T	102	14	14	21	21	48	47	11	11	8	7,8	

Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı bölümler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Eğitim ön lisans ve eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler bölümün 26. maddesi olan, okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır, maddesine katılmazlarken, eğitim fakültesi sınıf öğretmeni mezunu olan öğretmenler aynı maddeye katıldıklarını belirtmektedirler.

Eğitim ön lisans, eğitim enstitüsü ve eğitim yüksek okulu mezunu öğretmenler bölümün 30. maddesi olan, okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir, maddesine katılmazlarken diğer öğretmenler bu konuda kararsız kaldıklarını belirtmektedirler. Öğretmenlerin tamamı 28. ve 29. maddelere katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler. Mustafa Damar tarafından yapılan ve birinci bölüm 5.2’de değinilen araştırmanın sonucuna göre, ilköğretilerde yazma öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle öğretmenlerin öğrenim durumları arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

6.5. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 17 : Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR		1) 1) 1) 1)				2) 2) 2) 2)				3) 3) 3) 3)				4) 4) 4) 4)				5) 5) 5) 5)			
		N	K.S	%		K.S	%			K.S	%			K.S	%			K.S	%		
1. Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	İLK	12	2	16,7	2	16,7	6	50,0	1	8,3	1	8,3	3								
	1	10	2	20,0	2	20,0	4	40,0	1	10,0	1	10,0	3								
	2 +	80	12	15,0	13	16,3	42	52,5	9	11,3	4	5,0	3								
	T	102	16	15,7	17	16,7	52	51,0	11	10,8	6	5,9									
2. Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	İLK	12	2	16,7	6	50,0	2	16,7	1	8,3	1	8,3	2								
	1	10	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	2								
	2 +	80	12	15,0	10	12,5	45	56,3	9	11,3	4	5,0	3								
	T	102	16	15,7	21	20,6	48	47,1	11	10,8	6	5,9									

3.Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	8	66,7	1	8,3	1	8,3	3
	1	10	2	20,0	1	10,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	12	15,0	10	12,5	45	56,3	9	11,3	4	5,0	3
	T	102	15	14,7	12	11,8	58	56,9	11	10,8	6	5,9	

Tablo 17’de, öğretmenlerin birinci sınıfı okutma deneyimleri ile öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında ise birinci sınıfı ilk kez okutmakta olan öğretmenler ile iki ve daha fazla sayıda okutmuş olan öğretmenlerin bölüm sorularına katılım dereceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Birinci sınıfı ilk kez okutmakta olan ve daha önce bir kez okutmuş olan öğretmenlerin öğrenci velilerinin ilgisizliğinden şikayetçi oldukları ve ikinci maddeye katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler bölümün diğer sorunlarında ise kararsız kalmışlardır.

Tablo 18 : Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	İLK	12	1	8,3	1	8,3	8	66,7	1	8,3	1	8,3	3
4.Öğrencilerimin düzeyine inebildiğimi düşünüyorum.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	8	66,7	1	8,3	1	8,3	3
	1	10	2	20,0	1	10,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	12	15,0	10	12,5	45	56,3	9	11,3	4	5,0	3
	T	102	15	14,7	12	11,8	58	56,9	11	10,8	6	5,9	
5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	8	66,7	1	8,3	1	8,3	3
	1	10	2	20,0	1	10,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	12	15,0	10	12,5	45	56,3	9	11,3	4	5,0	3
	T	102	15	14,7	12	11,8	58	56,9	11	10,8	6	5,9	
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	İLK	12	1	8,3	2	16,7	1	8,3	5	41,7	3	25,0	4
	1	10	2	20,0	1	10,0	2	20,0	4	40,0	3	30,0	4
	2 +	80	5	6,3	7	8,8	18	22,5	22	27,5	28	35,0	4
	T	102	6	5,9	10	9,8	21	20,6	31	30,4	34	33,3	
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	İLK	12	1	8,3	4	33,3	4	33,3	3	25,0	1	8,3	3
	1	10	1	10,0	2	20,0	3	30,0	4	40,0	0	0,0	3
	2 +	80	9	11,3	21	26,3	19	23,8	17	21,3	14	17,5	3
	T	102	10	9,8	27	26,5	26	25,5	24	23,5	15	14,7	
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri	İLK	12	2	16,7	3	25,0	2	16,7	3	25,0	2	16,7	3
	1	10	0	0	0	0	1	10	6	60	3	30	4

takip ediyorum.	2 +	80	2	2,5	16	20,0	42	52,5	19	23,8	1	1,3	3
	T	102	4	3,9	21	20,6	50	49,0	23	22,5	4	3,9	
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	1	8,3	6	50,0	3	25,0	4
	1	10	1	10,0	1	10,0	1	10,0	5	50,0	2	20,0	4
	2 +	80	7	8,8	5	6,3	16	20,0	32	40,0	20	25,0	4
	T	102	9	8,8	7	6,9	18	17,6	43	42,2	25	24,5	
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	1	8,3	6	50,0	3	25,0	4
	1	10	1	10,0	1	10,0	1	10,0	5	50,0	2	20,0	4
	2 +	80	2	2,5	9	11,3	16	20,0	35	43,8	18	22,5	4
	T	102	4	3,9	11	10,8	18	17,6	46	45,1	23	22,5	
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	İLK	12	1	8,3	2	16,7	5	41,7	3	25,0	1	8,3	3
	1	10	1	10,0	2	20,0	6	60,0	1	10,0		0,0	3
	2 +	80	5	6,3	17	21,3	32	40,0	21	26,3	5	6,3	3
	T	102	7	6,9	21	20,6	43	42,2	25	24,5	6	5,9	
12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	İLK	12	1	8,3	3	25,0	6	50,0	2	16,7		0,0	3
	1	10	1	10,0	1	10,0	5	50,0	2	20,0	1	10,0	3
	2 +	80	12	15,0	8	10,0	37	46,3	11	13,8	12	15,0	3
	T	102	14	13,7	12	11,8	48	47,1	15	14,7	13	12,7	
13.Sesler kavratılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	İLK	12	1	8,3	2	16,7	7	58,3	1	8,3	1	8,3	3
	1	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	4	5,0	5	6,3	15	18,8	35	43,8	21	26,3	4
	T	102	6	5,9	9	8,8	27	26,5	37	36,3	23	22,5	
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	İLK	12	3	25,0	6	50,0		0	2	17	1	8,3	2
	1	10	1	10,0	2	20,0	6	60,0	1	10,0		0,0	3
	2 +	80	22	28,0	8	10,0	33	41,0	6	7,5	11	4,0	3
	T	102	4	3,9	10	9,8	21	20,6	42	41,2	25	24,5	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	1	8,3	4	33,3	5	41,7	4
	1	10		0,0		0,0	1	10,0	5	50,0	4	40,0	4
	2 +	80	10	12,5	9	11,3	7	8,8	29	36,3	25	31,3	4
	T	102	11	10,8	10	9,8	9	8,8	38	37,3	34	33,3	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	İLK	12	2	16,7	2	16,7	6	50,0	1	8,3	1	8,3	3
	1	10		0,0	2	20,0	4	40,0	3	30,0	1	10,0	3
	2 +	80	4	5,0	14	17,5	42	52,5	15	18,8	5	6,3	3
	T	102	6	5,9	18	17,6	52	51,0	19	18,6	7	6,9	

Öğretmenlerin birinci sınıfı okutma deneyimleri ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında birinci sınıfı farklı sayıda okutan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.14.madde olan, heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum maddesine, birinci sınıfı ilk kez okutan öğretmenler katılmazlarken diğerleri kararsız kalmaktadır.Bunların dışındaki maddelere her üç grubunda katılma oranı katılıyorum ve kararsızlık düzeyinde olup, bu konudaki maddelerde öğretmenlerin önemli bir sorun yaşamadıkları görülmektedir.

Tablo 19 : Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	İLK OKUTMA DENEYİMİ	N	K.S	KESİNLİKLE KATILIM SAĞLADI (1)	K.S	KESİNLİKLE KATILIM SAĞLADI (2)	K.S	KESİNLİKLE KATILIM SAĞLADI (3)	K.S	KESİNLİKLE KATILIM SAĞLADI (4)	K.S	KESİNLİKLE KATILIM SAĞLADI (5)	KATILIM DEREJESİ
17. Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	İLK	12	1	16,7	2	16,7	7	58,3	1	8,3	1	8,3	2
	1	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	1	1,3	17	21,3	44	55,0	16	20,0	2	2,5	3
	T	102	3	2,9	20	19,6	57	55,9	18	17,7	4	3,9	
18. Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	İLK	12	2	16,7	7	58,3	1	8,3	1	8,3	1	8,3	2
	1	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	2	2,5	17	21,3	40	50,0	19	23,8	2	2,5	3
	T	102	5	4,9	26	25,5	46	45,1	21	20,6	4	3,9	
19. Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	İLK	12	2	16,7	8	66,7	1	8,3	1	8,3		0,0	2
	1	10	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	2
	2 +	80	3	3,8	13	16,3	46	57,5	14	17,5	4	5,0	3
	T	102	7	6,9	26	25,5	48	47,1	16	15,7	5	4,9	
20. Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	İLK	12	2	16,7	6	50,0	2	16,7	1	8,3	1	8,3	2
	1	10	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	1	10,0	2
	2 +	80	19	23,8	45	56,3	8	10,0	5	6,3	3	3,8	2
	T	102	23	22,5	56	54,9	11	10,8	7	6,9	5	4,9	
21. Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	İLK	12	2	16,7	6	50,0	2	16,7	1	8,3	1	8,3	2
	1	10	2	20,0	6	60,0	1	10,0		0,0	1	10,0	2
	2 +	80	3	3,8	15	18,8	45	56,3	16	20,0	1	1,3	3
	T	102	7	6,9	27	26,5	48	47,1	17	16,7	3	2,9	
22. Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	İLK	12	3	25,0	6	50,0	1	8,3	1	8,3	1	8,3	2
	1	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	2	2,5	14	17,5	46	57,5	15	18,8	3	3,8	3
	T	102	6	5,9	22	21,6	52	51,0	17	16,7	5	4,9	
23. Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	İLK	12	1	8,3	2	16,7	7	58,3	1	8,3	1	8,3	3
	1	10	1	10,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	1	10,0	3
	2 +	80	1	1,3	14	17,5	48	60,0	15	18,8	2	2,5	3
	T	102	3	2,9	18	17,6	60	58,8	17	16,7	4	3,9	
24. Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	İLK	12	1	8,3	1	8,3	8	66,7	1	8,3	1	8,3	3
	1	10		0,0	2	20,0	5	50,0	1	10,0	2	20,0	3
	2 +	80	2	2,5	13	16,3	49	61,3	11	13,8	5	6,3	3
	T	102	3	2,9	16	15,7	62	60,8	13	12,7	8	7,8	
25. Ses yöntemi okuma-	İLK	12	1	8,3	1	8,3	7	58,3	2	16,7	1	8,3	3
	1	10	1	10,0	1	10,0	6	60,0	1	10,0	1	10,0	3

yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir	2 +	80	3	3,8	12	15,0	48	60,0	15	18,8	2	2,5	3
	T	102	5	4,9	14	13,7	61	59,8	18	17,6	4	3,9	

Öğretmenlerin birinci sınıfı okutma deneyimleri ile uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı sayıda okutan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Birinci sınıfı ilk kez okutan öğretmenler 18.madde olan, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır maddesine ve 22.madde olan, öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir, maddesine katılmamaktadırlar. Birinci sınıfı ilk kez okutan ve daha önce bir kez okutmuş olan öğretmenler, 19.madde olan, Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır, maddesi ile 5.madde olan, programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir, maddesine katılmamaktadırlar. 20.madde olan, programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir, maddesine ise birinci sınıfı ilk kez ve daha fazla okutan diğer öğretmenler de katılmamaktadırlar.

Tablo 20 : Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Deneyimleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR		N	(1)											
			K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	İLK	12		0	3	25	7	58	1	8,3	1	8,3	3	
	1	10	1	10	2	20	6	60	1	10		0	3	
	2 +	80	7	8,8	11	14	43	54	14	18	5	6,3	3	
	T	102	8	7,8	16	16	56	55	16	16	6	5,9		
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır.	İLK	12	1	8,3	2	17	6	50	1	8,3	2	17	3	
	1	10	2	20	5	50	1	10	1	10	1	10	2	
	2 +	80	5	6,3	10	13	45	56	13	16	7	8,8	3	
	T	102	8	7,8	17	17	52	51	15	15	10	9,8		
8.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun	İLK	12	3	25	5	42	2	17	1	8,3	1	8,3	2	
	1	10	2	20	5	50	2	20		0	1	10	2	

olmamaktadır.	2 +	80	22	28	44	55	7	8,8	4	5	3	3,8	2
	T	102	27	26	54	53	11	11	5	4,9	5	4,9	
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	İLK	12	2	17	6	50	2	17	1	8,3	1	8,3	2
	1	10	2	20	5	50	1	10	1	10	1	10	2
	2 +	80	17	21	46	58	9	11	5	6,3	3	3,8	2
	T	102	21	21	57	56	12	12	7	6,9	5	4,9	
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir	İLK	12	1	8,3	2	17	6	50	2	17	1	8,3	3
	1	10	2	20	1	10	5	50	2	20		0	3
	2 +	80	2	2,5	18	23	44	55	15	19	1	1,3	3
	T	102	5	4,9	21	21	55	54	19	19	2	2	

Öğretmenlerin birinci sınıfı okutma deneyimleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında birinci sınıfı farklı sayıda okutan öğretmenler arasında, anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Birinci sınıfı daha önce bir kere okutan öğretmenler, 27.madde olan, okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır, maddesine katılmazlarken, diğer öğretmenler bu konuda kararsız olduklarını belirtmektedir. Öğretmenlerin tamamı 28.ve 29.maddeye katılmayarak bu konularda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Buna göre öğretmenler, sınıf mevcudunun okuma ve yazma öğretiminde sorun olduğunu düşündüklerini belirtirlerken, sınıfların düzeninin de okuma ve yazma öğretiminde sorun olduğunu belirtmektedirler.

6.6. Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Eğitim Semineri Sayısı İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 21’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin okuma yazma öğretimi alanında katılmış oldukları seminer sayısı ile yaşadıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Daha önce hizmet içi eğitim seminerine hiç katılmamış ve bir kez katılmış olan öğretmenler, ikinci maddeye katılmadıklarını belirtmişlerdir. İki'den fazla katılan öğretmenler ise bu maddede kararsız kaldıklarını belirtmektedirler.. Bu bölümün diğer maddelerin de ise öğretmenler kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 21 : Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	M	1)			2)			3)			4)			5)			KATILMA DERESESİ
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%			
1. Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	HAYIR	26	2	7,69	8	31	10	38	4	15	2	7,7	3				
	1 KEZ	36	4	11,1	10	28	12	33	6	17	4	11	3				
	2 +	40	5	12,5	11	28	13	33	7	18	4	10	3				
	T	102	11	10,8	29	28	35	34	17	17	10	9,8					
2. Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	HAYIR	26	8	31	2	7,69	10	38	4	15	2	7,7	2				
	1 KEZ	36	3	8,33	22	61	6	17	2	5,6	3	8,3	2				
	2 +	40	5	12,5	9	23	17	43	6	15	3	7,5	3				
	T	102	10	9,8	39	38	33	32	12	12	8	7,8					
3. Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	HAYIR	26	2	7,69	7	27	12	46	3	12	2	7,7	3				
	1 KEZ	36	5	13,9	9	25	14	39	4	11	4	11	3				
	2 +	40	5	12,5	10	25	15	38	6	15	4	10	3				
	T	102	12	11,8	26	25	41	40	13	13	10	9,8					

Tablo 22 : Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	M	1)			2)			3)			4)			5)			KATILMA DERESESİ
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%			
4. Öğrencilerimin düzeyine inebildiğimi düşünüyorum.	HAYIR	26	2	7,7	3	12	2	7,7	14	54	5	19	4				
	1 KEZ	36	1	2,8	4	11	5	14	19	53	7	19	4				
	2 +	40	2	5	3	7,5	2	5	21	53	12	30	4				
	T	102	5	4,9	10	9,8	9	8,8	54	53	24	24					
5. Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	HAYIR	26	3	12	4	15	3	12	10	38	6	23	3				
	1 KEZ	36	3	8,3	5	14	4	11	15	42	9	25	4				
	2 +	40	3	7,5	5	13	5	13	18	45	9	23	4				
	T	102	9	8,8	14	14	12	12	43	42	24	24					

6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	HAYIR	26	2	7,7	4	15	3	12	11	42	6	23	4
	1 KEZ	36	3	8,3	2	5,6	4	11	19	53	8	22	4
	2 +	40	2	5	6	15	5	13	18	45	9	23	4
	T	102	7	6,9	12	12	12	12	48	47	23	23	
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	HAYIR	26	7	27	10	38	4	15	3	12	2	7,7	2
	1 KEZ	36	1	2,8	7	19	20	56	5	14	3	8,3	3
	2 +	40	2	5	7	18	21	53	6	15	4	10	3
	T	102	10	9,8	24	24	45	44	14	14	9	8,8	
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	HAYIR	26	8	31	3	12	9	35	4	15	2	7,7	3
	1 KEZ	36	4	11	5	14	4	11	16	44	7	19	3
	2 +	40	3	7,5	4	10	5	13	17	43	11	28	4
	T	102	15	15	12	12	18	18	37	36	20	20	
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	HAYIR	26	3	12	4	15	2	7,7	11	42	6	23	4
	1 KEZ	36	4	11	6	17	2	5,6	16	44	8	22	4
	2 +	40	3	7,5	4	10	5	13	19	48	9	23	4
	T	102	10	9,8	14	14	9	8,8	46	45	23	23	
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	HAYIR	26	2	7,7	3	12	3	12	11	42	7	27	4
	1 KEZ	36	4	11	3	8,3	4	11	14	39	11	31	4
	2 +	40	2	5	3	7,5	4	10	18	45	13	33	4
	T	102	8	7,8	9	8,8	11	11	43	42	31	30	
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	HAYIR	26	4	15	4	15	11	42	3	12	4	15	3
	1 KEZ	36	6	17	5	14	17	47	4	11	4	11	3
	2 +	40	3	7,5	6	15	18	45	8	20	5	13	3
	T	102	13	13	15	15	46	45	15	15	13	13	
12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	HAYIR	26	1	3,8	5	19	12	46	7	27	1	3,8	3
	1 KEZ	36	3	8,3	9	25	16	44	7	19	1	2,8	3
	2 +	40	5	13	7	18	18	45	5	13	5	13	3
	T	102	9	8,8	21	21	46	45	19	19	7	6,9	
13.Sesler kavrattılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	HAYIR	26	2	7,7	5	19	14	54	3	12	2	7,7	3
	1 KEZ	36	1	2,8	8	22	19	53	6	17	2	5,6	3
	2 +	40	4	10	6	15	4	10	17	43	9	23	4
	T	102	7	6,9	19	19	37	36	26	25	13	13	
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	HAYIR	26		0	5	19	14	54	7	27		0	3
	1 KEZ	36	4	11	6	17	17	47	4	11	5	14	3
	2 +	40	5	13	6	15	3	7,5	16	40	10	25	4
	T	102	9	8,8	17	17	34	33	27	26	15	15	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	HAYIR	26	4	15	3	12	11	42	5	19	3	12	3
	1 KEZ	36	4	11	6	17	2	5,6	14	39	10	28	4
	2 +	40	3	7,5	5	13	8	20	17	43	7	18	4
	T	102	11	11	14	14	21	21	36	35	20	20	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	HAYIR	26	2	7,7	5	19	12	46	3	12	4	15	3
	1 KEZ	36	3	8,3	5	14	19	53	6	17	3	8,3	3
	2 +	40	2	5	9	23	18	45	7	18	4	10	3
	T	102	7	6,9	19	19	49	48	16	16	11	11	

Öğretmenlerin okuma yazma alanında katıldıkları hizmet içi eğitim seminerleri ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, bu konuda daha önce hizmet içi eğitim seminerine katılan öğretmenlerle katılmayan öğretmenler arasında, anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Daha önce bu alanda hiçbir seminere katılmayan öğretmenler, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına öğrencilerin hazır oluşluluk düzeyine göre yeterli zamanı ayırmaktayım, maddesine katılmamaktadırlar. Diğer öğretmenler bu konuda kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 23 : Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	HAYIR	N	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM (1)	K.S	KATILIM ORAN(2)	K.S	KATILIM(3)	K.S	KATILIM ORAN(4)	K.S	KESİNLİKLE KATILMIYORUM(5)	KATILMA DEREJESİ
17. Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	HAYIR	26	1	3,8	6	22,3	13	50,0	5	19,2	1	3,8	3
	1 KEZ	36	2	5,6	8	22,2	19	52,8	6	16,7	1	2,5	3
	2 +	40	3	7,5	4	10,0	6	15,0	22	55,0	5	12,5	4
	T	102	6	5,9	18	17,6	38	37,3	33	32,4	7	6,9	
18. Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	HAYIR	26	3	11,5	16	61,5	4	15,4	2	7,7	1	3,8	2
	1 KEZ	36	4	11,1	6	16,7	19	52,8	5	13,9	2	5,6	3
	2 +	40	3	7,5	7	17,5	23	57,5	5	12,5	2	5,0	3
	T	102	10	9,8	29	28,4	46	45,1	12	11,8	5	4,9	
19. Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	HAYIR	26	5	19,2	14	53,8	2	7,7	3	11,5	2	7,7	2
	1 KEZ	36	5	13,9	20	55,6	4	11,1	4	11,1	3	8,3	2
	2 +	40	2	5,0	8	20,0	22	55,0	6	15,0	2	5,0	3
	T	102	12	11,8	42	41,2	28	27,5	13	12,7	7	6,9	
20. Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	HAYIR	26	4	15,4	17	65,4	3	11,5	1	3,8	1	3,8	2
	1 KEZ	36	6	16,7	19	52,8	5	13,9	4	11,1	2	5,6	2
	2 +	40	7	17,5	22	55,0	7	17,5	3	7,5	1	2,5	2
	T	102	17	16,7	58	56,9	15	14,7	8	7,8	4	3,9	
21. Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	HAYIR	26	4	15,4	16	61,5	2	7,7	3	11,5	1	3,8	2
	1 KEZ	36	4	11,1	23	63,9	4	11,1	3	8,3	2	5,6	2
	2 +	40	6	15,0	23	57,5	5	12,5	3	7,5	3	7,5	2
	T	102	14	13,7	62	60,8	11	10,8	9	8,8	6	5,9	
22. Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk	HAYIR	26	2	7,7	3	11,5	15	57,7	3	11,5	3	11,5	3
	1 KEZ	36	3	8,3	4	11,1	19	52,8	5	13,9	5	13,9	3
	2 +	40	4	10,0	8	20,0	23	57,5	3	7,5	2	5,0	3

çekmemektedir.	T	102	9	8,8	15	14,7	57	55,9	11	10,8	10	9,8	
23.Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	HAYIR	26	2	7,7	4	15,4	15	57,7	3	11,5	2	7,7	3
	1 KEZ	36	3	8,3	7	19,4	19	52,8	4	11,1	3	8,3	3
	2 +	40	1	2,5	2	5,0	8	20,0	24	60,0	5	12,5	4
	T	102	6	5,9	13	12,7	42	41,2	31	30,4	10	9,8	
24.Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	HAYIR	26	2	7,7	4	15,4	15	57,7	4	15,4	1	3,8	3
	1 KEZ	36	2	5,6	5	13,9	20	55,6	6	16,7	3	8,3	3
	2 +	40	4	10,0	6	15,0	22	55,0	4	10,0	4	10,0	3
	T	102	8	7,8	15	14,7	57	55,9	14	13,7	8	7,8	
25.Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir	HAYIR	26	3	11,5	4	15,4	15	57,7	3	11,5	1	3,8	3
	1 KEZ	36	4	11,1	3	8,3	4	11,1	19	52,8	6	16,7	4
	2 +	40	3	7,5	4	10,0	5	12,5	21	52,5	7	17,5	4
	T	102	10	9,8	11	10,8	24	23,5	43	42,2	14	13,7	

Öğretmenlerin okuma yazma alanında katıldıkları hizmet içi eğitim seminerleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, bu konuda daha önce hizmet içi eğitim seminerine katılan öğretmenlerle katılmayan öğretmenler arasında, anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Okuma yazma öğretimi konusunda daha önce seminere katılmayan öğretmenlerin 18.madde olan, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır, maddesine katılmamaktadırlar.Yine bu konuda daha önce seminere katılmayan ve ilk kez katılan öğretmenler bölümün 19.maddesi olan, Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır, maddesine katılmamaktadırlar.

Daha önce seminere hiç katılmamış ve birden fazla sayıda katılmış bütün öğretmenler, bölümün 20.ve 21.maddelerine katılmamaktadırlar. Öğretmenlerin tamamı, programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir ve programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir, maddesine katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde uygulanan programdan kaynaklanan sorunları, bu konuda katıldıkları hizmetiçi eğitim semineri sayısına göre değişmemektedir.

Tablo 24 : Öğretmenlerin Katıldıkları Hizmet İçi Seminer Sayısı İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	M	M(1)			M(2)			M(3)			M(4)			M(5)	KATILMA DEKESİ
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S		
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	HAYIR	26	4	15	14	54	3	12	3	12	2	7,7	2		
	1 KEZ	36	2	5,6	5	14	19	53	8	22	2	5,6	3		
	2 +	40	1	2,5	7	18	21	53	6	15	5	13	3		
	T	102	7	6,9	26	25	43	42	17	17	9	8,8			
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır	HAYIR	26	5	19	13	50	3	12	4	15	1	3,8	2		
	1	36	2	5,6	5	14	19	53	7	19	3	8,3	3		
	2 +	40	1	2,5	7	18	22	55	9	23	1	2,5	3		
	T	102	8	7,8	25	25	44	43	20	20	5	4,9			
28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	HAYIR	26	5	19	14	54	2	7,7	2	7,7	3	12	2		
	1 KEZ	36	8	22	18	50	5	14	2	5,6	3	8,3	2		
	2 +	40	11	28	19	48	8	20	1	2,5	1	2,5	2		
	T	102	24	24	51	50	15	15	5	4,9	7	6,9			
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	HAYIR	26	6	23	12	46	2	7,7	3	12	3	12	2		
	1 KEZ	36	7	19	18	50	3	8,3	4	11	4	11	2		
	2 +	40	12	30	18	45	5	13	3	7,5	2	5	2		
	T	102	25	25	48	47	10	9,8	10	9,8	9	8,8			
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir	HAYIR	26	1	3,8	4	15	14	54	5	19	2	7,7	3		
	1 KEZ	36	2	5,6	5	14	20	56	5	14	4	11	3		
	2 +	40	3	7,5	7	18	21	53	6	15	3	7,5	3		
	T	102	6	5,9	16	16	55	54	16	16	9	8,8			

Öğretmenlerin okuma yazma alanında katıldıkları hizmet içi eğitim seminerleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, bu konuda daha önce hizmet içi eğitim seminerine katılan öğretmenlerle katılmayan öğretmenler arasında, anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Daha önce seminere katılmayan öğretmenler 26. maddede sorun yaşadıklarını belirtirlerken, diğer öğretmenler bu konuda kararsız kaldıklarını ifade etmektedirler.

Seminere hiç katılmamış, bir ve birden fazla katılan öğretmenler bölümün 28. ve 29.maddelerinde sorun yaşadıklarını ifade etmektedirler.Buna göre öğretmenlerin

tamamı sınıf sayılarının fazla olmasının okuma ve yazma öğretimi için sorun olduğunu düşünmekte ve sınıfların düzenini okuma yazma öğretimi için uygun bulmamaktadır.

6.7.Öğretmenlerin Okuma ve Yazma Öğretiminde Tercih Ettikleri Yöntem İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 25 : Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	YÖNTEM	1			2			3			4			5		
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%		
1.Öğrenciler verilen ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	ÇÖZ.	24	3	13	5	21	11	46	3	13	2	8,3	3			
	SES	46	5	11	10	22	24	52	5	11	2	4,3	3			
	KARMA	32	5	16	7	22	13	41	4	13	3	9,4	3			
	T	102	13	13	22	22	48	47	12	12	7	6,9				
2.Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	ÇÖZ.	24	3	13	14	58	3	13	2	8,3	2	8,3	2			
	SES	46	5	11	9	20	25	54	5	11	2	4,3	3			
	KARMA	32	5	16	15	47	7	22	3	9,4	2	6,3	2			
	T	102	13	13	38	37	35	34	10	9,8	6	5,9				
3.Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	ÇÖZ.	24	3	13	4	17	12	50	3	13	2	8,3	3			
	SES	46	5	11	9	20	26	57	4	8,7	2	4,3	3			
	KARMA	32	5	16	6	19	15	47	3	9,4	3	9,4	3			
	T	102	13	13	19	19	53	52	10	9,8	7	6,9				

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde tercih ettikleri yöntem ile öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Çözümleme yöntemi ile karma yöntemi tercih eden öğretmenler ikinci maddede sorun yaşadıklarını belirtirlerken, ses yöntemini tercih eden öğretmenler bu konuda kararsız kaldıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 25’de de bu bölümün diğer tablolarında olduğu gibi ağırlıklı olarak ikinci maddede sorun yaşandığı görülmektedir.

Tablo 26 :Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	YÖNTEM	N	K.S		NİKLİLE İLİŞKİLİ YÖNTEM (1)		K.S		NİKLİLE İLİŞKİLİ YÖNTEM (2)		K.S		NİKLİLE İLİŞKİLİ YÖNTEM (3)		K.S		NİKLİLE İLİŞKİLİ YÖNTEM (4)		K.S		NİKLİLE İLİŞKİLİ YÖNTEM (5)		KATILMA DEREJESİ
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			
4.Öğrencilerimin düzeyine inebildiğimi düşünüyorum.	ÇÖZ.	24	2	8,3	3	13	3	13	10	42	6	25	4										
	SES	46	5	11	7	15	4	8,7	18	39	12	26	4										
	KARMA	32	1	3,1	5	16	4	13	14	44	8	25	4										
	T	102	8	7,8	15	15	11	11	42	41	26	25											
5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	ÇÖZ.	24	1	4,2	2	8,3	3	13	10	42	8	33	4										
	SES	46	4	8,7	6	13	4	8,7	26	57	6	13	4										
	KARMA	32	2	6,3	6	19	3	9,4	14	44	7	22	4										
	T	102	7	6,9	14	14	10	9,8	50	49	21	21											
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	ÇÖZ.	24	2	8,3	2	8,3	4	17	13	54	5	21	4										
	SES	46	4	8,7	8	17	5	11	21	46	8	17	3										
	KARMA	32	2	6,3	4	13	6	19	15	47	5	16	4										
	T	102	8	7,8	14	14	15	15	49	48	18	18											
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayırıyorum.	ÇÖZ.	24	2	8,3	14	58	3	13	2	8,3	3	13	3										
	SES	46	3	6,5	8	17	20	43	9	20	6	13	3										
	KARMA	32	3	9,4	2	6,3	13	41	8	25	6	19	3										
	T	102	8	7,8	24	24	36	35	19	19	15	15											
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	ÇÖZ.	24	2	8,3	2	8,3	3	13	9	38	8	33	4										
	SES	46	6	13	5	11	4	8,7	22	48	9	20	4										
	KARMA	32	5	16	21	66	2	6,3	2	6,3	2	6,3	2										
	T	102	13	13	28	27	9	8,8	33	32	19	19											
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	ÇÖZ.	24	3	13	2	8,3	3	13	10	42	6	25	4										
	SES	46	3	6,5	9	20	5	11	20	43	9	20	4										
	KARMA	32	3	9,4	5	16	3	9,4	16	50	5	16	3										
	T	102	9	8,8	16	16	11	11	46	45	20	20											
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	ÇÖZ.	24	3	13	2	8,3	3	13	10	42	6	25	4										
	SES	46	5	11	4	8,7	5	11	22	48	10	22	4										
	KARMA	32	2	6,3	2	6,3	7	22	14	44	7	22	4										
	T	102	10	9,8	8	7,8	15	15	46	45	23	23											
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	ÇÖZ.	24	3	13	5	21	10	42	4	17	2	8,3	3										
	SES	46	5	11	9	20	21	46	7	15	4	8,7	3										
	KARMA	32	2	6,3	8	25	14	44	6	19	2	6,3	3										
	T	102	10	9,8	22	22	45	44	17	17	8	7,8											

12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	ÇÖZ.	24		0	5	21	11	46	7	29	1	4,2	3
	SES	46	6	13	8	17	25	54	6	13	1	2,2	3
	KARMA	32	3	9,4	5	16	15	47	8	25	1	3,1	3
	T	102	9	8,8	18	18	51	50	21	21	3	2,9	
13.Sesler kavratılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	ÇÖZ.	24	2	8,3	4	17	11	46	6	25	1	4,2	3
	SES	46	4	8,7	10	22	5	11	19	41	8	17	3
	KARMA	32	3	9,4	4	13	15	47	6	19	4	13	3
	T	102	9	8,8	18	18	31	30	31	30	13	13	
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	ÇÖZ.	24	2	8,3	5	21	11	46	5	21	1	4,2	3
	SES	46	4	8,7	9	20	21	46	7	15	5	11	3
	KARMA	32	4	13	5	16	14	44	6	19	3	9,4	3
	T	102	10	9,8	19	19	46	45	18	18	9	8,8	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	ÇÖZ.	24	3	13	1	4,2	3	13	9	38	8	33	4
	SES	46	3	6,5	6	13	3	6,5	28	61	6	13	4
	KARMA	32	2	6,3	4	13	6	19	13	41	7	22	4
	T	102	8	7,8	11	11	12	12	50	49	21	21	
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	ÇÖZ.	24	2	8,3	2	8,3	10	42	8	33	2	8,3	3
	SES	46	8	17	9	20	20	43	7	15	2	4,3	3
	KARMA	32	2	6,3	4	13	15	47	4	13	7	22	3
	T	102	12	12	15	15	45	44	19	19	11	11	

Öğretmenlerin okuma yazma alanında tercih ettikleri yöntem ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı yöntemleri savunan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Karma yöntemi tercih eden öğretmenler, okuma yazma alanındaki gelişmeleri takip ediyor maddesine katılmazlarken çözümlene ve ses yöntemini tercih eden öğretmenler bu maddeye katılmaktadırlar.

Zeki Yalçın tarafından yapılan ve birinci bölümde değinilen araştırmasında, çözümlene yöntemini kullanan öğretmenlerin, karışık yöntemi kullanan öğretmenlere oranla genel güçlüklerle ilişkin algılamalarının daha olumsuz yönde olduğunu belirtmektedir.

Süleyman Çelenk'in yaptığı ve birinci bölüm 5.3.'de değinilen araştırmada, öğretmenler büyük bir oranda cümle ile başlayan çözümlene yönteminin ilkokuma-yazma öğretiminde uygun bir yöntem olduğu görüşünde birleşirken, bir kısmı da öğretimde karma bir yaklaşımdan yana görülmektedir. Çözümlene yöntemiyle yapılan öğretim sürecinde en fazla sorunun hece ve harf aşamasında yaşandığı, hazırlık

aşamasında öğretimin, öğrencinin okul öncesi çevreden kazandığı niteliklere uygun olarak bireyselleştirilmesinin uygun olacağı görüşü öne çıkmaktadır.

Tablo 27 :Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	YÖT EM	KATILIM SAHİSİ		KESİNLİKLE KAYNAKLANAN SORUN (1)		KESİNLİKLE KAYNAKLANAN SORUN (2)		KESİNLİKLE KAYNAKLANAN SORUN (3)		KESİNLİKLE KAYNAKLANAN SORUN (4)		KESİNLİKLE KAYNAKLANAN SORUN (5)		KATILIM DEREJESİ
		N	K.S	N	K.S	N	K.S	N	K.S	N	K.S	N	K.S	
17.Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	ÇÖZ.	24	3	12,5	16	66,7	2	8,3	2	8,3	1	4,2	2	2
	SES	46	4	8,7	3	6,5	4	8,7	35	76,1		0,0	4	3
	KARMA	32	1	3,1	3	9,4	21	65,6	4	12,5	3	9,4	3	3
	T	102	8	7,8	19	18,6	32	31,4	40	39,2	3	2,9		
18.Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	ÇÖZ.	24	3	12,5	16	66,7	2	8,3	2	8,3	1	4,2	2	2
	SES	46	4	8,7	3	6,5	4	8,7	35	76,1		0,0	4	3
	KARMA	32	1	3,1	2	6,3	23	71,9	3	9,4	3	9,4	3	3
	T	102	8	7,8	21	20,6	29	28,4	40	39,2	4	3,9		
19.Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	ÇÖZ.	24	4	16,7	17	70,8	1	4,2	1	4,2	1	4,2	2	2
	SES	46	3	6,5	4	8,7	27	59,0	9	20,0	3	6,5	3	3
	KARMA	32	1	3,1	23	72,0	3	9,4	2	6,3	2	6,3	2	2
	T	102	8	7,8	22	21,6	25	24,5	41	40,2	6	5,9		
20.Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	ÇÖZ.	24	3	12,5	19	79,2	1	4,2	1	4,2		0,0	2	2
	SES	46	8	17,4	5	10,9	24	52,2	4	8,7	5	10,9	3	3
	KARMA	32	5	15,6	17	53,1	6	18,8	2	6,3	2	6,3	2	2
	T	102	16	15,7	41	40,2	31	30,4	7	6,9	7	6,9		
21.Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	ÇÖZ.	24	5	20,8	13	54,2	3	12,5	2	8,3	1	4,2	2	2
	SES	46	4	8,7	6	13,0	27	58,7	5	10,9	4	8,7	3	3
	KARMA	32	4	12,5	18	56,3	5	15,6	3	9,4	2	6,3	2	2
	T	102	13	12,7	37	36,3	35	34,3	10	9,8	7	6,9		
22.Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	ÇÖZ.	24	2	8,3	3	12,5	14	58,3	2	8,3	3	12,5	3	3
	SES	46	3	6,5	7	15,2	25	54,3	5	10,9	6	13,0	3	3
	KARMA	32	3	9,4	6	18,8	18	56,3	3	9,4	2	6,3	3	3
	T	102	8	7,8	16	15,7	57	55,9	10	9,8	11	10,8		
23.Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	ÇÖZ.	24	3	12,5	14	58,3	3	12,5	2	8,3	2	8,3	2	2
	SES	46	6	13,0	6	13,0	25	54,3	4	8,7	5	10,9	3	3
	KARMA	32	3	9,4	5	15,6	18	56,3	3	9,4	3	9,4	3	3
	T	102	12	11,8	25	24,5	46	45,1	9	8,8	10	9,8		
24.Türkçe kitaplarındaki	ÇÖZ.	24	4	16,7	14	58,3	3	12,5	2	8,3	1	4,2	2	2
	SES	46	3	6,5	7	15,2	25	54,3	6	13,0	5	10,9	3	3

metinler öğrenci seviyesine uygundur.	KARMA	32	2	6,3	6	18,8	19	59,4	4	12,5	1	3,1	3
	T	102	9	8,8	27	26,5	47	46,1	12	11,8	7	6,9	
25.Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir	ÇÖZ.	24	4	16,7	14	58,3	3	12,5	1	4,2	2	8,3	2
	SES	46	2	4,3	5	10,9	3	6,5	33	71,7	3	6,5	4
	KARMA	32	2	6,3	6	18,8	17	53,1	5	15,6	2	6,3	3
	T	102	8	7,8	25	24,5	23	22,5	39	38,2	7	6,9	

Öğretmenlerin okuma yazma alanında tercih ettikleri yöntem uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı yöntemleri savunan öğretmenler arasında anlamlı farklılığın bulunduğu görülmektedir. Çözümleme yöntemini tercih eden öğretmenler bölümün 18.maddesi olan, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır, maddesi ile 25.maddesi olan, ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir, maddesine katılmazken, ses yöntemini savunan öğretmenler aynı maddeye katıldıklarını belirtmektedirler.

Çözümleme yöntemini tercih eden öğretmenler programla ilgili olarak, 17., 23.ve 24. maddelere katılmadıklarını belirtmişlerdir. Çözümleme yöntemi ile karma yöntemi tercih eden öğretmenler, 19.20.ve 21. maddeye katılmadıklarını belirtirlerken, ses yöntemini tercih eden öğretmenler, aynı maddelerde kararsız kalmaktadırlar.

Tablo 28 :Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Yöntem İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	ÖNTEM	1)		2)		3)		4)		5)		KATILMA DEREJESİ	
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S		%
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	ÇÖZ	24	1	4,2	2	8,3	13	54	4	17	4	17	3
	SES	46	3	6,5	7	15	8	17	19	41	9	20	4
	KARMA	32	2	6,3	4	13	18	56	6	19	2	6,3	3
	T	102	6	5,9	13	13	39	38	29	28	15	15	
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır.	ÇÖZ	24	7	29	10	42	3	13	2	8,3	2	8,3	2
	SES	46	1	2,2	8	17	26	57	9	20	2	4,3	3
	KARMA	32	2	6,3	5	16	17	53	6	19	2	6,3	3

28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	T	102	10	9,8	23	23	46	45	17	17	6	5,9	
	ÇÖZ	24	4	17	12	50	4	17	2	8,3	2	8,3	2
	SES	46	9	20	23	50	5	11	4	8,7	5	11	2
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	T	102	18	18	52	51	13	13	9	8,8	10	9,8	
	ÇÖZ	24	6	25	10	42	4	17	2	8,3	2	8,3	2
	SES	46	8	17	20	43	11	24	4	8,7	3	6,5	2
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir	T	102	22	22	43	42	20	20	10	9,8	7	6,9	
	ÇÖZ	24	7	29	10	42	3	13	3	13	1	4,2	2
	SES	46	5	11	7	15	25	54	6	13	3	6,5	3
	KARMA	32	7	22	3	9,4	6	19	15	47	1	3,1	3
	T	102	19	19	20	20	34	33	24	24	5	4,9	

Öğretmenlerin okuma yazma alanında tercih ettikleri yöntem ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı yöntemleri savunan öğretmenler arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Çözümleme yöntemini tercih eden öğretmenler bölümün 2.ve 4. maddesine katılmadıklarını belirtirlerken, diğer ses yöntemi ile karma yöntemi tercih eden öğretmenler, aynı maddede kararsız kalmışlardır. Öğretmenlerin tamamı 3.ve 4. maddede sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

6.8. Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Tablo 29’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde gelişmeleri takip etmeleri ile öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Gelişmeleri takip eden öğretmenler ile etmeyen öğretmenler bölüm sorularını eşite yakın derecede cevaplamışlardır. Her iki grupta ikinci maddede sorun yaşadığını belirtmektedir.

Buna göre gelişmeleri takip eden öğretmenlerle etmeyen öğretmenler velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmediklerini belirterek sorun yaşadıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 29 : Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Öğrenci ve Veli Kaynaklı Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRENCİ VE VELİ KAYNAKLI SORUNLAR	TME	(1)			(2)			(3)			(4)			(5)		
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%		
1.Öğrenciler verile ödevleri istenilen şekilde yapabilmektedir.	EVET	94	9	9,6	17	18	48	51	15	16	5	5,3	3			
	HAYIR	8	1	13	1	13	4	50	1	13	1	13	3			
	T	102	10	9,8	18	18	52	51	16	16	6	5,9				
2.Veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir.	EVET	94	11	12	52	55	15	16	11	12	5	5,3	2			
	HAYIR	8	2	25	4	50	1	13	1	13		0	2			
	T	102	13	13	56	55	16	16	12	12	5	4,9				
3.Veliler sınıf öğretmenleri ile yeterince diyalog kurmaktadır.	EVET	94	9	9,6	16	17	51	54	13	14	5	5,3	3			
	HAYIR	8	1	13	1	13	4	50	1	13	1	13	3			
	T	102	10	9,8	17	17	55	54	14	14	6	5,9				

Tablo 30:Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Kendilerinden Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	TME	(1)			(2)			(3)			(4)			(5)		
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%		
4.Öğrencilerimin düzeyine inebildiğimi düşünüyorum.	EVET	94	9	9,6	12	13	8	8,5	47	50	18	19	4			
	HAYIR	8		0	1	13	1	13	4	50	2	25	4			
	T	102	9	8,8	13	13	9	8,8	51	50	20	20				
5.Okuma-yazmayı öğrencilere öğretme konusunda kendime güveniyorum.	EVET	94	10	11	14	15	12	13	38	40	20	21	3			
	HAYIR	8	1	13	1	13	1	13	3	38	2	25	4			
	T	102	11	11	15	15	13	13	41	40	22	22				
6.Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemleri biliyorum.	EVET	94	11	12	10	11	17	18	37	39	19	20	3			
	HAYIR	8		0	1	13	1	13	4	50	2	25	4			
	T	102	11	11	11	11	18	18	41	40	21	21				
7.Okuma yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre	EVET	94	9	9,6	10	11	18	19	42	45	15	16	3			
	HAYIR	8	2	25	4	50	1	13		0	1	13	2			

yeterli zamanı ayırıyorum.	T	102	11	11	14	14	19	19	42	41	16	16	
8.Okuma-yazma öğretimi alanındaki gelişmeleri takip ediyorum.	EVET	94	10	11	8	8,5	18	19	36	38	22	23	4
	HAYIR	8	3	38	5	63		0		0		0	2
9.Birinci sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerini biliyor ve çalışmalarımı buna göre yapıyorum.	T	102	10	9,8	11	11	23	23	36	35	22	22	
	EVET	94	7	7,4	9	9,6	14	15	38	40	26	28	4
10.Veliler ile yeterince diyalog kuruyorum.	HAYIR	8		0		0	1	13	5	63	2	25	4
	T	102	7	6,9	9	8,8	15	15	43	42	28	27	
	EVET	94	10	11	9	9,6	15	16	37	39	23	24	4
	HAYIR	8		0	1	13	1	13	3	38	3	38	4
11.Okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götürüyorum.	T	102	10	9,8	10	9,8	16	16	40	39	26	25	
	EVET	94	5	5,3	23	24	38	40	18	19	10	11	3
12.Öğrencilerin söylenileni bakmadan yazabilmeleri için dikte çalışmalarına yeterince zaman ayırıyorum.	HAYIR	8	1	13	1	13	5	63	1	13		0	3
	T	102	6	5,9	24	24	43	42	19	19	10	9,8	
13.Sesler kavratılırken uygun örnekler üzerinde duruyor ve ses üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	EVET	94	18	19	14	15	37	39	16	17	9	9,6	3
	HAYIR	8	1	13	2	25	3	38	1	13	1	13	3
	T	102	19	19	16	16	40	39	17	17	10	9,8	
	EVET	94	10	11	15	16	37	39	19	20	13	14	3
14.Heceler üzerinde yeterince çalışma yapıyorum.	HAYIR	8		0	2	25	4	50	1	13	1	13	3
	T	102	10	9,8	17	17	41	40	20	20	14	14	
15.Cümleler oluşturulurken öğrenilen ses ve hecelerin yeterince pekiştirilmesine imkan sağlayan kelimeleri seçiyorum.	EVET	94	7	7,4	28	30	35	37	22	23	2	2,1	3
	HAYIR	8	1	13	1	13	3	38	1	13	2	25	3
	T	102	8	7,8	29	28	38	37	23	23	4	3,9	
	EVET	94	11	12	12	13	10	11	40	43	21	22	4
16.Ses yönteminde yapılması gerekenleri tam olarak uygulamaktayım.	HAYIR	8	1	13		0	1	13	5	63	1	13	4
	T	102	12	12	12	12	11	11	45	44	22	22	
	EVET	94	9	9,6	20	21	35	37	18	19	12	13	3
	HAYIR	8	1	13	1	13	4	50	1	13	1	13	3
	T	102	10	9,8	21	21	39	38	19	19	13	13	

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde gelişmeleri takip etmeleri ile kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, gelişmeleri takip eden öğretmenlerle etmeyen öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Gelişmeleri takip etmediklerini belirten öğretmenler bölümün 4. maddesi olan, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına öğrencilerin hazır oluşluluk düzeyine göre yeterli zamanı ayırmaktayım maddesine katılmamışlardır. Yine aynı gruptaki öğretmenler bu alandaki gelişmeleri takip etmediklerini belirtirlerken, gelişmeleri takip eden öğretmenler bu maddeye katılıyorum demektedirler. Gelişmeleri takip etmeyen öğretmenler, bölümün 5. maddesi olan, okuma-yazma öğretimi

alanındaki gelişmeleri takip ediyorum maddesine katılmadıklarını belirtirlerken, diğer grup katıldığını belirtmektedir.

Tablo 31 :Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Uygulanan Programdan Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

UYGULANAN PROGRAMDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	GELİŞMELERİ TAKİP ETME	N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%
17.Bitişik eğik el yazısı öğrencilerin gelişim özelliklerine uygundur.	EVET	94	3	3,2	14	15,0	44	47,0	18	19,0	15	16,0	3	3,0
	HAYIR	8	1	12,5	1	12,5	5	62,5	1	12,5			3	37,5
	T	102	4	3,9	10	11,8	23	22,5	50	49,0	15	14,7		
18.ürkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları okuma yazma konusunda öğretmenlere yeterince yardımcı olmaktadır.	EVET	94	10	10,6	11	11,7	51	54,3	13	13,8	9	9,6	3	3,1
	HAYIR	8		0,0	1	12,5	6	75,0	1	12,5		0,0	3	37,5
	T	102	10	9,8	12	11,8	57	55,9	14	13,7	9	8,8		
19.Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır.	EVET	94	10	10,6	53	56,4	19	20,2	8	8,5	4	4,3	2	2,1
	HAYIR	8	2	25,0	4	50,0	1	12,5	1	12,5		0,0	2	25,0
	T	102	12	11,8	57	55,9	20	19,6	9	8,8	4	3,9		
20.Programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir.	EVET	94	9	9,6	56	59,6	20	21,3	5	5,3	4	4,3	2	2,1
	HAYIR	8	1	12,5	6	75,0		0,0	1	12,5		0,0	2	25,0
	T	102	10	9,8	62	60,8	20	19,6	6	5,9	4	3,9		
21.Programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir	EVET	94	10	10,6	55	58,5	19	20,2	6	6,4	4	4,3	2	2,1
	HAYIR	8	2	25,0	4	50,0	2	25,0		0,0		0,0	2	25,0
	T	102	12	11,8	59	57,8	21	20,6	6	5,9	4	3,9		
22.Öğrencilerim bitişik eğik el yazısını yazarken ve okurken zorluk çekmemektedir.	EVET	94	2	2,1	18	19,1	52	55,3	21	22,3	1	1,1	3	3,1
	HAYIR	8	1	12,5	1	12,5	4	50,0	1	12,5	1	12,5	3	37,5
	T	102	3	2,9	19	18,6	56	54,9	22	21,6	2	2,0		
23.Program öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken ve yazarken zorlanmayacakları şekilde hazırlanmıştır.	EVET	94	11	11,7	6	6,4	61	64,9	8	8,5	8	8,5	3	3,1
	HAYIR	8	2	25,0	1	12,5	4	50,0	1	12,5		0,0	3	37,5
	T	102	13	12,7	7	6,9	65	63,7	9	8,8	8	7,8		
24.Türkçe kitaplarındaki metinler öğrenci seviyesine uygundur.	EVET	94	9	9,6	5	5,3	62	66,0	10	10,6	8	8,5	3	3,1
	HAYIR	8		0,0	1	12,5	5	62,5	1	12,5	1	12,5	3	37,5
	T	102	9	8,8	6	5,9	67	65,7	11	10,8	9	8,8		
25.Ses yöntemi okuma-yazma öğretimi için uygun bir yöntemdir	EVET	94	10	10,6	4	4,3	63	67,0	9	9,6	8	8,5	3	3,1
	HAYIR	8		0,0	1	12,5	5	62,5	1	12,5	1	12,5	3	37,5
	T	102	10	9,8	5	4,9	68	66,7	10	9,8	9	8,8		

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde gelişmeleri takip etmeleri ile uygulanan programdan kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, gelişmeleri takip eden öğretmenlerle etmeyen öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Gelişmeleri takip eden ve etmeyen öğretmenler programla ilgi olan 19., 20. ve 21.maddelere katılmadıklarını belirtmektedirler. Buna göre öğretmenler, Türkçe dersi programının içeriği öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmıştır, programda sesler ve oluşturulan heceleri çalışmak için ayrılan süre yeterlidir, ve programda pekiştirme çalışmaları için ayrılan zaman yeterlidir, maddelerine katılmayarak sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 32 :Öğretmenlerin Gelişmeleri Takip Etmeleri İle Okul Ortamından Kaynaklanan Sorunlar Arasındaki İlişki

OKUL ORTAMINDAN KAYNAKLANABİLECEK SORUNLAR	ETME	SINIF			(1)		(2)		M(3)		M(4)		M(5)		KATILIMA DERECE
		N	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	K.S	%	
26.Okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberlik vardır.	EVET	94	16	17	8	8,5	47	50	14	15	9	9,6	3		
	HAYIR	8	1	13	1	13	4	50	1	13	1	13	3		
	T	102	17	17	9	8,8	51	50	15	15	10	9,8			
27.Okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliği vardır.	EVET	94	12	13	9	9,6	50	53	9	9,6	14	15	3		
	HAYIR	8	1	13	1	13	5	63	1	13		0	3		
	T	102	13	13	10	9,8	55	54	10	9,8	14	14			
28.Sınıf mevcudu okuma yazma öğretiminde sorun olmamaktadır.	EVET	94	22	23	38	40	18	19	9	9,6	7	7,4	2		
	HAYIR	8	3	38	4	50		0	1	13		0	2		
	T	102	25	25	42	41	18	18	10	9,8	7	6,9			
29.Sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur.	EVET	94	24	26	33	35	18	19	9	9,6	10	11	2		
	HAYIR	8	3	38	3	38		0	1	13	1	13	2		
	T	102	27	26	36	35	18	18	10	9,8	11	11			
30.Okulun bulunduğu çevre okula ve okumaya karşı ilgilidir.	EVET	94	14	15	8	8,5	51	54	16	17	5	5,3	3		
	HAYIR	8	1	13		0	5	63		0	2	25	3		
	T	102	15	15	8	7,8	56	55	16	16	7	6,9			

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde gelişmeleri takip etmeleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, gelişmeleri takip eden öğretmenlerle etmeyen öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Gelişmeleri takip eden ve etmeyen öğretmenler bölümün 28.ve 29. maddelerinde sorun yaşadıklarını belirtmektedirler. Buna göre öğretmenler, sınıf mevcudunun okuma yazma öğretimi için sorun olmamaktadır ve sınıfların düzeni (sıra sayısı,yazı tahtasının durumu vs.) ilkokuma yazma öğretimi için uygundur, maddesine katılmayarak bu konuda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin cinsiyetleri ile okuma ve yazma öğretiminde kendilerinden kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Erkek öğretmenler, okuma ve yazmaya hazırlık evresine öğrencilerin hazır oluşluluk düzeylerine göre yeterli zamanı ayıramadıklarını belirtirlerken, kadın öğretmenler aynı konuya katılarak sorun yaşamadıklarını ifade etmektedirler. Erkekler, okuma ve yazma çalışmalarını bir arada götüremediklerini ve dikte çalışmalarına yeteri kadar vakit ayıramadıklarını ifade ederlerken, kadınlar bu konularda sorun yaşamadıklarını belirtmektedirler.

Öğretmenlerin yaşları ile okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin kıdemleri ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. 10-14 yıllık öğretmenler, okuldaki birinci sınıf öğretmenleri arasında birlik ve beraberlik olmadığını belirtirlerken, 1-4 yıllık öğretmenler aynı konuda sorun yaşamadıklarını belirtmektedirler.

Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler ile okul ortamından kaynaklanan sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı bölümler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Eğitim ön lisans ve eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler, okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberliğin olmadığını belirtirken, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği mezunu olan öğretmenler, okuldaki öğretmenler arasında iş birliğinin olduğunu ifade etmektedirler.

Öğretmenlerin birinci sınıfı okutma deneyimleri ile karşılaştıkları sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında birinci sınıfı farklı sayıda okutan öğretmenler arasında, anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Öğretmenlerin okuma yazma alanında katıldıkları hizmet içi eğitim seminerleri ile karşılaştıkları sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, bu konuda daha önce hizmet içi eğitim seminerine katılan öğretmenlerle katılmayan öğretmenler arasında, anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Öğretmenlerin okuma yazma alanında tercih ettikleri yöntem ile karşılaştıkları sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı yöntemleri savunan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Çözümleme yöntemini tercih eden öğretmenler, bitişik eğik yazının öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmadığını ve öğrencilerin dik temel harflerle yazılmış yazıları okurken zorlandıklarını belirtirlerken, ses ve karma yöntemini tercih eden öğretmenler bu konularda sorun yaşamadıklarını belirtmektedirler.

Öğretmenlerin okuma yazma öğretiminde gelişmeleri takip etmeleri ile karşılaştıkları sorunlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, gelişmeleri takip eden öğretmenlerle etmeyen öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Gelişmeleri takip etmediklerini belirten öğretmenler, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına öğrencilerin hazır oluşluluk düzeyine göre yeterli zamanı ayıramadıklarını belirtirlerken, gelişmeleri takip eden öğretmenler hazırlık evresine yeterli zamanı ayırdıklarını belirtmektedirler.

Derecelendirme ölçeğinde verilen cevaplara göre, öğretmenlerin öğrenci ve veli kaynaklı konularda karşılaştıkları sorunların başında, veliler öğrencileri ile yeterince ilgilenmektedir maddesi gelmektedir. Öğretmenlerin %36'lık oranı bu konuya katılmıyorum derken, %27'lik bir dilimde kesinlikle katılmadığını belirtmektedir. Bu bölümle ilgili konularda yaşanan en büyük sorunu, velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmedikleri maddesi oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin kendilerinden kaynaklanan sorunları ile ilgili maddelerden elde edilen verilere göre, erkek öğretmenlerin çalışmalara ayrılacak süreleri belirlemede, dikte çalışmalarına yer vermelerinde, ses ve hece üzerinde yeterince çalışma yapma konusunda ve okuma yazma çalışmalarını bir arada götürmede sorun yaşadıkları görülmektedir.

Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların büyük bir bölümünü, okuma ve yazma öğretiminde uygulanan program oluşturmaktadır. Öğretmenler Türkçe dersi programının içeriğini öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun bulmamakta, programda

sesleri ve heceleri oluşturmak için ve pekiştirme çalışmaları yapmak için ayrılan sürenin yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Öğretmenlerin okul ortamından kaynaklı olarak karşılaştıkları en büyük sorun, sınıfların kalabalıklığı ve sınıfların düzeninin okuma yazma öğretimine uygun olmayışıdır. Öğretmenlerin bir bölümü okuldaki öğretmenler arasında birlik ve beraberliğin olmadığını, dolayısıyla da birinci sınıf öğretmenleri arasında iş birliğinin olmadığını belirtmektedirler.

İlköğretime sınıf öğretmeni yetiştiren üniversitelerimizde ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler öğretilmekle birlikte son iki yıldır uygulanan ses temelli okuma yazma öğretiminin üzerinde ağırlıklı olarak durulmalı özellikle öğretmenlerimizin yaşadıkları sorunları ele alan bu tür çalışmalar doğrultusunda karşılaşılabilecek muhtemel sorunlar okutulan derslere konu olmalı, öğretmen adayları çözüm yolları üzerinde bilinçlendirilmelidir.

Okuma yazma öğretimi ilköğretim birinci kademedede ayrı bir uzmanlık alanı olarak düşünölmeli üniversite öğrencileri son bir yılda deneyimli öğretmenlerin denetiminde ve gözetiminde okuma yazma derslerine girerek ilk dönemde yapılan çalışmaları ve özellikle ortak sorunları bire bir gözlemlemelidir.

Dönem içinde yapılan okuma yazma öğretimi seminerlerinin sayısı arttırılmalı, karşılaşılan sorunlar hakkında öğretmenlerle konunun uzmanları görüştürölerek karşılıklı çözüm yolları üretilmeli ve fikirler üstlere iletilmelidir.

Yapılan görüşmelerde öğretmenler kendilerinin de bitişik eğik el yazısına tam olarak hakim olamadıklarını ifade etmektedirler. Bu konuda öğretmenlere yönelik kurslar açılması faydalı olacaktır.

Sınıf mevcutlarının fazla olması, özellikle büyük şehirlerde öğretmenlere sıkıntılar yaşatmakta, öğretmenler çevreye göre değişmekle birlikte, kalabalık sınıflarda okuma yazma öğretimi yapmak durumunda kalmaktadırlar. Sağlıklı bir Türkçe

öğretiminin yapılması için sınıf sayılarının ideal sayıya indirilmesi ve okuma yazma araç ve gereçlerinin okullara Milli Eğitim tarafından gönderilmesi faydalı olacaktır.

Ses yöntemi ülkemizde yeni uygulanan bir yöntem olması açısından sorunların yaşanması da muhtemeldir. Öğretmenlerin bir bölümünün çözümlene ve karışık yöntemi tercih etmesi, ses yöntemi konusunda sıkıntıların yaşandığını göstermektedir. Her yöntemin kendisi içerisinde avantajları ve dezavantajları olmakla birlikte öğretmenleri rahatlatacak olan dezavantajları avantaja dönüştürecek çözüm yollarının üretilmesidir. Yöntem konusunda esnek davranılması öğretmenin daha kolay çalışmasına imkan sağlayabilir.

Öğretmenlerimiz için hazırlanan Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitapları tekrar gözden geçirilmeli, çalışma süreci alt ve üst düzeyde ki öğrencileri de kapsayacak şekilde ayarlanmalıdır.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sorun olarak gördükleri konuların başında, velilerin öğrencileri ile yeterince ilgilenmedikleri, okuma yazma konusunda kendilerine yardımcı olmadıkları, bununda işlerini zorlaştırdığıdır. Bu durum okulun bulunduğu çevreye bağlı olarak değişebilmekte olup, bu araştırma ekonomik ve kültürel olarak durumları iyi orta ve düşük durumda olan farklı üç çevredeki toplam 15 okulda yapılmıştır.

Ekonomik ve kültürel yapısı üst düzeyde bulunan çevrenin öğretmenleri ses yönteminde kolay çalıştıklarını, fazla sorun yaşamadıklarını ifade ederken orta ve alt düzey çevrede çalışan öğretmenler ise programdan kaynaklı daha fazla sorun yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bu konunun, okulların bulunduğu çevrenin sosyo ekonomik ve kültürel yapısının okuma yazma öğretimi üzerindeki etkisi konusunda yapılabilecek başka bir araştırmaya konu olabileceği düşünülmektedir.

Bugün toplumda bireyin kendi uğraş alanında ilerlemesi, önemli görevlere gelmesi, gelişmiş bir okuma – yazma becerisine sahip olmasıyla mümkündür. Modern toplumsal hayatın gelişmesiyle, okur – yazar olmanın önemi artmış, okur – yazarlık oranları çağdaş gelişmenin bir ölçüsü olarak görülmeye başlanmıştır.

İlkokuma – yazma öğretiminde hedef, çocuğa sadece okuma – yazma becerisini kazandırmak değil, hızlı, doğru, akıcı kısaca nitelikli bir okuma becerisi oluşturmak ve anlayarak okuma, okumaktan zevk alma, kurallarına uygun işlevsel yazma beceri yeteneğini kazandırma ve geliştirme olmalıdır.

Günümüz insanı, öğrenim, meslek ve günlük hayatında başarılı olmak için hızlı, doğru, anlayarak, eleştirerek, okuma; estetik okunaklı ve işlek yazma becerisine sahip olmak zorundadır. Bu da ancak kurallarına uygun bir dil öğretimi ile ilköğretimin birinci sınıfında başlar. Bu sınıfta okuma – yazma öğretiminin amacı çocuğa her ne şekilde olursa olsun bir okuma – yazma becerisi kazandırmak değil; çağdaş yöntem tekniklerle ve uygun, doğru, anlaşılır, sürekli, akıcı, anlamlı, pürüzsüz ve eleştirel bir okuma ve okunaklı, işlek ve güzel yazma becerilerini kazandırmaktır. Buda ancak öğretmenin, kendini göreve hazır hissetmesi ve yaptığı işten zevk alması durumunda karşımıza çıkabilmektedir. Buna, öğretmenin yetiştirme biçimi, mesleki bilgisi ve kendini yetiştirmedeki gayreti de eklenince başarı daha da artacaktır. Öğretmenin başarılı olması eğitimin kalitesini yükselteceğinden ilkokuma ve yazma öğretiminde de başarı ve kalite artacaktır.

İlkokuma ve yazma öğretimini etkileyen faktörler konusunda bilgi sahibi olmanın başarıyı artıracacağı bir gerçektir. İlkokuma ve yazma öğretiminin gerçekleştirildiği ilköğretim birinci sınıflar, çocuğun okuma ve yazmaya karşı bir tutum geliştireceği sınıflardır. Bu yıllarda geliştirilecek olan tutumların bireyin akademik ve sosyal yaşamını bütünüyle etkileyeceği dikkatten uzak tutulmamalıdır.

İlkokuma ve yazmaya karşı geliştirilecek olumsuz tutumlar bireylerin yaşamı boyunca okuma ve yazma materyallerinden uzaklaşmasını, kendini yenileyememesini, gelişememesini beraberinde getirebilir. Diğer yandan ilk yıllarda başarıyı tadan çocukların ilkokuma ve yazmaya karşı geliştirecekleri olumlu tutumları sayesinde, yaşamları boyunca her türlü okuma materyaline karşı ilgi duymaları, bağımsız okuma ve çalışma alışkanlıklarına sahip olmaları sağlanabilir.

Okuma ve yazma öğretiminde başarı sağlamanın ve olumlu tutum geliştirmenin bireyin yaşamını bütünüyle etkileyeceği düşünüldüğünde, ilkokuma ve yazma

öğretiminde karşılaşılan sorunların ivedilikle belirlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Daha başarılı bir ilkokuma ve yazma öğretimi süreci için öncelikle bu süreçte yaşanan sorunların belirlenmesi, devamında da çözüm yollarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Akyol, H., Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2002.
- Başaran, İ.,E., Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara 1996.
- Bilen, M., Plandan Uygulamaya Öğretim, Ankara, 1986.
- Bircan, B., Karma Harflerle İlk Okuma Yazma Öğretimi, Ankara 1972.
- Calp, M., İlkokuma Yazma Öğretimi, Konya, 2003.
- Cemaloğlu, N., İlkokuma ve Yazma Öğretimi, Ankara, 2000.
- Çelenk, S., İlkokuma-yazma Öğretiminde Aşamalı Bireşim Tekniğinin Etkinliği, Hacettepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1993.
- Çelenk, S., İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi, Ankara, 2005.
- Çelenk, S., İlkokuma-Yazma Öğretimi, Ankara 1999.
- Çelenk, S., Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Geliştirilmiş İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi, Ankara, 2005.
- Çelenk, S., Etkinlik Temelli İlkokuma Yazma Öğretimi, İstanbul, 2006.
- Damar, M., İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerle Öğretmen Nitelikleri Arasındaki İlişki, Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1996.
- Değerliyurt, M., 1968 İlk Okul Programına Göre Planlama, Metot Uygulama Üzerine Örnekleriyle En Son Gelişmeler, Bursa, 1969.
- Dikmen, S., İlkokuma Yazma Öğretimi Öğretmen Rehberi, Ankara, 1986.
- Dikmen, S., İlkokuma Yazma Öğretimi Öğretmen Rehberi, Ankara, 1998.
- Ertürk, S., Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, 1972.
- Gray, W. S., Okuma ve Yazma Öğretimi, (Çev. N., Yüzbaşıoğulları), İstanbul, 1975.
- Güleryüz, H., İlkokuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2000.
- Güleryüz, H., Programlanmış İlkokuma ve Yazma Öğretimi Öğretmen El Kitabı, Ankara, 1991.
- Güleryüz, H., Türkçe ilkokuma Yazma Öğretimi Kuram ve Uygulamaları, Ankara, 2005.
- Güneş, F., Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi, Ankara, 1997.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Özel Öğretim Yöntemleri, Türkçe Öğretimi, Eskişehir, 1998.
- Karagöz, S., Uygulamalı İlkokuma Öğretmen Kılavuzu, İstanbul, 1978.
- Keskinkılıç, K., İlkokuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2001.
- Kılıç., M., İlkokuma Yazma Öğretiminde Temel Problemler, Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara, 1996.

- Kocaoluk, Ş., M., Akyılmaz, L., Uygulamalı İlkokuma Yazma Öğretimi, Tarsus, 1995.
- Komasyon, İlkokuma Yazma Öğretmen Kılavuzu, İstanbul, 1979.
- Komasyon, Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Kılavuzu, Ankara, 1985.
- Köksal, K., Okuma Yazma Öğretimi, Ankara, 2002.
- Köksal K., Okuma Yazmanın Öğretimi, Ankara, 2003.
- Küçükahmet, L., Eğitimde Planlama ve Değerlendirme, Ankara, 1999.
- Küçükahmet, L., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara, 1998.
- Nas, R., Metinlerle İlkokuma Yazma Öğretimi, Bursa, 1999.
- Önder, N., K., Öğretimde Program İlke ve Yöntemler, İstanbul 1993.
- Özbay, A., Eğitim Meselelerimiz ve Çözümleri, İstanbul, 2002.
- Özcan, O., A., “İlkokuma-Yazma Öğretim Programlarının Geliştirilmesi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu), Ankara, 1992.
- Özyürek, L., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara, 1985.
- Perran, Y., E., Okuma Yazmaya İlk Adım, Ankara, 2001.
- Senemoğlu, N., “Tam Öğrenme Modelinin yararları ve Sınırlılıkları”, Eğitim ve Bilim Dergisi, Ankara, 1997.
- Tekışık, H., Birinci Sınıfta Ünite Çalışmaları ve İlk Okuma – Yazma Öğretimi, Ankara, 1976.
- Uçar, K., Ö., D., Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Etkililiğinin Karşılaştırılması, Niğde Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2001.
- Ünüvar, P., Burdur İli İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar, Süleyman Demirel Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2002.
- Varış, R., Okuma – Yazma Öğretiminde Metot ve Uygulama, İstanbul, 1973.
- İlkokul Programı, Millî Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1948.
- Yalçın, Z., İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler, Pamukkale Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 1999.
- Yeni İlkokul Müfredat Programı, Kültür Bakanlığı Dergisi, Ankara, 1937.
- <http://iogm.meb.gov.tr> (13.08.2007)
- <http://ilkogretim-online.org.tr> (10.04.2007)
- <http://www.mebnet.net/genel-egsis/ogretmenlik-mes.htm> (13.08.2007)
- http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayı_71/orta-gunes.htm (13.08.2007)

http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/say1_69/orta-gunes.htm (13.08.2007)

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/145/saban.htm> (20.04.2007)

<http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules> (13.08.2007)